ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ
1362

3.2.1978.● ИЗЛАЗИ ... М● ГОДИНА XXXIX

КОМПЛЕТАН СТРИП
АС
БРАД ФОРМЕН

Ripley

Веровали или не!

ФРАНЦУСКИ СЛИКАР

ПОЛ СЕЗАН

КОЈИ ЈЕ ЗА ЖИВОТА БИО ДАЛЕКО ОД СЛАВЕ, НАУЧИО ЈЕ СВОГ ПАПАГАЈА ДА СТАЛНО ПОНАВЉА: „СЕЗАН ЈЕ ВЕЛИКИ СЛИКАР"!

КАПЕЛА СВЕТОГ ПАВЛА

НАЈСТАРИЈА ЦРКВА У ЊУЈОРКУ, БИЛА ЈЕ ЗА ВРЕМЕ АМЕРИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ ВОЈНА КАПЕЛА БРИТАНСКОГ КОМАНДАНТА, А НА ГРОБЉУ КРАЈ ЊЕ САХРАЊИВАНИ СУ САМО ЕНГЛЕСКИ ОФИЦИРИ!

БРИТАНСКА КЊИЖЕВНИЦА

ЕРСЈУЛА БЛУМ

НАПИСАЛА ЈЕ 560 КЊИГА – УКУПНО ВИШЕ ОД 40.000.000 РЕЧИ.

ЏОРЏ РАФТ

ФИЛМСКИ ГЛУМАЦ ОДБИО ЈЕ УЛОГЕ КОЈЕ СУ КАСНИЈЕ ПРОСЛАВИЛЕ ХАМФРИЈА БОГАРТА У ФИЛМОВИМА „КАЗАБЛАНКА", „БЛАГО СИЈЕРА МАДРЕ" И „МАЛТЕШКИ СОКО".

ИРСКИ ВАЛИТ

(megaloceros giganteus)

ПРАИСТОРИЈСКИ СИСАР, ИМАО ЈЕ РОГОВЕ С РАСПОНОМ ОД ОКО 4 МЕТРА И ТЕШКЕ 40 КИЛОГРАМА МЕЂУТИМ, САМА ЊЕГОВА ЛОБАЊА БИЛА ЈЕ ТЕШКА СВЕГА 2,5 КИЛОГРАМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● на пијаци у Кампали, у Уганди, као посластица продају се пржени мрави.

● нека Меги Либи из Норт Бриг Брајтона, у савезној америчкој држави Минесоти, после прележаног тифуса остала је без косе. Меги је, као и све младе девојке, била сујетна и није желела да устане из кревета све док јој коса не порасте па је чекала — пуних двадесет година.

● зна се да се бршљан толико прибија за зид да понекад мора да се разбија камен или цигла да би се биљка ишчупала. Енглеска штампа је недавно објавила вест да се корен једног бршљана који је украшавао зидове „Магдалена колеџ" у Оксфорду увукао у подрум ове зграде па је чак пробио и запушач једне боце с вином и упио у себе сву течност из ње.

● један амерички филолог израчунао је недавно да у његовој земљи постоји најмање четири стотине синонима за реч пијанство.

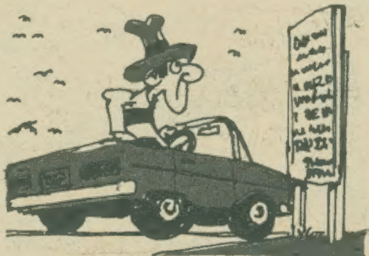

● на уласку у један градић, у савезној америчкој држави Кентаки, постављена је следећа табла: „Аутомобилисти, ако будете возили спорије, упознаћете наш град. У противном, упознаћете наш затвор!"

● аеродром О'Хара у Чикагу има највећи паркинг на свету: на њему може да се смести 25000 аутомобила.

● према писању совјетске агенције ТАСС укротитељка Валентина Симоновна постигла је огроман успех својом тачком у којој су главне звезде — краве. Оне играју валцер, популарне руске народне игре, возе се на специјалним скутерима и котураљкама.

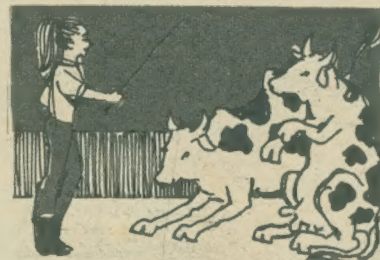

● недавно је један рибар уловио у делти Роне џиновску корњачу тешку 250 килограма чији је обим „струка" близу метар и осамдесет сантиметара.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

А САД... СВИ ЛЕПО СЕДИТЕ! ПРИРЕДИЋУ ВАМ МАЛИ КОНЦЕРТ!

ПАЈО! ПА ЈА НИ ЗНАЛА НИСАМ ДА ТИ УМЕШ ДА СВИРАШ НА ТРУБУ!

И НЕ ЗНА!

ТРА-РА БЛАААА

БЛАААП

ЗА ЈЕДАН ЧАС УЧЕЊА И НИЈЕ ЛОШЕ, А?

ШТА ЖЕЛИТЕ КАО СЛЕДЕЋУ **ТАЧКУ?**

ПЕСМУ О **УСАМЉЕНИКУ!**

8-14

РАТНИ ДОЖИВЉАЈИ

ПАРТИЗАНСКИ РЕД ВОЖЊЕ

КРЕЋУЋИ СЕ СТАЗИЦОМ КОЈА СЕ ВИЈУГАВО ПЕЛА ОБАЛОМ, НА НЕКИХ ПЕТНАЕСТ КОРАЧАЈА ОД СЕБЕ, УГЛЕДАО САМ КОЛОНУ РАЗНОЛИКО ОБУЧЕНИХ ЉУДИ. СИГУРНО СУ ДРУГОВИ, ПОМИСЛИО САМ. АЛИ, ПРЕВАРИО САМ СЕ.

Целог јутра, мислим да је био 25. новембар, можда дан раније или касније, био сам на станичном перону, очекујући наређење за полазак. Око зачађавеле локомотиве партизанског воза дизали су се облаци паре док сам ја цупкао у месту узалуд покушавајући да се загрејем.

Грмљавина топова која се чула из правца Краљева постајала је сваким часом све ближа. Однекуд, појавили су се немачки авиони и у ниском, бришућем лету митраљирали град у којем се ужурбано одвијала евакуација. Земља је подрхтавала од пуцњаве и експлозија.

Непосредно после битке за Милановац и стварања слободне територије на подручју Чачка, основан је Агитпроп (одељење за агитацију и пропаганду) у који сам био одређен заједно с књижевником Јованом Поповићем, сликаром Бором Барухом и још једним другом из Великог Пожаревца. Пре рата похађао сам Академију ликовних уметности, па је требало као „стручњак" да новопечене цртаче упутим у тајне плаката.

Када су крајем новембра 1942. године Немци у сарадњи с домаћим издајницима отпочели напад на слободну територију и заузели Краљево, задужен сам да с још једним другом, воз у којем се налазио материјал Агитпропа, отпратим до Ужица.

ВОЗ ОДЛАЗИ

Био је већ сумрак кад сам зачуо карактеристично шиштање паре и угледао воз како пре одређеног времена — одлази према Љубићу! У том тренутку се поново појавише авиони. Учинило ми се као да бомбардују град. Тада нисам знао да су њихове трупе већ ушле у Чачак.

Потрчао сам, што сам брже могао, ка једном железничару и таман сам стигао до њега и хтео да га упитам због чега је воз тако изненада кренуо, кад се иза угла станичне зграде појавила прво цев, а онда и цео тенк. Кретао се полако отварајући ватру. Окренуо сам се и преко шина потрчао према фабрици хартије. Тенк је наставио за мном. Кад год би Немци припуцали, бацио бих се на земљу, а онда скакао и поново трчао.

Убрзо сам избио на Мораву и потрчао дуж обале. Тенк ми је и даље био за петама. Колико далеко, то нисам знао, јер нисам имао ни времена ни храбрости да се окренем. Готово да сам био изгубио главу. У једном тренутку оклизнуо сам се, изгубио равнотежу и — нашао се у леденој води!

ШАКА МЕТАКА

Помислио сам да је са мном свршено. Тенк, додуше, нисам видео, али сам се уплашио да ме сукнено одело натопљено водом не повуче у дубину... Одједном, некуд из сумрака искрсну чамац. Неколико руку пружи се према мени и извуче ме из воде. Мокро одело почело је од хладноће да се леди на мени и кад смо стигли на другу обалу, нисам био у стању ни корак да направим. Зуби су ми цвокотали, а отежали капци се склапали.

Иако су ме другови више носили него водили преко замрзнутих ораница, брзо смо стигли до љубићких кућа.

Чим сам ушао у топлу собу готово сам пао на кревет. Изгубио сам свест. Не знам колико је времена прошло пре него што сам дошао к себи.

— Друже, попиј млеко! — обрати ми се старија жена кад је видела да сам отворио очи и пружи врелу шољу.

Потом ми даде суво одело и покри тешким поњавама. Почела је да ме тресе грозница.

— Друже, ево ти мало метака, ми морамо да идемо. Јединице које наиђу повешће те са собом! — чуо сам глас једног од другова који су ме извукли у чамац.

Ноћ је полако одмицала. Све време мој домаћин је провео поред прозора, забринуто посматрајући жуте и црвене ракете које су Немци из Чачка испаљивали у правцу Љубића. Пред зору, донео ми је комад проје и режањ сланине.

— Бежи, иду Немци! — рекао ми је и на задња врата извео ме из куће.

ЧОВЕК С КОКАРДОМ

Нисам знао на коју страну да кренем. Пошао сам насумце, надајући се да ћу негде уз пут наићи на наше јединице. Док сам грабио кроз неки шумарак, сетих се да на глави имам нову, новцијату војничку шајкачу. Ако ме пресретну четници, биће им то сигуран знак да сам партизан, паде ми на памет. Убрзо сам наишао на усамљену кућу у чијем је дворишту домаћин цепао дрва.

—Пријатељу, би л' се мењао за шајкачу? — упитах га.

— Бих, што да не! — обрадова се он и пружи ми своју, сву прљаву и масну, али плитку и карактеристичну за тај крај.

— А да л' би ми сачувао и овај ранац у којем су ми цртежи и скице? — замолих га. — Доћи ћу по њега сигурно.

Човек пристаде и однесе ранац у шталу да га сакрије. Затим се поздрависмо и ја косом кренух низбрдо.

Убрзо стигох до неке речице.

Док сам размишљао како да се спустим низ стрму обалу и попнем на другу, угледао сам високу танку врбу, нагнуту над водом.

Гурнуо сам проју и сланину под капут и, попевши се на врбу, сео сам на стабло које се још више савило ка води. Померајући се сантиметар по сантиметар, успео сам тако да стигнем до супротне обале. И таман кад сам хтео да скочим на земљу, проја и сланина ми испадоше у воду. Е, да сам је бар појео, почех да се вајкам у себи.

На стазици која се вијугајући пела уз обалу и залазила у шуму, на само неких петнаест корачаја од себе, угледах колону разнолико обучених људи. Сигурно су наши, помислих и тек што сам хтео да кренем ка њима кад се последњи у колони окрену и ја угледах белу кокарду на његовој капи! Ухватиће ме, помислих. А онда ми паде на ум спасоносна идеја: раскопчах капут и почех да распасујем панталоне као да ме нужда притерала. Четник ме погледа, окрену се и пође даље уверен да сам један од њихових.

Чим су четници замакли у шуму, пожурих на супротну страну.

После неколико дана успео сам да се без већих тешкоћа пробијем до наших јединица на Руднику.

Овај догађај из првих ратних година, испричао нам је сликар и графичар Милета Виторовић из Новог Сада.

О. Вукадиновић

РАТ ЗА ШАХОВСКУ КРУНУ

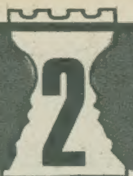

НА ЛЕТО СЕ СА ИЗАЗИВАЧЕМ САСТАЈЕ ПРВАК СВЕТА АНАТОЛИЈ КАРПОВ, ПОСЛЕДЊИ ИЗДАНАК СОВЈЕТСКЕ ШКОЛЕ, КОЈА, СА ПРЕКИДОМ ФИШЕРОВЕ ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ВЛАДАВИНЕ, ДОМИНИРА У СВЕТСКОМ ШАХУ.

После смрти Аљехина 1946. светски шаховски престо остао је упражњен и Међународна шаховска федерација ФИДЕ одлучује да се 1948. године одржи турнир играча за које се сматрало да су најбољи на свету. Били су то Ботвиник, Керес, Смислов, Решевски, Фајн и др Еве, бивши првак света. Амерички професор психологије др Фајн отказује учешће а Ботвиник побеђује са 14 поена испред Смислова са 11, док је последњи био др Еве.

Са Ботвиником почиње једна нова ера у шаху. Ера совјетске шаховске школе, која све до 1. септембра 1972. суверено држи примат. А то није било случајно. Један богато разрађен систем шаховског школовања у Совјетском Савезу морао је донети велике плодове. Први племенити узорак те шаховске школе је Михаил Ботвиник.

Ботвиник — електроника, па шах

Као и сви светски прваци, још у младим данима испољио је велики таленат за шах. Рођен је 17. августа 1911. године у Лењинграду. Године 1925. гостовао је тадашњи светски првак Капабланка у Лењинграду и одиграо симултанку. Највећи отпор пружио ми је 14-годишњи дечко са наочарима. Капабланка је изгубио ту партију и, како то бива, дечку предвидео титулу будућег светског првака.

Титулу мајстора Ботвиник осваја у 16. години, а са 20 година први је на шампионату СССР-а. Нижу се успеси за успесима, а као круна долази велики међународни турнир у Москви 1935. Ко све није од шаховских великана играо на том такмичењу?! Играли су чак и Ласкер и Капабланка. Играла је и ненадмашна првакиња Вера Менчик, једина жена која се веома успешно носила са најјачим мушкарцима у шаху. Наш Југословен Васја Пирц био је негде на крају табеле, али у тако јакој конкуренцији то није био неуспех. Па Флор, Лилиентал, Шталберг. Појединим колима присуствовало је и по 4000 гледалаца! Био је то својеврстан рекорд. Капабланка и Ласкер су са чуђењем констатовали да су нашли коначно земљу у којој је шах признат као права наука. На тако јаком турниру Ботвиник дели прво место. За успех од совјетских руководилаца добија на поклон — аутомобил! То је онда била права реткост, а Ботвинику је то био само један од стимуланса за све веће успехе. И они су се низали један за другим.

Ботвиник је био суверени шаховски владар све до 1963. Он се, међутим,

МИХАИЛ БОТВИНИК

више бавио својим научним радом, него игром на 64 поља! Дипломирао је на електротехничком факултету, а касније и докторирао. За марљив рад на редовном послу Ботвиник је својевремено добио и звање ударника, које показује да је и у електротехници велемајстор. За време рата радио је на Уралу и за тај рад је добио високо одликовање.

Данас Ботвиника интересују шаховски компјутери, машине које на принципима електронике могу добро да играју шах. Око таквих шаховских робота владају подељена мишљења, али Ботвиник верује у њих. Специјално за „Политику" Ботвиник је коментарисао једну такву партију у којој је електронски шаховски робот победио енглеског мајстора!

Ботвиник је два пута губио титуле, али оба пута их је вратио у реванш мечевима. Прво је победио Смислова у реваншу, а затим Таља, 1961. године, буквално декласирао. А тада је Ботвинику било 50 година!

Смислов — само једно лето

ФИДЕ је после рата установила читав један систем: од првенства свих земаља, па такмичења по зонама, па међузонски турнири и на крају турнири кандидата давали су изазивача светском првaку. Први изазивач био је Бронштајн. Мало је требало да Ботвиник тада, 1951, изгуби титулу. Бронштајн је водио са поеном предности до претпоследње партије. Тада је Ботвиников геније одиграо феноменалну партију. Партија која је школски пример како пар ловаца надиграва пар скакача у завршници. Ботвиник је изједначио резултат, још један реми у последњој партији и са 12:12 сачувао титулу. Наиме, нерешен резултат је, по правилима ФИДЕ, за то довољан.

Са резултатом 12:12 завршава се и меч Ботвиника и Смислова 1954. Али, Васја Смислов не губи наду. Он поново пролази кроз гломазан систем свих предтакмичења и такмичења и године 1957. осваја титулу светског првака. Са резултатом 11,5 према 8,5 Смислов постаје нови првак света.

Али кратко. Реванш, меч следеће године добија Ботвиник са 12,5:10,5. Тако је Смислов као светски првак „играо само једно лето".

Смислов у шаховској историји није имао тако упечатљиву улогу мада је био врло цењен. Имао је успеха и као оперски певач, али се тиме није озбиљније бавио.

Таљ — виртуозне жртве

Михаил Таљ је жива шаховска легенда. И он је играо као светски првак само једно лето, али како! Палио је и жарио на свим турнирима. Жртвовао је даме, скакаче, топове, чес то и некоректно, али веома ефектно. Док аналитичари пронађу грешке, партија је већ готова! На турниру кандидата који се играо 1959. код нас на Бледу, у Загребу и Београду победио је тада младог Фишера са 4:0. Победом на том турниру стекао је право да изазове Ботвиника.

Са резултатом 6:2 у победама уз 14 ремија Таљ је декласирао Ботвиника! Годину дана касније Ботвиник се реванширао Таљу! Потукао га је са 10 према 5 у победама уз 6 ремија.

Слабо здравље Таљу није дозволило да се поново бори за титулу светског првака. Али и то је било доста. И данас Таљ игра „таљевски" и увек је велика атракција на свако м такмичењу.

Петросјан — краљ ремија

Године 1963. Петросјан је стекао право да изазове Ботвиника. Победио је са 5:2 уз 15 ремија. Али Петросјан у шаховској историји није био омиљена фигура и то само због силног ремизирања, често у малом броју потеза. Године 1966. он је сачувао титулу првака света победивши Спаског са 12,5:11,5, али три године касније свет добија новог првака — Бориса Спаског. Други меч између њих добија Спаски са 12,5 према 10,5.

Спаски — пример џентлмена

Бориса Спаског смо видели у мечу са Корчнојем, недавно у Београду. И када је губио добијао је аплаузе. Он се сматра највећим џентлменом у шаховској историји. То се најбоље видело у мечу против Фишера у Рејкјавику 1972. Никада се свет није толико заинтересовао за шах као тада. Серијом победа над Тајмановом и Ларсеном са по 6:0 без ремија(!) Фишер се квалификовао за финални меч кандидата. Ту је просто прегазио и Петросјана.

Перипетије око меча у Рејкјавику су нешто невиђено у шаху. Већ пословично непредвидљив, Фишер ставља организаторе често пред немогуће захтеве. Све му се испуњава. Фишер на крају добија тај меч, пошто је изгубио прву партију, а другу предао без борбе. На трећу није ни дошао. Спаски је водио са 2:0... Меч је практично био готов. Али Спаски није хтео победу за зеленим столом. Коначно, после многих преговора, меч је настављен само захваљујући крајњој толеранцији Бориса Спаског.

Фишер — мит и загонетка

Роберт Боби Фишер већ пету годину званично не игра шах. Не зна се поуздано ни где је. Али, његов дух провејава на свим турнирима којих је данас заиста много. Фишер има много следбеника који би хтели упорним радом и талентом да понове његов подвиг из Рејкјавика, када је, 1. септембра 1972. победио Спаског са 12,5 према 8,5.

РОБЕРТ ФИШЕР

Фишер је без борбе уступио титулу првака света Карпову. Тиме је од себе начинио један мит, као некада Морфи. Иако је Карпов званично првак света, многи сматрају да је то незванично Фишер. Овог лета Карпов брани титулу светског првака. Последњи пут пре 3 године победио је Корчноја са 3:2 у победама, уз много, много ремија.

Велемајстор Драгољуб Ћирић

Сезар Франк

КАТ

ПРИ СВЕТЛОСТИ ЛАМПЕ — Сезар Франк је имао само 12 година када је стекао диплому Музичког конзерваторијума у белгијском граду Лијежу, где је рођен 1822. године. За рани улазак младог човека у свет музике треба, највероватније, захвалити његовом оцу Николасу Жозефу, који је необично волео музику. Франк старији одмах је схватио да необична музичка обдареност његовог сина Сезара може породици да обезбеди лепшу и богатију будућност. Ноћи и ноћи провео је мали Сезар под очевим будним оком и при светлости лампе вежбао на клавиру музичке комаде, што је од њега створило пијанисту бриљантне технике.

ПРОФЕСОР КЛАВИРА — Породица Франк пресељава се 1835. у Париз, пошто су тамо постојали бољи услови за рад Сезара Франка. На Музичком конзерваторијуму овог града он, једну за другом, односи све награде за клавир, оргуље и фугу. У двадесетој години припремао се да освоји Награду Рима, али његовом оцу то не одговара. Он сматра да његов син треба да буде искључиво пијаниста, па га повлачи са Конзерваторијума. Породица иначе у Паризу живи веома скромно, од прихода које Сезар и његов брат Јозеф обезбеђују дајући часове клавира. У то време Сезар компонује и своје прво дело: Три трија за клавир.

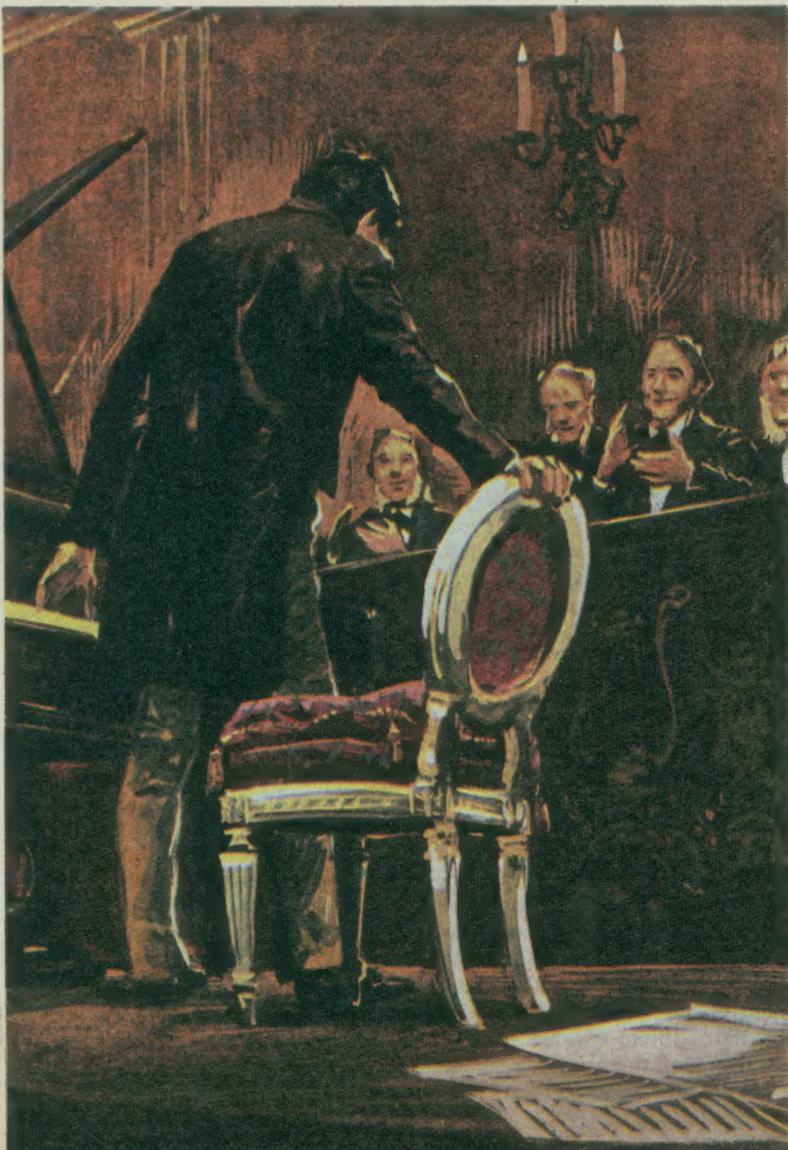

ПРЕКИД С ОЦЕМ — У својој 26. години Сезар Франк се оженио кћерком познате француске глумице Демусо. То је довело до раздора између њега и оца, огорченог што му се син оженио једном глумицом и због тога напустио каријеру пијанисте виртуоза. Од тог дана, па све до краја живота Сезар Франк је устајао у рану зору, компоновао око два часа, а остатак дана проводио јурећи улицама Париза. Давао је приватне часове клавира да би могао да издржава породицу. У то време Француска се углавном заносила опером и његове композиције, најчешће ораторијуми и инструментална дела, нису биле у то време много цењене, иако су дела највише вредности.

ЦЕЊЕН ОД УЧЕНИКА — Франк постаје и професор оргуља на Конзерваторијуму. Међутим, овог једноставног и добродушног човека колеге нису много цениле, а шира јавност није умела правилно да оцени његово компоновање. Свој ораторијум „Блаженства" на којем је радио читавих десет година (од 1869 до 1879) извео је први пут у салону једног свог ученика. Велики број позваних, међу њима и министар културе, нису се ни појавили. Друго извођење овог дела било је тек 14 година касније, три године после његове смрти, и — тада је то био тријумф! Ипак, Сезар је за живота био срећан — његови ученици су га волели и ценили његов рад.

ЕДРАЛЕ ЗВУКА

СРЕЋА ЗА ОРГУЉАМА — Најсрећнији период живота, заправо читаве три деценије, проживео је као оргуљаш у цркви Св. Клотилде у Паризу, у којој је свирао од 1858. па све до две године пред смрт. Готово сваке недеље, сваког празничног дана, а касније и сваког петка, јутром се успињао стрмим степеницама на галерију, до оргуља, да тамо разбукта ватру свог генија. У полумраку цркве многи су слушали његове величанствене импровизације. Сасвим је сигурно да је за тим оргуљама настао и велики број његове музичке заоставштине. Венсан Денди, један од ученика великог композитора, овако је касније писао: „Човек је, тамо горе, просто лебдео између пода и свода цркве и заборављао на све посматрајући Франков мирни профил, нарочито моћно чело.“

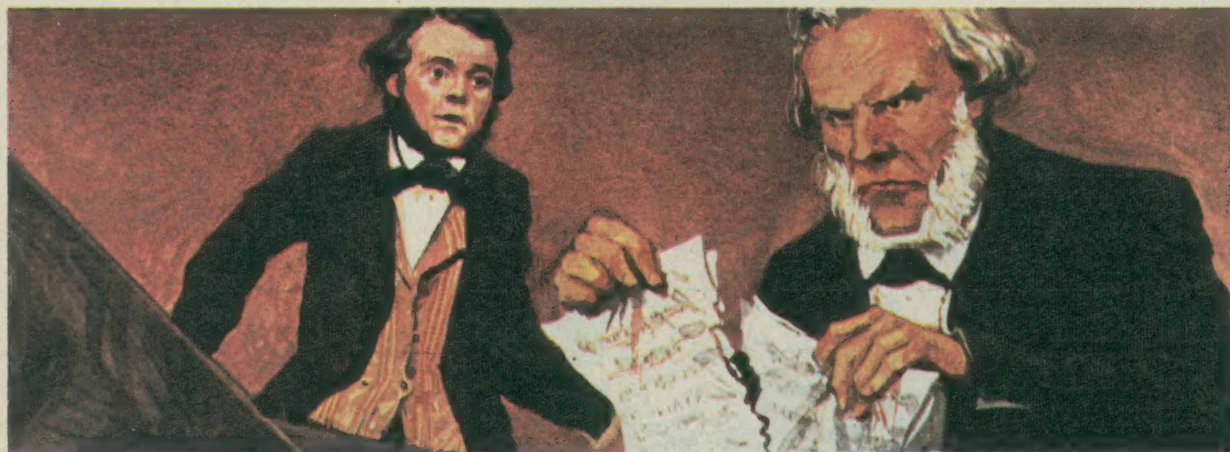

ПОВЛАШЋЕН ЧОВЕК — Године 1887. Сезар Франк је добио орден Легије части али не као композитор, већ као професор оргуља на Конзерваторијуму! У знак протеста, његови ученици су приредили концерт на којем су, поред осталог, извођене и композиторове „Симфонијске варијације“. Вече је потпуно успело. Ни премијера његове „Симфоније“ 1889. није му донела више задовољства: изведена је против воље Конзерваторијума, композитор Шарл Гуно је написао критику у којој је, омаловажавајући Франков рад, рекао „да је то немоћ која се издаје за догму“. Али, Франк је и даље живео у непомућеној ведрини: за своје ученике, породицу и музику. Он је био један од ретких повлашћених људи који, мирни и јаки, увек активни, без журбе, сигурно иду својим путем.

ПОД ОМНИБУСОМ — Први јавни успех Франк је постигао својим гудачким квартетом, шест месеци пре смрти. Сав срећан, рекао је ученику Венсану Дендију: „Ево, и публика почиње да ме разумева“. Месец дана касније, док је ишао на један час, а имао је већ 68 година, налетео је на њега омнибус и нанео му тешке унутрашње повреде. Међутим, Сезар Франк се није чувао, желео је по сваку цену да настави са часовима, што је довело до тешке упале поребрице. Умро је 1890. године када је био на врхунцу стваралачке снаге. На сахрани нису били ни министар уметности ни представници Конзерваторијума.

ЗБОГОМ, МАЈСТОРЕ — Али, били су ту сви његови ученици. Један од њих, Шабрије, рекао је тада, између осталог: „Поздрављам последњи пут нашег покојног Мајстора, доброг чика Франка, какав ће остати у нашем сећању, кога волимо, за киш жалимо. Био је велики мајстор, најближи и најумнији. Он је био наш узор. У њему поздрављамо једног од највећих уметника овог века.“ Његова порука учинила је да процвета генерација снажних музичара, пуних вере, наоружаних свим потребним за окрутне борбе. Данас се концерти на оргуљама не могу замислити без дела Сезара Франка.

И СМРТ ИГРА ШКОЛИЦЕ

Док је опрезно обилазила комаде зарђалог гвожђа који су свуда наоколо провиривали из земље, с времена на време бацала је поглед на ужаснуто, бледо лице свога мужа.

Тих послератних дана излет било куда био је прави луксуз, па смо моја тринаестогодишња нећака Дороти и ја одушевљено прихватиле предлог мога мужа Била да проведемо један дан у Хемпширу где је он ишао пословно.

Узбуђено смо очекивале тај дан, био је то први излет за нас после толико времена. Нисам могла ни да сањам да ћу се тога дана сећати вероватно до краја живота.

Чак и данас, после 25 година, често ми пред очи излази слика хридина, плаве површине мора која светлуца на сунцу и ужаснуто Билово лице од кога ме је делила зелена падина.

МИТРАЉЕСКА ГНЕЗДА

Мало сам теже ушла у кола због ноге коју сам угануla у једној несрећи четири месеца раније. Кретала сам се полако и морала да се потпомажем штапом.

У шест и тридесет, за нама су већ остала сва лондонска предграђа. Нас две смо раздрагано причале о свему што би виделе уз пут.

Вила су послови водили у ваздухопловну базу Херн у коју ми нисмо могле да уђемо, па смо се договорили да нас он остави нешто раније и да се затим састанемо.

— Оставићу вас код Саутберна, а састаћемо се на оном брежуљку — рекао је.

Очекивала сам да ће плаже бити забарикадиране, али на моју радост, бодљикаве жице биле су скинуте и сада су лежале уредно савијене у клупчад. Могле смо да се шетамо крај самог мора.

Нигде уоколо није било живе душе, нити су постојале неке табле које су забрањивале приступ.

Биле смо одмакле већ прилично далеко и ја сам помислила да је време да се вратимо. Дороти је пронашла један путељак који је водио ка брежуљку и хтела да кренемо натраг тим путем. Пристала сам, али је она морала, с времена на време, да ми помаже у томе.

Када смо стигле до врха, угледала сам нове замотуљке жице нагомилане поред остатака некадашњег митраљеског гнезда.

Нешто ми у свему томе није изгледало сасвим у реду, али како ни овде нисам могла да видим никакво упозорење, одлучила сам да наставимо. Разбацани отпаци гвожђа и бетона изгледали су ми безопасно.

С наше леве стране лежало је море, а са десне стране, према копну, једно поље прекривено звончићима које је Дороти зажелела да набере. Допустила сам јој да то уради под условом да се исувише не удаљује. Ја нисам имала снаге да толико скрећем са пута, тако да сам наставила сама.

Идилична шетња претворила се у опасну игру која је могла кобно да се заврши.

Пажљиво сам корачала пазећи да се не саплетем о нешто, јер сам знала да у том случају не бих успела лако да се подигнем.

Направила сам још неколико корака и онда пред собом угледала комад зарђалог гвожђа, полусакривеног земљом и травом. Запитала сам се шта би то могло да буде. Упркос рђе, изгледало је прилично глатко.

Ипак сам га заобишла, да се не бих случајно саплела. А онда сам угледала још једно парче гвожђа, па још једно. Било их је свуда око мене.

Кривудала сам, али ме је готово сваки нови корак доводио пред још једно парче зарђалог метала полускривеног травом или до малих испупчења за која сам сада знала да крију опасно гвожђе.

ГДЕ ЈЕ ИЗЛАЗ

Почела сам да се кајем што сам уопште кренула тим путем: нога ме је све више болела и била сам све уморнија од напорног и спорог кретања. У једном тренутку помислила сам да би било најбоље да једноставно престанем да избегавам препреке и да кренем право напред ризикујући да се о њих саплетем, али сам у последњем тренутку одлучила да би то ипак било неразумно.

Застала сам, подигла поглед са земље и у даљини угледала Вила и Дороти која му је трчала у сусрет са букетом звончића у руци. Видела сам како о нечему говоре и обоје гледају у мом правцу, а онда се она одједном бацила на земљу и покрила лице рукама. Бил је само помиловао по глави и, оставивши је да тако лежи, кренуо ка мени. Нисам знала шта се то дешава.

Затим је Бил који ми је сада био већ прилично близу застао и ја сам му махнула и довикнула:

— Долазим, али ми треба мало времена! Ово је пуно неке гвожђурије на коју би могла да се саплетем.

— Не журн и пази како газиш — одговорио је Бил чудним гласом.

Када сам му се приближила још мало, видела сам да је потпуно побледео и да му се лице изменило.

Тада сам тек угледала и разапету жицу која нас је делила. Помислила сам да ћу морати да се вратим натраг и повикала:

— Постоји ли излаз одавде?

— Да, капија. Ја ћу те тамо чекати, а ти крени ка мени само пази где газиш — чула сам његов одговор.

Да, лице му је стварно потпуно бело. Мртвачко у ствари, помислила сам.

ОПАСНЕ ИГРЕ

Не скидајући очи са тла под собом, наставила сам да се крећем брзином пужа. Требало ми је читавих пола сата док нисам најзад пред собом угледала земљу у којој више није било ниједног комадића гвожђа.

Коначно сам могла да корачам у правој линији и упутила сам се равно ка Билу који је у том тренутку отварао капију. Зграбио ме је у загрљај и ја сам се насмејала његовој жестини, али је при погледу на њега мој осмех ишчезао:

— Шта ти је?

Ћутке ме је ухватио за рамена и окренуо тако да сам сада гледала право у таблу на којој је писало:

Опасно по живот! Минско поље!

Почела сам да се тресем од страха који ме је тек сада обузимао. Загрливши ме, Бил ме је повео одатле рекавши:

— Последњих сат и по играла си школице са смрћу. Имала си среће.

Ушле сте са задње стране поља. Та гвожђурија коју си избегавала биле су мине.

— Идемо кући — рекла сам.

М. И.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

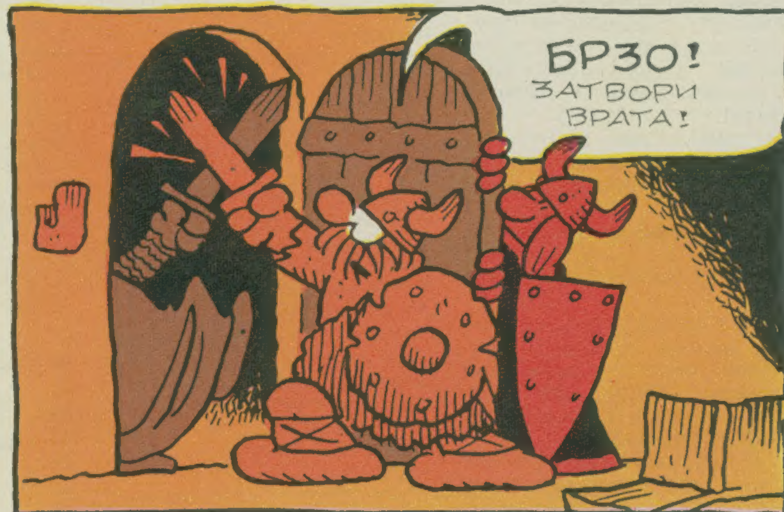

КАКО ЈЕ НАСТАЛА МАРСЕЉЕЗА

НАПРЕД, ДЕЦО

У једној јединој ноћи, понесен идејом француске револуције, Руже де Лил написао је највише певану песму у историји.

Чим је 25. априла 1792. године изјутра инжењеријски капетан Клод Жозеф Руже де Лил изашао из свог стана приметио је да се у Страсбуру догађа нешто несвакидашње. Улице су биле препуне света, људи су говорили гласније и узбуђено гестикулирали, а пред великим плакатима на зидовима била је гужва.

— Шта се збива? — запита капетан једног пролазника.

— Рат, грађанине капетане! — рече човек. **— Народна скупштина је објавила рат тиранима из Прусије и Аустрије, који прете нашој Револуцији! Доле краљеви, живела Република!**

Руже де Лил се прогура до једног плаката у чијем је врху великим словима писало:

„Удружење пријатеља Устава".

Испод наслова је био проглас:

„На оружје, грађани! Ратна застава је развијена!... Нека задрхте крунисани деспоти! Часна децо Слободе, крените у победу! Ступајмо! Ступајмо!

Патетична лиричност прогласа није капетана нимало зачудила. Били су то узвишени дани Револуције. Улицама су марширале колоне Националне гарде, људи су певали револуционарну песму „Успећемо" и клицали Слободи, Једнакости и Братству.

ПЕСМА РАЈНСКЕ АРМИЈЕ

Увече је капетан Руже де Лил био гост на вечери код градоначелника Страсбура, барона Фредерика де Дитриша. На вечери је било много официра. Капетан се у градоначелниковом дому осећао као код своје куће. Многе вечери су он и барон проводили свирајући виолине док их је мадам Дитриш, која је од Револуције тражила да је ословљавају са „грађанка", пратила на клавсену. Понекад су две њене љупке рођаке певале, па су такве вечери личиле на концерте.

Кад се вечера завршила, градоначелник је отворио боцу шампањца.

— Пијмо за слободу! — наздравио је. — **За Републику!**

— За победу! — оздравили су гости.

Док су званице уз шампањац разговарале о рату и сигурној победи, домаћин је узео под руку Руже де Лила и повео га у страну.

— Видите, пријатељу мој, Републици су потребни добровољци, а не јавља их се довољно! — рече Дитриш. **— Мој син је командант батаљона „Деца отаџбине" у Рајнској армији. Покушао је да скупља добровољце уз песму „Успеће", али то је сувише ритмична песма, добра за плес, али премало мужевна за рат! Волео бих да добијем једну ратну песму за Рајнску армију. Намеравам да распишем конкурс.**

Поћутао је неколико тренутака, па наставио живље:

— Ви пишете стихове, ви компонујете! Створили сте једну химну слободи, врло лепу, по мојој оцени. Зашто не напишете ратну песму за Рајнску армију? Ви то можете!

Капетан није знао шта да одговори. Градоначелникови комплименти су га збунили. Извукао се из неприлике предложивши:

— Да испијемо још једну чашу у част и за победу Републике!

Те ноћи су гости барона Дитриша попили још доста шампањца. Руже де Лил се вратио у стан, скинуо је блузу свалио се у фотељу и затворио очи. Ређале су му се слике тих дана. Проглас: „На оружје, грађани!" Батаљон „Деца отаџбине"! Слобода, Једнакост, Братство! Плакат: „На оружје, грађани!" Марш Националне гарде!

Одједном се сликама придружише звуци. Отворио је очи и угледао виолину на кревету. Као у сну је устао и узео инструмент. Гудало пређе преко жица.

— Напред, децо отаџбине! — запевао је тихо, мало промукло. — Дан славе је дошао!... На оружје, грађани!... Сврстајте се у батаљоне!... Напред! Напред!

Одједном је, у том магичном тренутку, угледао Рајнску армију како под триколорама, кроз барутни дим уз громку песму, мрви ногама тиранске круне!

Оставио је виолину и сео за сто. Зграбио је перо и брзим покретима почео да пише ноте и речи. Дуго, до свануће.

Онда се наузнак бацио на постељу и пао у дубок сан.

ПРВИ ДОБРОВОЉАЦ С ЈУГА

Истог дана увече у кући градоначелника Дитриша скупило се исто друштво као претходне вечери. После вечере градоначелник је устао и рекао:

— Синоћ смо овде говорили о ратној песми Рајнске армије, грађани! — Вечерас је можете чути!

Грађанка Дитриш је села за клавсен, а њен је муж стао уз њу. Она је ударила у дирке, а он је запевао снажним, пријатним тенором:

— Напред, децо отаџбине!...

Чим су одзвониле прве речи, сви су устали, лица су им постала озбиљна, а онда свечана и у очима се указаше сузе.

— Живела слобода! — сви су узвикнули у хору кад се песма завршила. — Живела Република!

Недељу дана касније у Монпељеу на југу Француске са трибине на главном тргу викао је наредник задужен за регрутацију:

— Грађани! Отаџбина је у опасности! Народној скупштини је потребно двадесет хиљада добровољаца! Грађани Монпељеа, хоћете ли се оглушити о позив отаџбине?

Грађани Монпељеа су волели слободу и Републику, али их рат није много плашио. Угрожене границе су биле стотинама километара далеко на истоку и северу. Нико се није одазвао наредниковим речима и позиву домовине.

Тада се наредник, у очајању, окрете добошару који је стајао под трибином:

— Удари мало! — рекао је. — Отпеваћу им песму коју је јуче донео курир из Страсбура!

Палице су заиграле по кожи добоша. Наредник се усправио на трибини, подигао главу и запевао снажно:

— Напред, децо домовине!... На оружје, грађани! ... Дан славе је дошао!

На тргу се одвијала необична сцена. Окупљени људи су ућутали. Слушали су као без даха, а кад је наредник отпевао прве две строфе, разлеже се глас:

— Упишите ме, грађанине наредниче!

Првом добровољцу придружише се други, много њих, више људи него што је наредник очекивао.

— Полако, редом! — викну срећно наредник. — Прво ћу уписати грађанина који се први јавио... Како се зовеш и шта си по занимању?

— Мирер — викну поносно први добровољац. — Студент медицине!

КАКО ЈЕ ЛЕПА!

Два дана касније први добровољац из Монпељеа, студент Мирер јахао је према Марсеју. Друштво јакобинаца из Монпељеа послало га је да с Марсејцима уговори место где ће се састати добровољни одреди Националне гарде из два града и онда заједно кренути у помоћ Паризу.

Марсејци су достојно дочекали гласника из Монпељеа. Увече су га позвали на републикански банкет. Уз добра и јака јужна вина гости су, по свом обичају, почели да певају старе пе-

КРИМИНАЛ ИЛИ — НЕШТО ГОРЕ?

ЗЛОЧИН НА ТРГУ МАСАРИ

Последње што је осамнаестогодишњи Бенедето Петроне видео било је лице нешто старијег Ђузепа Пикола, искривљено од беса и зажарених очију лудака. У следећем часу Бенедето се срушио од ударца ножем у леђа. Можда није стигао ни да осети бол. Рана је била велика а локва тамне крви раширила се, ваљајући по ивицама сиву [...]ашину трга Масари у [...]ом центру Барија. У[...] локву срушило се одмах затим и друго тело, уз продоран крик. То је пао Бенедетов друг Франческо Интрано, погођен истим ножем, такође у леђа.

Повици из многих грла, понеки врисак и сирена болничких кола завршили су ту трагичну сцену у понедељак увече, 28. новембра прошле године. Франческо Интрано, доспео је до шок-собе. Бенедето Петроне је издахнуо на болничким носилима.

Крај његовог живота уједно је кобни епилог једног много већег сукоба који је прво само тињао, потом се распламсао и

ОТАЏБИНЕ!

сме свог краја. Један између њих рече Миреру да је ред да и он отпева једну песму из свог краја.

— **Нећу отпевати стару, него једну нову песму!** — пристаде студент. — **Нову, патриотску песму!**

Мирер с чашом у руци запева песму Руже де Лила. Већ после првих речи песме одиграло се оно што и у Монпељеу. Десет, петнаест пута Мирер је морао отпевати „Ратну песму Рајнске армије“, све док је сви нису научили.

С том песмом су добровољци Националне гарде кренули из Марсеја. Четвртог августа 1792. године певајући ту песму стигли су у Париз батаљони из Марсеја. Уз ту песму продефиловали су париским улицама.

— Слушајте! — говорили су људи по улицама. — Како је лепа та песма Марсејаца!

Петог августа изјутра цео Париз је знао да пева „Ратну песму Рајнске армије“, али је Парижани нису тако звали. Пошто су је у престоницу донели Марсејци, они су јој дали име „Марсељеза“.

„Марсељеза“ је убрзо постала најпопуларнија и најпеванија песма у свету и остала је то до данас. Кад је у бици код Валмија Француска револуционарна армија кренула у офанзиву 20. септембра 1792. године војници су јуришали певајући „Марсељезу“. Кад су борци Националне гарде за време тешке битке код Жемапа, спремајући се за одлучни налет, запевали „Марсељезу“, Аустријанци су се дали у бекство. Пруски и аустријски официри плашили су се „Марсељезе“ више од свих других оружја. Под њеним звуцима распадао се стари поредак у Европи. Та песма постала је весник слободе и нада у бољи живот, симбол племенитих идеја француске револуције. „Марсељеза“ је 1795. постала француска химна.

Наполеон Бонапарта је изневерио револуцију. „Марсељеза“ није. Кад је Наполеон послао експедицију против побуњених црнаца на Сен Домингу, данашњим Хаитима, који су тражили слободу, црначка армија под Тусен Лувертиром изборила је независност певајући „Марсељезу“. Певали су је и борци за слободу у Италији, Русији, Мађарској и Шпанији.

А. Р.

ХРОМИ МЛАДИЋ БЕНЕДЕТО ПЕТРОНЕ НИЈЕ УСПЕО ДА ИЗМАКНЕ РУЦИ ФАШИСТИЧКОГ УБИЦЕ НАД КОЈИМ СЕ ГНУША ЦЕЛА ИТАЛИЈА.

коначно разрешио на најгори начин. Тек тада су се чула питања — како то да нико није покушао да спречи крвопролиће које се просто осећало у ваздуху и зашто је до њега дошло?

УПАЛИ У ЗАСЕДУ?

Бенедето Петроне и Франческо Интрано били су другови из школе и партијске организације: обојица су припадала Савезу комунистичке омладине Италије. Две године старији Бенедето, додуше, био је приморан да ђачку књижицу замени радном, иако је добро учио и желео да постане економиста. Присилиле су га на то тешке прилике у којима је живела његова породица: он и најстарији брат Никола морали су да издржавају родитеље и двоје млађе деце.

Петронеови су становали у најстаријој четврти у срцу Барија, у стану без купатила и нужника. Отац, некада лучки радник, био је без посла пуних петнаест година. Никола је возио камион, а Бенедето је најпре у кућу доносио наднице истоваривача, а у последње време нешто бољу зараду када је постао чувар плаже.

Кобног понедељка предвече, како је доцније причао Франческо, њих седморица другова — све комунисти — скупили су се и пошли да виде „шта то раде фашисти“. Јер, од јутра су на улицама Барија владали нереди у којима су учествовали припадници крајње левице и момци из „Социјалног покрета“, странке која се овако зове само званично. Заправо, то су — фашисти.

Бенедето, Франческо и другови пошли су према једном од главних градских тргова Масари, који је тога дана био поприште кошкања фашиста и „ултраша“. Да ли су сами били радознали или су се тамо упутили изазвани погрдама од фашиста још ујутру, упућеним није до краја разјашњено. Ипак се чини да су упали у замку. Јер, на тргу Масари налазила се група младића, не већа од њихове, када су пале псовке на њихов рачун. Седморица су застала, највероватније само да узврате, не и да се разрачунавају. Међутим, истога часа нашли су се опкољени готово са свих страна припадницима „Социјалног покрета“! Интрано тврди да их је било сигурно педесетак.

НОЖ ЈЕ БИО БРЖИ

Младићи су се одмах окренули да беже. Бенедето је заостао пошто је храмао, била је то последица прележане дечје парализе. Франческо је покушао да му помогне, али — нож Ђузепа Пикола био је бржи.

То је крај приче чији почетак сеже још у претходне деценије, када су фашисти почели опет да јачају. У Барију нарочито. Овај јадрански град због њихове изузетно јаке организације и седишта „Социјалног покрета“ за покрајину Апулију, Италијани су називали „фашистичком тврђавом“. Била је јавна тајна да целу једну градску четврт држе поклоници мусолинијевске идеологије. Ћутало се и на дрски назив седишта њиховог покрета „Пасаквиндичи“: тако се звао један фашистички „јунак“ из двадесетих година. Знало се и да млади припадници „Социјалног покрета“ имају свој полигон за вежбе (насиља) у дворишту једне напуштене цркве на периферији Барија!

Последњих месеци прошле године кошкања фашиста у Барију са припадницима крајње левице постала су изузетно честа, тако да уличне борбе моткама, гвозденим шипкама, али и оружјем, подметање бомби и разбијање излога и аутомобила није више било ништа необично.

Тако је и у понедељак 28. новембра кренула група на челу са Ђузепом Пиколом ...

Сутрадан после злочина, чим су изишле прве новине, цела се Италија усталасала. У свим великим градовима, а нарочито универзитетским центрима, одржане су демонстрације у знак протеста против фашистичког дивљања. У Риму се 20 хиљада студената сасвим спонтано слегло у главне улице где је само ћутањем и повременим сложним извикивањем парола одало пошту несрећном Бенедету.

Само, питање: „Зар је требало да дође до овако трагичног догађаја па да влада затвори седиште „Социјалног покрета“ у Барију“, остало је без одговора.

М. К.

БЕРЛИНГУЕРОВЕ РЕЧИ

„Погибија нашег младог друга од злочиначке руке једног фашистичког одреда испуњава болом и гневом комунисте и све демократе. Требало би да млади, затим радници, власти и сви остали своје снаге уложе да сасеку фашизам, тероризам и насиље уопште“ — написао је, између осталог, секретар Италијанске комунистичке партије Енрико Берлингуер, у свом телеграму саучешћа упућеном комунистима Барија.

НИЛ - РЕКА ФАРАОНА

ДА НИЈЕ БИЛО МУЉА КОЈИ ОВА ВЕЛИКА РЕКА, ДОЛАЗЕЋИ СА ИСТОКА АФРИКЕ, НАНОСИ НА ОКОЛНО ЗЕМЉИШТЕ, НА МЕСТУ ДАНАШЊЕ, ХИЉАДАМА ГОДИНА СТАРЕ, ЕГИПАТСКЕ ДРЖАВЕ СТАЈАЛА БИ САМО НЕПЛОДНА ПУСТИЊА.

Свој ток ка северу Нил почиње као Кагера, притока Викторијиног језера. Пре него што стигне до уточишта, превалиће пут дуг 6397 километара и променити неколико имена. Јер, из Викторијиног језера истиче Викторијин Нил који се затим, кривудајући, улива у Албертово језеро. Одатле до Нимуле у Судану ова река, рачунајући од извора Кагере најдужа река на свету, тече под именом Албертов Нил, на којем се налази и једно од највећих природних чуда Африке — прелепи Марчисонови водопади. Од Нимуле низводно име јој је Бахр Ел Џебел, све док се у њу не улије и Бахр Ел Газал иза чијег ушћа мења име у Бели Нил. Плави Нил извире у Етиопији, улива се у језеро Тана и коначно, код Картума, Бели и Плави Нил сливају се у реку која све до свог уточишта, плавог Медитерана, носи једно име — Нил.

Од давнина, сваке године од августа до октобра, река фараона излива се богатећи пустињско земљиште плодним црвеним блатом вулканске Етиопске висоравни. Ту је египатски сељак — фелах — посејао и своје прво зрно жита. Са семеном житарице бачено је и прво семе пољопривредне делатности — материјалне базе за процват египатске цивилизације.

Из тога доба је и сфинга код Ел Гизе која већ хиљадама година, окренута ка њој — нетремице мотри на престоницу древног Египта. Двадесет метара високо и 73 метра дугачко биће са главом фараона и телом лава подигнуто је 2500 година пре н. е. и међу шапама држи храм у част бога сунца — Озириса.

На Нилу је данас у Египту изграђено шест брана и резервоара. Највећа и најпознатија је она код Асуана са акумулационим језером од 5,5 милијарди кубних метара воде. На Плавом Нилу, у Судану, изграђена је 3,2 километра дуга брана иза које се налази језеро са 790 милиона кубних метара воде.

Као и у доба фелаха, велика река не престаје да служи човеку.

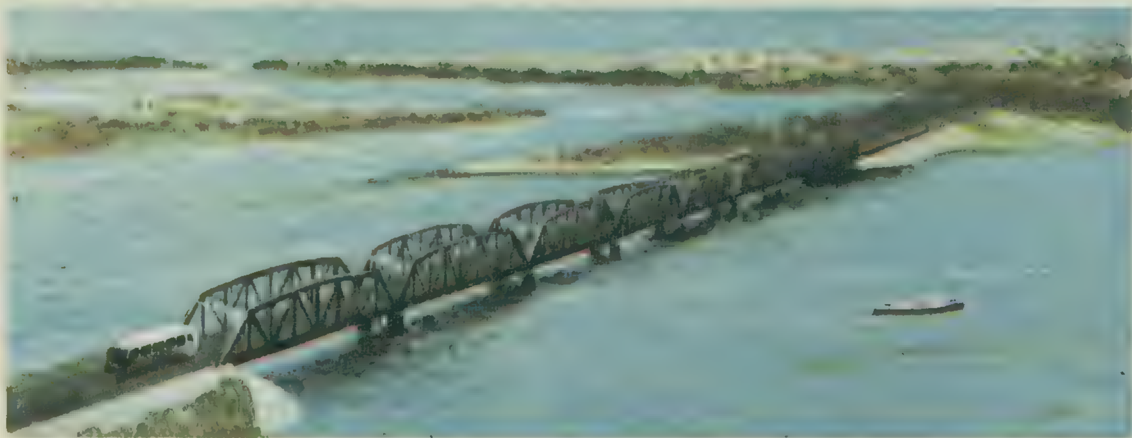

Горе: Бели и Плави Нил срећу се у Картуму, престоници Судана. Десно: Афрички континент дуго је био мета белог колонијализма, али после II светског рата почињу масовни националноослободилачки покрети. Доле: Сфинга код Ел Гизе исклесана у огромној каменој громади само је један од бројних остатака древне египатске цивилизације.

Десно: чувена Асуанска брана укротила је велику реку. Доле: барке арапских рибара, фиљуге.

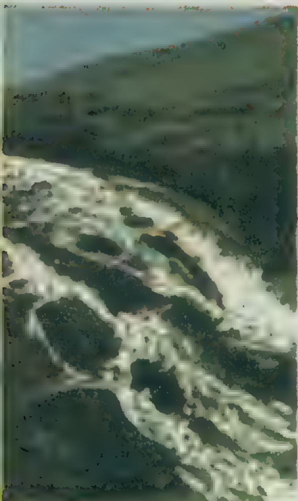

Свој ток Нил почиње као Кагера, река која извире у Уганди.

Марчисонови водопади.

Црни континент одувек је узбуђивао машту људи.
Лево: Чувени истраживач Африке Дејвид Ливингстон, Шкотланђанин, није успео да оствари свој велики сан. Умро је не пронашавши извор Нила. У средини: Џон Спек је открио језеро Тањгањику и продро до Викторијиних језера. Десно: Х. М. Стенли такође је истраживао област Викторијиних језера.

Каиро, древна престоница Арапске Републике Египта, лежи на левој обали Нила. Највећи град на континенту данас има преко четири милиона становника, велики је универзитетски и привредни центар земље и у свету познат туристички центар. По европским мерилима прастар, за Египћане град је релативно млад — датира свега десетак векова уназад.

Непознате странице из историје књижевности

МАТОШ ПРОТИВ АПАША

Иако је видео нож у рукаву разбојника, писац је скочио и жестоко насрнуо на нападача. Следећег тренутка прсла је сифонска боца а затим одјекнуо револверски пуцањ.

У оно доба ноћи кад и последњи париски клошар склапа очи до новог дана на вратима једне собе неугледног хотела у Улици Седен одјекнула је јака лупњава. Ту су становали Леон Матош и Алфред Маканец, двадесетогодишњи загребачки студенти, младићи жељни пустоловине и слободе, а гладни живота у „граду светлости". Били су међу толико младих париских боема, увек празног стомака, али веселог срца и ведрог духа.

Кад су упалили светиљку и отворили врата, светлост је обасјала заиста чудног дошљака. Пред њима је стајао крупан, висок младић, танких, усуканих и горе заврнутих бркова, са женским шеширом на глави и пером на њему. Упалих образа и мутног, али ипак веселог погледа, гледао их је ћутке и благо се смешио.

— Дечки, колико имате пенез? — било је прво што је рекао.

Новине уместо чарапа

Леон и Алфред су праснули у смех. Пред њима је, са прастарим кофером у руци, стајао Антун Густав Матош, Леонов брат, касније један од највећих хрватских песника и новелиста.

Тек кад је Густл, како су га звали пријатељи и родбина, ушао у собу, видели су како је чудно обучен и како је у јадном стању. Весело је показивао на своје излизано и изгужвано одело и нешто као старе папуче на ногама. Из једне је извиривао лист новина. Опазивши знатижељне погледе својих домаћина, Густав шеретским и истовремено поносним покретом скиде папучу и показа ногу увијену у новине:

— Журио сам на воз, па сам заборавио навући другу чарапу. — Зато сам ногу увио у „Обзор" и, ево, добро ме послужи од Женеве до Париза... — објашњавао је Густл, а онда примети шеретски — **Сад су ми ноге тешке ко олово!**

Затим је отворио кофер препун рукописа и књига, тврдећи да су ти његови „папируси" од изузетно великог значаја. Међутим, уместо нових чланака или новела, из кофера је почео да вади пуне руке бритава.

Како му је женевски станодавац, иначе берберин, увек у страху да његов вечно „шворц" подстанар не побегне, редовно ноћу сакривао ципеле, Густав је једноставно узео његове старе папуче, али и туце бритава, за освету!

Дезертер из аустроугарске војске и бегунац из Петроварадинске тамнице, Антун Густав Матош је живео у слободном Београду. Забележене су његове седељке, свирање и блиско друговање са српским писцима. Али увек немирни и знатижељни Густл, преко Беча, Минхена и Женеве, долази 6. августа 1899. у Париз, град о коме је годинама сањао и који ће оставити видан траг и на њега и на његово дело.

Међутим, Матошев боравак у Паризу био је каткад нарочито узбудљив и — опасан.

Чврсте песнице уметнина

Увек гладан и увек без пара, али очајан само у својим искреним и топлим писмима родитељима и уредницима неких листова у далекој домовини, Матош је упознао Париз „до дна" и све људе на његовом дну. Али, велики песник је истовремено био редован гост у најчувенијим библиотекама и антикварницама, у Лувру и другим музејима.

Сиромаштво, нередовни и танки хонорари које је добијао за своје чланке и фељтоне у хрватским и српским новинама, примоoравали су га да залази у кафане и на места где се скупљао најгори слој разноврсног париског друштва. И ту је Матош неколико пута показао да није само изузетан уметник на виолончелу, надарен литерата и врстан зналац језика и литературе, већ, кад би затребало, и храбар момак чврстих песница.

У време кад је у њему боравио Матош. Париз је био препун разних криминалаца који су препадали на улици или у кафани. Ти пропали људи нису презали ни од чега. Како се Густав често налазио у њиховој близини или у бедним ресторанима где су долазили и апаши, како су Парижани звали ове разбојнике, и песник је с њима неколико пута имао праве дуеле.

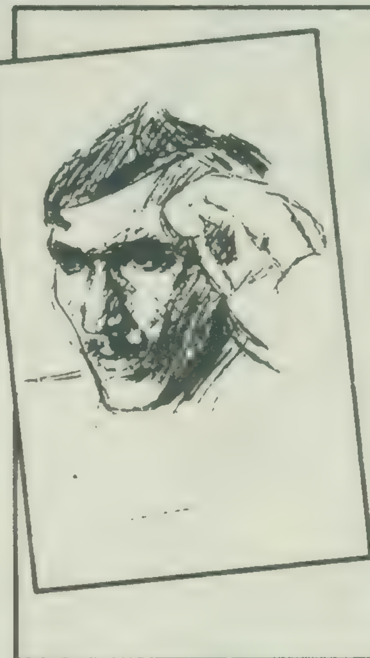

ВЕЛИКО ПЕРО А. Г. МАТОША

Књижевник професионалац, а целог живота новинар по нужди, увек живећи тешко, без топлине властитог дома, Антун Густав Матош је писао чланке за новине, песме, фељтоне, новеле, мноштво полемичких памфлета, ликовне, музичке и књижевне критике.

Нов у песничком језику, са изузетним осећајем за музику стиха и реченице, унео је у хрватску поезију дах западноевропског симболизма с краја 19. века. Веома је значајан као писац у склопу књижевног покрета и времена које је названо „модерна".

До смрти су му објављене књиге поезије, новела, путописа и фељтона: Иверје, Ново иверје; Огледи; Видици и путеви; Уморне приче; Наши људи и крајеви и Печалба. За време I светског рата објављени су његови Фељтони и есеји. Између два рата штампана су Матошева сабрана дела, сем политичких чланака, у 17 томова.

Доцније су дела овог писца објављивана све чешће и срећеније, што доказује да је овај књижевник и данас изузетно занимљив и значајан.

Обрачун у кафани

Са једном од својих многобројних париских дама Густл је дошао у неугледну кафану недалеко од хотела у којем је живео. Било је то време Светске изложбе у Паризу 1900. године, кад су у неким париским ресторанима и кафанама свирали наши људи и то нашу музику.

У кафани у коју је дошао Густав са девојком свирали су сремски тамбураши и песник је био одушевљен. Међутим, у препуној кафани један од најозлоглашенијих апаша почео је да добацује и прети девојци која је била с Матошем.

Густл га мирно опомене, али силеџија то једноставно пречује и замахне да удари девојку.

И тада се увек насмејани Матош жестоко разљутио. Иако је приметио да апаш у рукаву држи нож, скочи и псујући, што је чинио увек, насрне на нападача и снажно га удари сифонском боцом у леђа.

Апаш затим крене у бег, а Матош се дадне за њим. Али, други разбојник, кад угледа да му је друг угрожен, чучне и са врата кафане спали хитац из револвера на Густава. Срећом, тане је промашило, а полиција ухапсила криминалца и он је осуђен на шест месеци затвора.

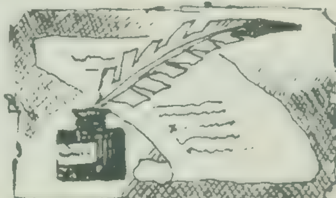

Матош се вратио у Београд после пет година, много штва успомена, једног великог искуства и још већег знања. Од неколико наших писаца и сликара који су крајем прошлог и почетком овог века одлазили у Париз као у „Меку уметности" сигурно је Матош најбоље и најдубље осетио чари, али и сплин овог велеграда. Све то дубоко је уткано у његов врло занимљив живот и велико дело.

И. Лончар

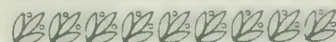

УТЈЕХА КОСЕ

Гледао сам те синоћ. У сну.
Тужан. Мртву.
У дворани кобној, у идили цвијећа,
На високом одру, агонији свијећа,
Готов да ти предам живот као жртву.

Нисам плако. Нисам.
Запањен сам стао
У дворани кобној, пуној смрти красне,
Сумњајући да су тамне очи јасне.
Одакле ми некад бољи живот сјао.

Све баш, све је мртво: очи, дах и руке,
Све што очајањем хтједох да оживим
У слијепој страви и у страсти муке,

У дворани кобној, мислима у сивим.
Само коса твоја још је била жива.
Па ми рече: — Мируј! У смрти се снива.

Антун Густав Матош
(1873—1914)

НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

ТАЈНА ПАНДОРИНОГ КРЧАГА

ОСВЕТА СВЕМОЋНОГ ЗЕВСА БИЛА ЈЕ СТРАШНА — НЕВИЂЕНА ЗЛА СРУЧИШЕ СЕ НА НЕПОСЛУШНО ЧОВЕЧАНСТВО...

Хроми Хефес, бог ватре и ковачке вештине, створио је најлепше створење које је свет до тада видео — Пандору.

Тако дакле! Против моје воље, човеку је поклоњена тајна ватре. Детињасти Прометеј украо ју је с Олимпа и подарио смртницима.

Сјајни Олимп, седиште највиших грчких богова, одзвањао је од громогласног беса врховног бога Зевса. Све је замрло у напетом ишчекивању казне која ће се срушити на главе непослушних људи.

— Запамтиће они Зевса! Док буде света, осећаће на својој кожи страшну освету богова!

Дуго је разљућени Зевс премишљао, а онда је у његовим очима засветлуцао пламен злокобног задовољства:

— Прометејев брат, Епиметеј, лакоуман је младић. Ускоро ћу му подарити жену!

ЗАВИСТ БОГИЊА

Када су пред Зевса довели његовог сина Хефеса, светољубиви бог нареди му да од глине и воде начини фигуру прелепе девојке.

— Надахни је животом и учини да проговори људским гласом — рекао је.

— Дај јој лепоту која ће завртети мозак сваком смртнику који је погледа!

Хефес, бог ватре и ковачке вештине, даде се на посао. Радио је дан и ноћ и на крају обликовао створење невероватне лепоте које је чак и у срца свемоћних богиња усадило семе зависти.

С поносом, Хефес је показао Зевсу. Овај јој надену име — Пандора.

Преостало је још само да се овоме створењу богова подари још један, последњи, дар — моћ да преваре и лажи претвара у чаробну музику за људске уши.

Када је Прометеј сазнао шта се спрема његовом брату, он пожури да га упозори, али га Епиметеј не схвати озбиљно.

Хермес, гласоноша богова, поведе Пандору са Олимпа доле, у земљу људи. Коса јој беше украшена цвећем, њене уши, руке и врат красило је светлуцаво драго камење, а у рукама је носила дивно украшен крчаг. Најлепше створење које је свет људи икада видео, спусти се тако на земљу.

ОСТАЛА ЈЕ НАДА

Један поглед био је довољан да очара Епиметеја. Он начини Пандору својом женом и тиме је уведе у свет смртника.

С врхова Олимпа, најмоћнији од свих богова, Зевс посматрао је како се судбина коју је наменио људском роду остварује. Задовољни осмех титрао је на уснама разљућеног бога.

И док је Епиметеј проводио своје дане у блаженој срећи, очи његове прелепе невесте кришом су се заустављале на крчагу чије су је тајне неодољиво привлачиле. Пандора је чекала.

Коначно је дошао и тај дан. Пандорина танана рука неколико тренутака неодлучно је оклевала, а онда, неспособна да се одупре искушењу, она подиже поклопац.

Свет прекрише зла о којима није могао ни да сања. Из унутрашњости крчага поискакаше страшни облици које људске очи никада пре тога нису виделе. Кужни облаци испунише небо сејући тешке болештине по земљи. А онда наступише ужасна испаштања и мржња овлада срцима људи.

Када је схватила шта је урадила, чак се и Пандора, ужаснута, покајала. Брзо је поново зачепила отвор грозног крчага.

Било је то врло давно, али од тога тренутка, каже легенда, људи су изгубили свежину и невиност младости. Човек је заувек осуђен на болест, сумњу да га слаби у тешким тренуцима искушења и очај који од тога дана не престаје да га вреба како би га натерао у кукавичлук.

Али, у тренутку када Пандорина рука поново затвори крчаг у њему беше још нешто — нада.

Тако каже легенда. Међутим, очигледно је да се и нада провукла кроз грлић Епитемјевог ћупа, на шта је рачунао и сам Зевс.

Прича о Пандори и њеном крчагу зала, преживела је векове. На њеном дугом путовању кроз време људи су је помало и мењали: крчаг је тако замењен кутијом, али је значење древне легенде остало исто.

С врха Олимпа, седишта бесмртних богова, прелепа Пандора спусти се на земљу. Са собом је донела и крчаг чију је грозну тајну свет ускоро упознао.

ПОПНИТЕ СЕ, ПРИНЧЕ!

ФРАНЦУЗ ШАРЛ БЛОНДЕН ОСТАО ЈЕ У ИСТОРИЈИ ЗАБЕЛЕЖЕН НЕ САМО КАО ИЗВАНРЕДНО УВЕЖБАН И НЕПОГРЕШИВ АКРОБАТА, ВЕЋ И КАО ПРВИ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ НА КОНОПЦУ УСПЕО ДА ПРЕЂЕ НИЈАГАРИНЕ ВОДОПАДЕ.

Када је по доласку у САД млади француски акробата Шарл Блонден изјавио да намерава да по разапетом конопцу пређе преко Нијагариних водопада, сви су били чврсто уверени да је он — луд! Један новинар је чак написао: „Опште је мишљење да би, да се неким случајем Нијагара не налази у Сједињеним Државама већ у Енглеској, влада одлучно забранила овакву лудорију. Није искључено ни да би нека лекарска комисија затражила да се Блонден смести у душевну болницу".

На оваква и слична размишљања новинара Француз није давао ни пет пара: сматрао их је чак најбољом могућом рекламом.

Стој на глави, на десетак милиметара дебелом конопцу, као да није представљао никакав проблем Шарлу Блондену. Па ипак, знао је да и најмањи погрешан покрет може бити фаталан

Да је био у праву показало се 30. јуна 1859. године, на дан велике представе, када се с обе стране Нијагариних водопада, и америчке и канадске, окупило ни мање ни више него 25.000 људи. Осим обичних „смртника" нашли су се ту и конгресмени из Вашингтона, активни и пензионисани генерали, накинђурене лепотице и још многи други припадници такозваног „високог друштва".

ОН ЈЕ ЛУД!

Пошто је пажљиво испитао да ли је конопац добро везан, Блонден је узео мотку за балансирање и, опрезно закорачивши с платформе, кренуо ка супротној обали. Стигавши на отприлике пола пута, сео је на конопац и с великим интересовањем почео да посматра призор око себе. После неколико минута устао је и кренуо даље. На једно двадесетак метара од обале легао је на леђа, преврнуо се преко главе, а онда као да се баш ништа необично није догодило и да се под њим не налазе хучни водопади, наставио даље. Кад је ступио на платформу, напетост у публици је најзад попустила, а градски оркестар је засвирао „Марсељезу".

И док су гледаоци бурним аплаузом поздрављали човека који је први прешао Нијагару, он је с фото-апаратом на леђима поново кренуо преко водопада. Опет је застао на пола пута, али сада, да би начинио неколико снимака.

На обали, жене су падале у несвест од узбуђења, а деца вриштала од страха. Ни најмањи звук осим хуке моћних водопада није могао да се чује. Окупљени људи готово да се нису усуђивали ни да дишу. Када се пола часа касније представа завршила, присутни новинари похитали су да предају своје извештаје у којима је писало: „Јединствен подвиг Шарла Блондена! Блонден није човек, он је мит! Храбро срце акробате!"

Само неколико дана касније, Француз је одлучио да понови свој подвиг, али још атрактивније. Четвртог јула, на Дан независности САД, пред 30.000 гледалаца он је с мотком за балансирање у руци кренуо преко конопца затегнутог неких тридесетак метара изнад водопада али овог пута — завезаних очију!

Да би на неки начин одали признање овом невероватно смелом човеку, градски оци Нијагара Фолза одлучили су да му доделе златну медаљу за храброст.

ПЕСМА ЗА АКРОБАТУ

О подвизима Шарла Блондена ускоро је писала не само америчка и канадска штампа већ и европска. На адресу хотела у којем је становао свакодневно су стизале стотине писама с позивом за гостовање.

Каквом брзином се преносила слава младог акробате показује и податак да су му у Енглеској спевали песму, па чак и компоновали музику на тај текст. Његове представе у лондонској Кристал палати видело је више од три милиона гледалаца!

Перо неког новинара забележило је да се тридесетогодишња жена коју је муж сдбио да одведе на представу у Кристал палату, бацила у Темзу!

Једна од најатрактивнијих тачака коју је Блонден извео педесетак метара изнад Нијагариних водопада било је ношење на леђима гледаоца који се добровољно за то пријавио.

Чему је Блонден имао да захвали за толику популарност? Да ли само одважности и спретности којима је изводио своје тачке? Нипошто, тврдио је и сам велики забављач који се никада није задовољавао једноставним преласком преко конопца, па ма колико да се он високо налазио.

— Морате увек да покажете много више него што би то и најмаштовитији гледалац могао да замисли — рекао је једном приликом свом лондонском менаџеру Хенрију Колеману.

Занимљиво је да Блонден, који је одлично знао да и најмањи погрешан покрет доноси сигурну смрт, никада није признавао да његове вратоломије на конопцу представљају веома велики ризик. Јединствен осећај равнотеже, тако редак у просечног човека, сматрао је исто толико природним као што су то дисање или ходање. На питања радозналих како је успео да га готово до савршенства развије, Блонден је само слегао раменима.

ХРАБРОСТ НЕ ЗНА ЗА ГРАНИЦЕ

Најпривлачнија и најатрактивнија тачка програма био је, и по мишљењу самог Блондена, прелаз преко Нијагариних водопада. Из зову ксји су они представљали, он једноставно није могао да одоли и зато се, са страшћу коцкара, стално враћао. Свака нова представа била је обогаћена неком, до тада још неизведеном тачком. Зато и није чудно што су из многих градова Америке и Канаде, често и веома удаљених, стизале хиљаде људи да би га виделе.

Једној таквој представи присуствовао је и млади принц од Велса, приликом своје посете Северној Америци. За ову прилику Блонден је припремио посебан програм: између осталог извео је стој на глави од чега се свим гледаоцима, готово без изузетка, дигла коса на глави. После ове, заиста атрактивне тачке, Блондена су представили принцу. Поклонивши се дубоко пред његовим краљевским височанством, акробата му је понудио да га на леђима пренесе преко водопада! Принчевом запрепашћењу није било краја, па ипак, брзо се снашао и одговорио:

— Господине Блонден, задовољићу се оним што сам малочас видео. Вашој храбрости изгледа нема граница!

На то се Блонден окренуо публици и упитао да ли има добровољаца. Готово истог часа подигло се неколико десетина руку: очигледно, људи који су их подигли уопште нису сумњали у то да ће и ову тачку успешно извести. Изабравши најтежег међу добровољцима, Француз је још једном тог дана кренуо преко хучне Нијагаре. И овог пута његови покрети били су беспрекорно сигурни. Човек који му је поклонио своје поверење безбедно је стигао на супротну обалу.

— У чему се састоји тајна тако успешног извођења? — упитао је принц Блондена на пријему одржаном по завршетку представе.

— Не постоји никаква тајна — одговорио је овај. — Цела ствар је у томе што све време док се крећем по конопцу држим очи чврсто уперене у неку тачку прекопута. Никада и ни под каквим околностима не сме се погледати у понор који зјапи испод!

О. В.

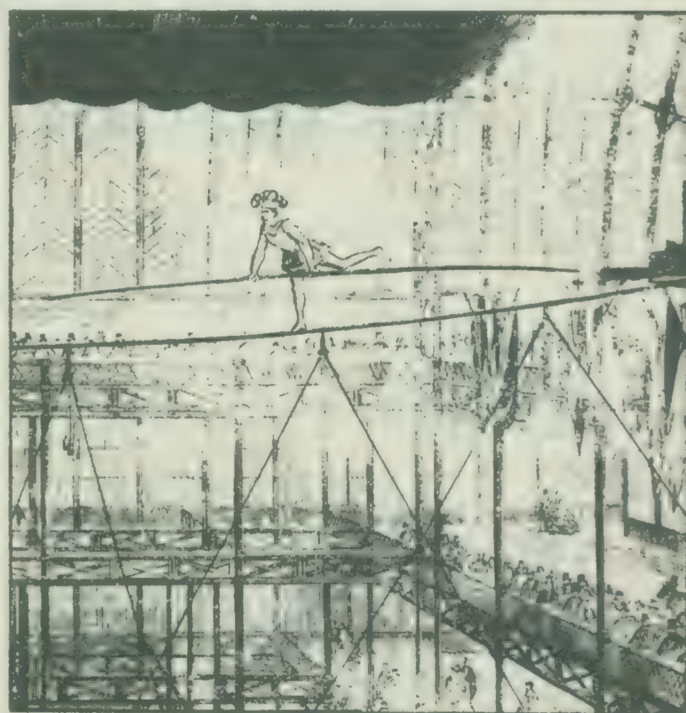

Само једном у својој каријери Блонден је погрешио. За време представе у лондонској Кристал палати акробата је у једном тренутку изгубио равнотежу. Срећом, пре него што се стрмоглавио, успео је да се ногама закачи за конопац и тако избегне смртоносни пад.

НЕ ЗАБАДАЈ СВУДА НОС!

— писало је на цедуљи коју су власти нашле уместо подметнуте бомбе. А то је био само један у низу шеретлука старих Панчеваца.

Вест се пронела Панчевом док се лупило дланом о длан: у Магистрату подметнута бомба! Грађани су се ускомешали и похрлили пред градску кућу да виде шта ће се догодити. Сви су прижељкивали да одлети у ваздух, јер им је Аустро-Угарске, у чијем се саставу иначе налазио њихов град, било преко главе.

Узмувала се и власт. Док су се пред Магистратом велики жупан, капетан и градоначелник договарали шта да раде, чиновници су напуштали зграду и заустављали тек на безбедној удаљености. Окупљени грађани иза њихових леђа уживали су у страху који их је спопао и насталом метежу. Градски благајник толико се узортирао да се готово тресао. Видећи то, а знајући га као човека који цеди и душу пореским обвезницима, неколико шерета му је пришло и озбиљним гласом рекло:

— Гос'н благајниче, ми дошли да платимо порез!

Благајник их је прво погледао збуњено, а онда зачкиљио и љутито одмахнуо руком.

— Ма, идите бестрага! Да видимо шта ће са зградом бити, за порез је лако, има времена!

После дугог чекања стигли су пиротехничари и опрезно пришли кутији остављеној у ходнику. Са страхом су је отворили, али од бомбе ни трага! Уместо ње, нашли су само цедуљу на којој је писало: „Швабо, не забадај свуда свој нос!"

НИСКА ПИВНИЦА

Панчевци су дуго препричавали ову шалу. Порука је била упућена Аустријанцима зато што је тада, а то је било с јесени 1908. године, Аустро-Угарска већ претила да ће њена војска с музиком на челу умарширати у Србију!

Није Панчеву било лако под Аустро-Угарском, доживело је оно и претешке дане, нарочито за време првог светског рата, али његови житељи никада нису изгубили онај весели, пречански дух. Доскочице су врцале скоро свакодневно. И град је некад био другачији, време као да је спорије текло...

Весељаци су се најрадије окупљали у пивници „Пеликан". Налазила се у данашњој Лењиновој улици. Држао ју је неки Јосифовић. Уз музику Цицварића, Боже Шапчанина или Мике Севдалије, у њој се остајало до касно у ноћ. У пивницу је залазио угледни књижевник Јован Јовановић-Змај који је једно време живео у Панчеву. Неког поподнева Змај је позвао Јосифовића и озбиљно му рекао:

— Лепа је, брате, ова пивница, само ниска, не може човек у њој честито да се исправи!

— Како то, господине, Јоцо! — успротивио се кафеџија. **— Ја вас много поштујем, али да се у мојој радњи човек не може усправити, е, то није тачно!**

Реч по реч и Змај је обећао да ће довести особу која се одиста не може усправити у Јосифовићевој пивници. Власник „Пеликана" одмеравао је неколико пута растојање од таванице до пода и најзад закључио:

— Доведите ви тога, а ако га доведете даћу бесплатно вечеру за десет персона и поврх за вас и ваше друштво!

Песник пружи руку кафеџији у знак прихватања понуде. Исте вечери појавио се у пивници са градским архиваром. Пошто архивар није могао да се усправи зато што је због неке раније прележане болести остао погурен, кафеџија је без речи дао што је обећао.

БАТИНЕ ЗБОГ ЦАРА

Бисери шеретлука настајали су у омладинским дружинама. Некад их је било четири. Свака се окупљала у „својој" кафани. Најшаљивије је било друштво „Прца" чији су се чланови састајали код „Пеликана" започињући вечерњу седељку сопственом химном: „Дигни, Кајо, крај од шлингераја, да ти браца чизмом не укаља!"

Но знали су Панчевци да буду и лукави у шали. Једном приликом у кафану код пијаце бануло је неколико Аустријанаца и још с врата радосно закликтало:

— Заузесмо Београд!... Је л' видите шта ради наш Фрања!

Двојица кршних Панчеваца љути због пада Београда, скочише и бацише се на њих. Пљуштале су батине као киша, Аустријанци запомагали, а Панчевци их млатећи још и као бајаги срдито корили:

— Барабе једне, зар је аустријски цар за вас Фрања?! Је ли он с вама овце чувао?! Зар се тако поштује његово царско величанство?

Хвалише су једва извукле главу. Шеф полиције беснео је што не може да ухапси виновнике изгреда. Како да то учини кад су штитили углед цара и понели се као прави поданици!

У Панчеву је први пут изведена комедија Бранислава Нушића „Сумњиво лице". Наиме, пошто је у првом светском рату зграда Народног позоришта у Београду била оштећена бомбардовањем, Брана је одлучио да комедију изведе у најближем граду. Избор је пао на Панчево. Да ствар буде занимљивија, у њему је живео човек који је Нушићу послужио као узор за стварање лика једне од личности комедије — Ђоке Проминцле! Премијера „Сумњивог лица" протекла је у најбољем реду, али Панчевци не би били Панчевци кад се не би нашалили. Глумци су бурно поздрављени после представе и сви добили цвеће осим Чича-Илије Станојевића. Њему је уручена шунка и две флаше старе ракије! Стари боем узвратио им је истом мером.

— Побојао сам се да не будете много културни па да и мени дате цвеће! С овим ћу сутра да почастим старо друштво код „Три шешира" и зато вам хвала!

РУЧАК НА БАРОНОВ РАЧУН

Од посланичких избора прављене су праве ујдурме. Пред први светски рат бирачко право у Мађарској (Панчево је преко ње било у саставу Аустро-Угарске) имали су само они који су плаћали порез од одређене суме. Три мађарске странке гложиле су се међусобно, потплаћивале гласаче, храниле их и појиле бесплатно, па и одвозили фијакером на бирачко место. Свака је имала свој штаб у некој од познатих панчевачких кафана.

Неки адвокатски писар скромних прихода, решио је да насамари њихове организаторе кампање. На сам дан избора 1904. године мирно је отишао пред кафану „Звезда" у којој је таборио штаб владине странке и почео да узвикује:

— Живео кандидат барон Данијел!

Одушевљени баронови људи одмах су га увели у кафану, нахранили прворазредним јелима и похвалили за ревност и оданост странци. Захвалио им се и одатле одгегао пред кафану другог штаба хвалећи сада њиховог кандидата. Поновила се иста прича као у „Звезди". Када је обрадио и штаб треће странке (и ту се добро потхранио), одвезен је на гласање. Међутим, тамо се утврдило да је сиромашан као црквени миш и да нема право гласа!

— Ја сам то знао — намигнуо је уз осмех **— али нису они што су ме частили!**

М. Т.

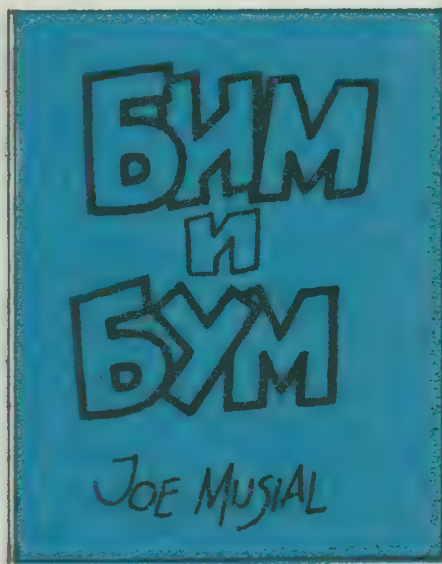

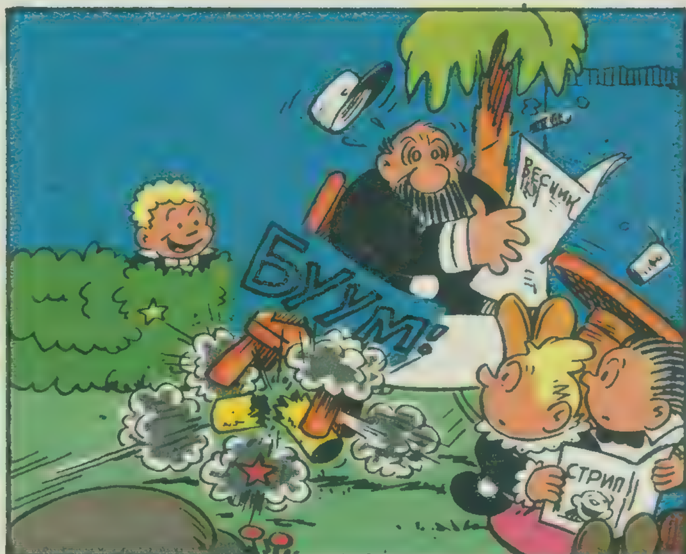

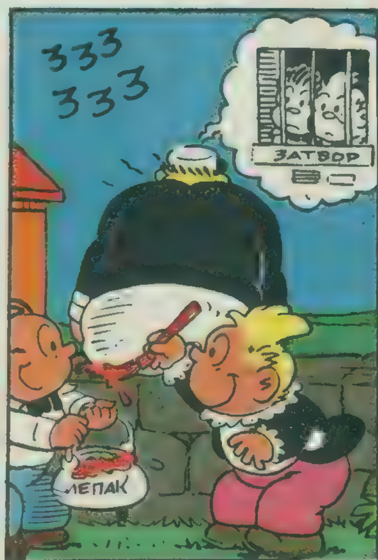

BABALU СТРИП

АС БРАД ФОРМЕН II

ДЕО

После готово кобне несреће на стази Индијанополиса, сад, тркач формуле један, Брад Формен, био је отписан. Али Формен је остварио тријумфалан повратак. Удружио се с виконтом Хамилтоном, званим Хамиш. Између Формена и шампионске титуле стајао је један човек: његов ривал — Луиђи Сола ...

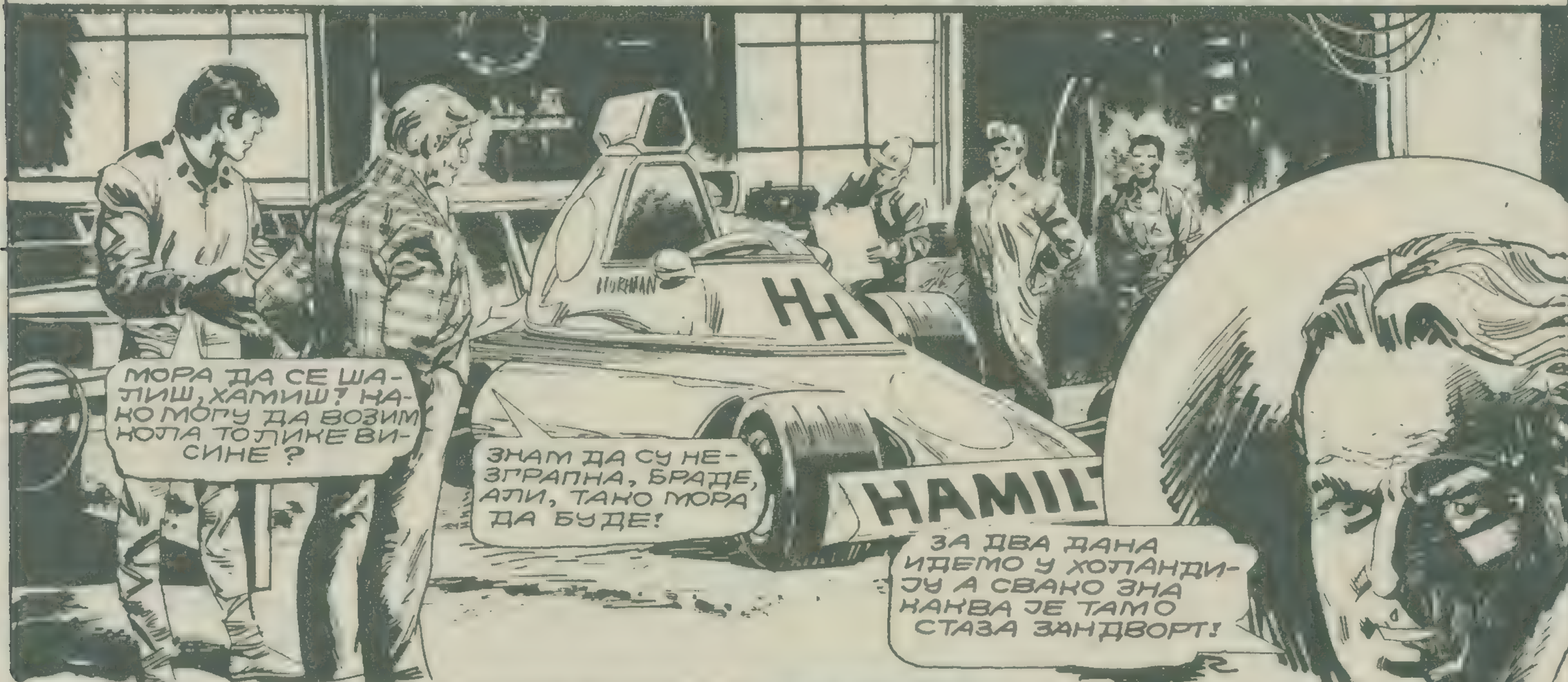

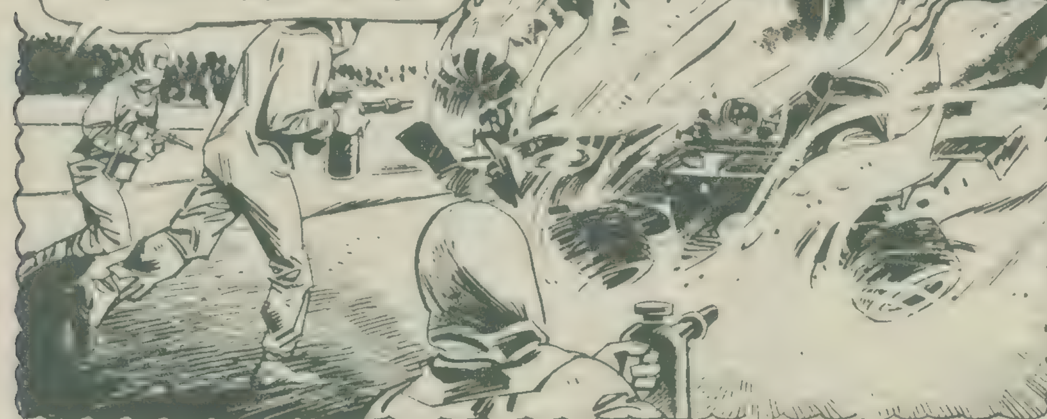

Зандворт

ист. тунел

победници:

1948. Бира -Масерати-

1970. Ринт -Лотус Форд-

1974. Лауда -Ферари-

Тарзан

старт

зап. тунел

Брад је знао да Зандворт није шетња. Стаза је на обали Северног мора. Облаци оштрог песка смањују видљивост и стварају огромне проблеме возачима ...

1362/1

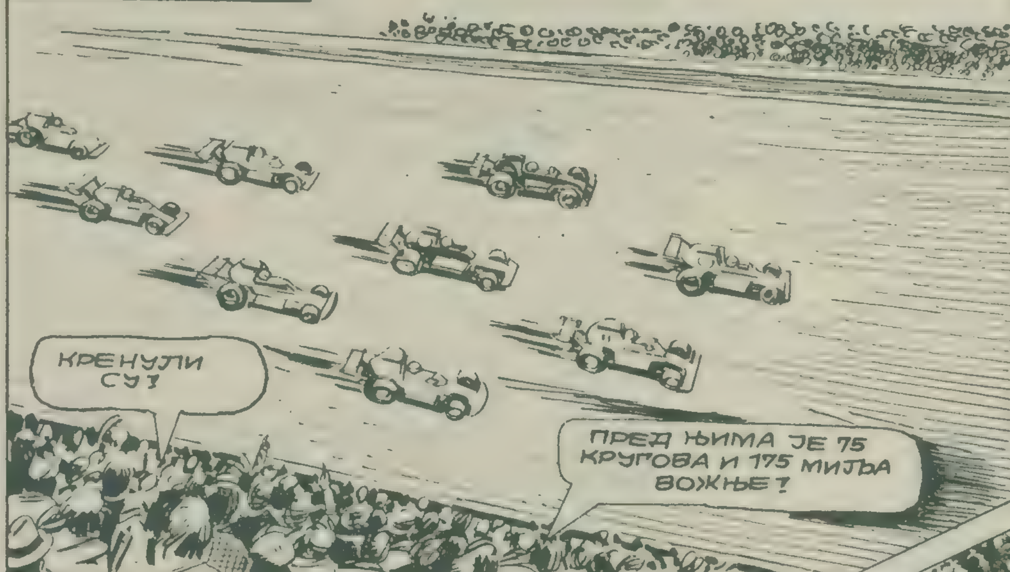
УСКОРО...
КРЕНУЛИ СУ!
ПРЕД ЊИМА ЈЕ 75 КРУГОВА И 175 МИЉА ВОЖЊЕ!

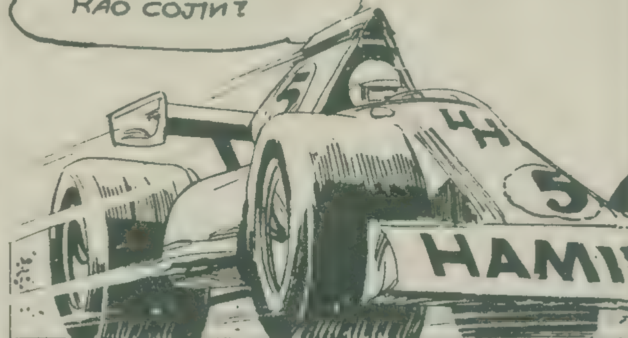
ПОСЛЕ ПОЛА ЧАСА ...
ДА... ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ СЕ ЕНГЛЕЗ ПРОШЕТАТИ!
ФОРМЕН ВОДИ!
СКОРО ЈЕ ПЕТ МИНУТА ИМА КАО СОЛИ!

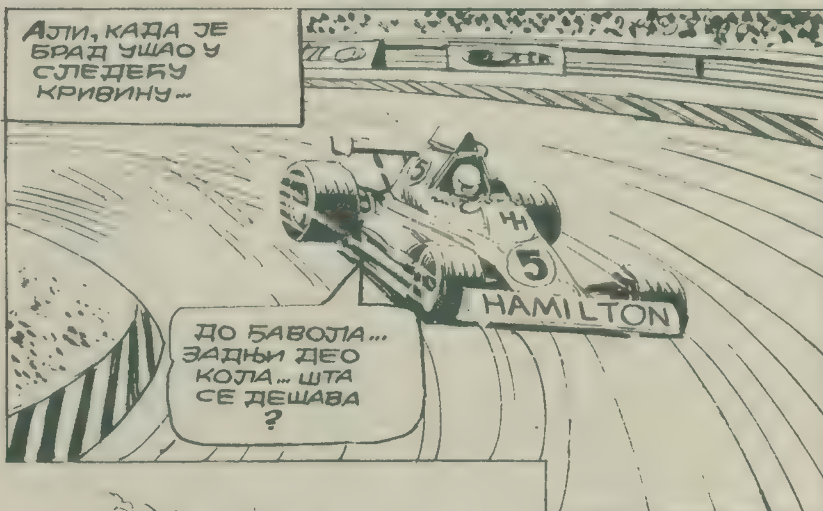
АЛИ, КАДА ЈЕ БРАД УШАО У СЛЕДЕЋУ КРИВИНУ...
ДО ЂАВОЛА... ЗАДЊИ ДЕО КОЛА... ШТА СЕ ДЕШАВА?
HAMILTON

КАДА ЈЕ ПРОШАО КРИВИНУ КОД ИСТОЧНОГ ТУНЕЛА...
ООХ! ИЗГУБИО ЈЕ КОНТРОЛУ!
НЕ ЧУДИ МЕ! КАЖУ ДА ЈЕ ВЕТАР ОЈАЧАО!

БИО САМ У ПРАВУ! ЛАНДВОРТ ЈЕ ЈЕДНА ОД НАЈТЕЖИХ КРИВИНА!
HAMILTON

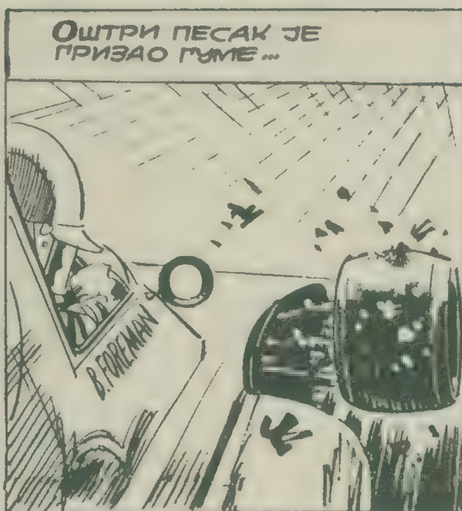
ОШТРИ ПЕСАК ЈЕ ГРИЗАО ГУМЕ...
B. FOREMAN

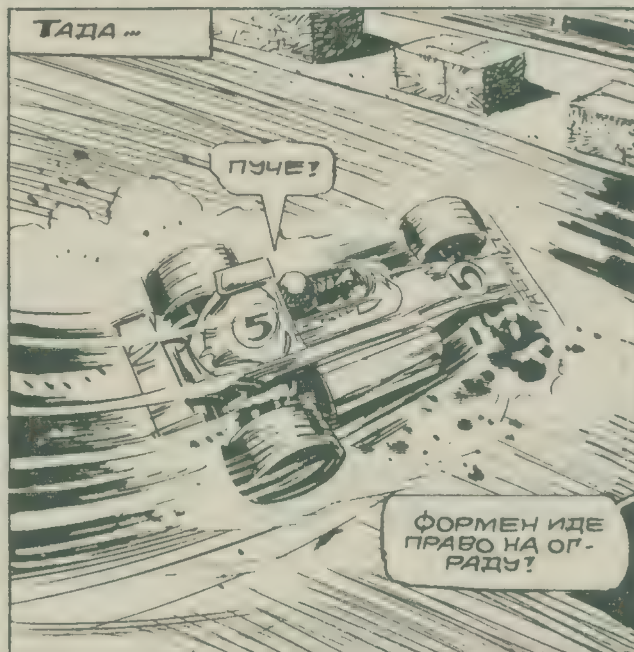
ТАДА...
ПУЧЕ!
ФОРМЕН ИДЕ ПРАВО НА ОГРАДУ!

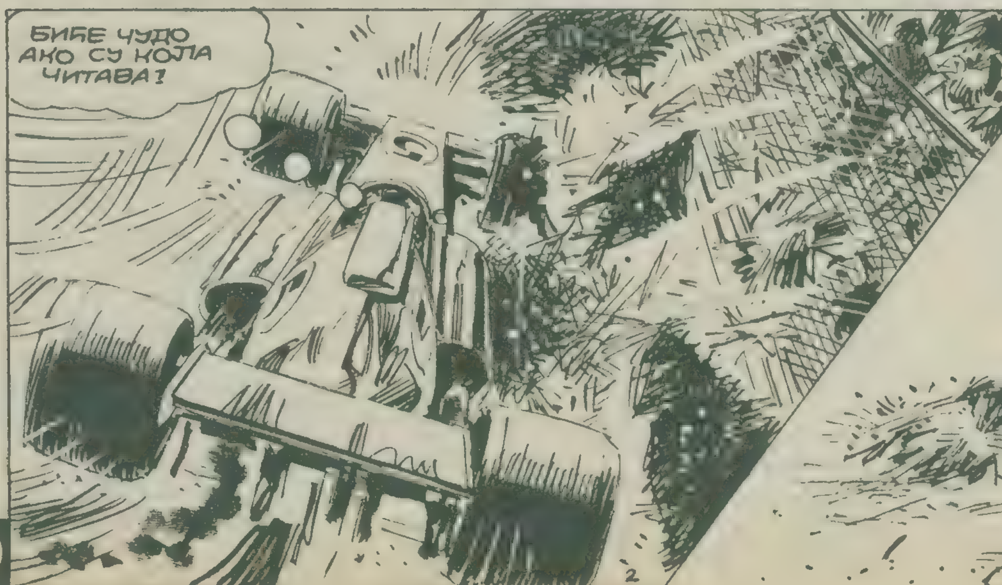
БИЋЕ ЧУДО АКО СУ КОЛА ЧИТАВА!

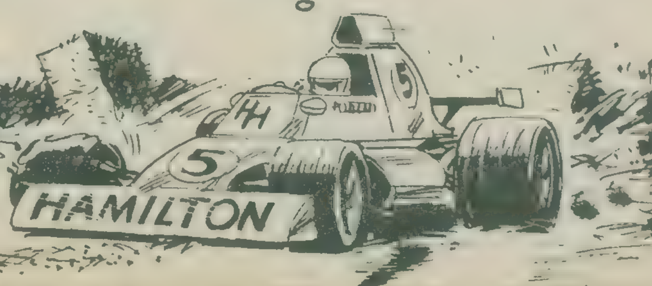
СВЕ ЈЕ ИСПРАВНО! НЕВЕРОВАТНО!
HAMILTON

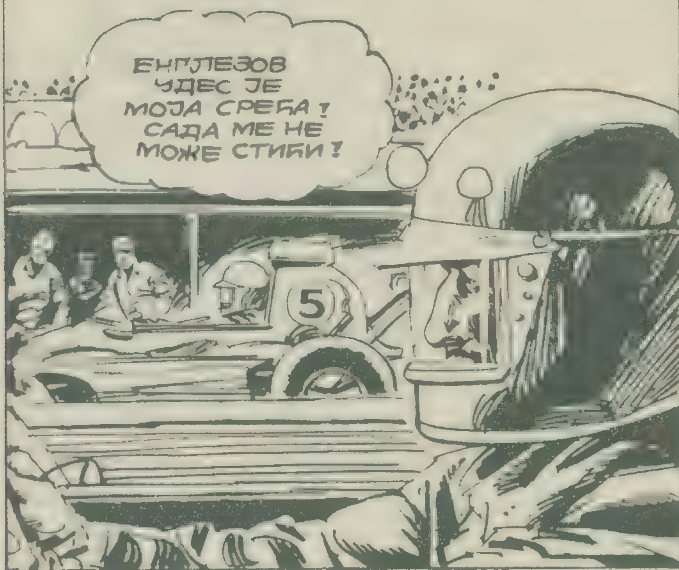

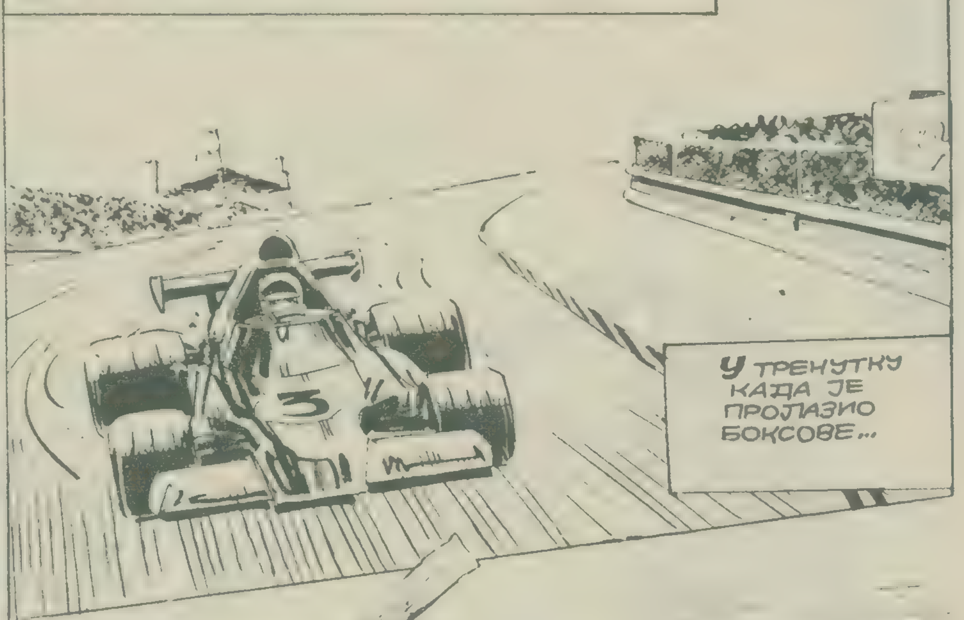

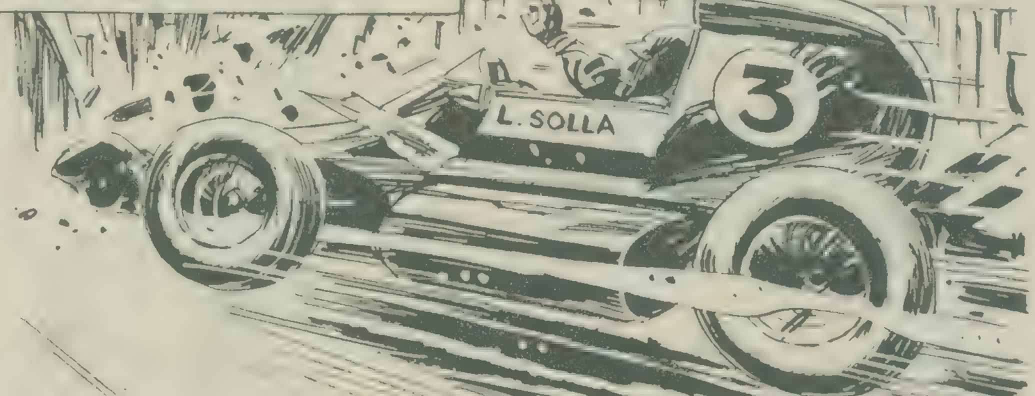

ТАБЕЛА

БРАД ФОРМЕН	[illegible]
ЛУИЂИ СОЛА	[illegible]

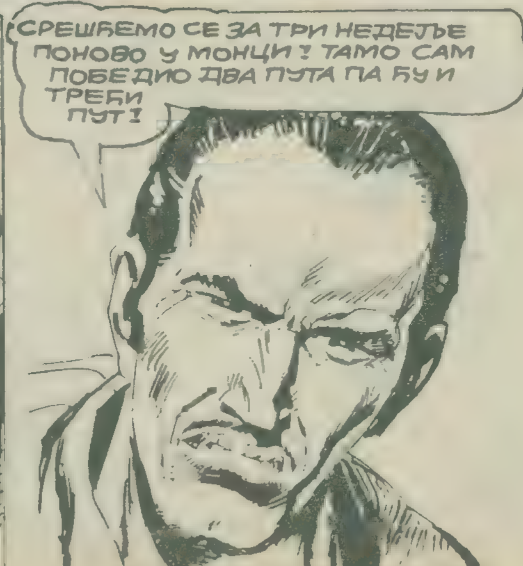

ОВО ЈЕ ЈЕДИНИ ЧОВЕК КОЈИ МЕ МОЖЕ СУТРА ПОБЕДИТИ! ЕНГЛЕЗ ФОРМЕН...

НЕ БРИНИ, ЛУИЂИ! АНТОНИО И ЈА СМО СМИСЛИЛИ НЕШТО ЗА ЊЕГА!

САБОТАЖА? АХАА... ЗА ТО И СЛУЖЕ ПРИЈАТЕЉИ!

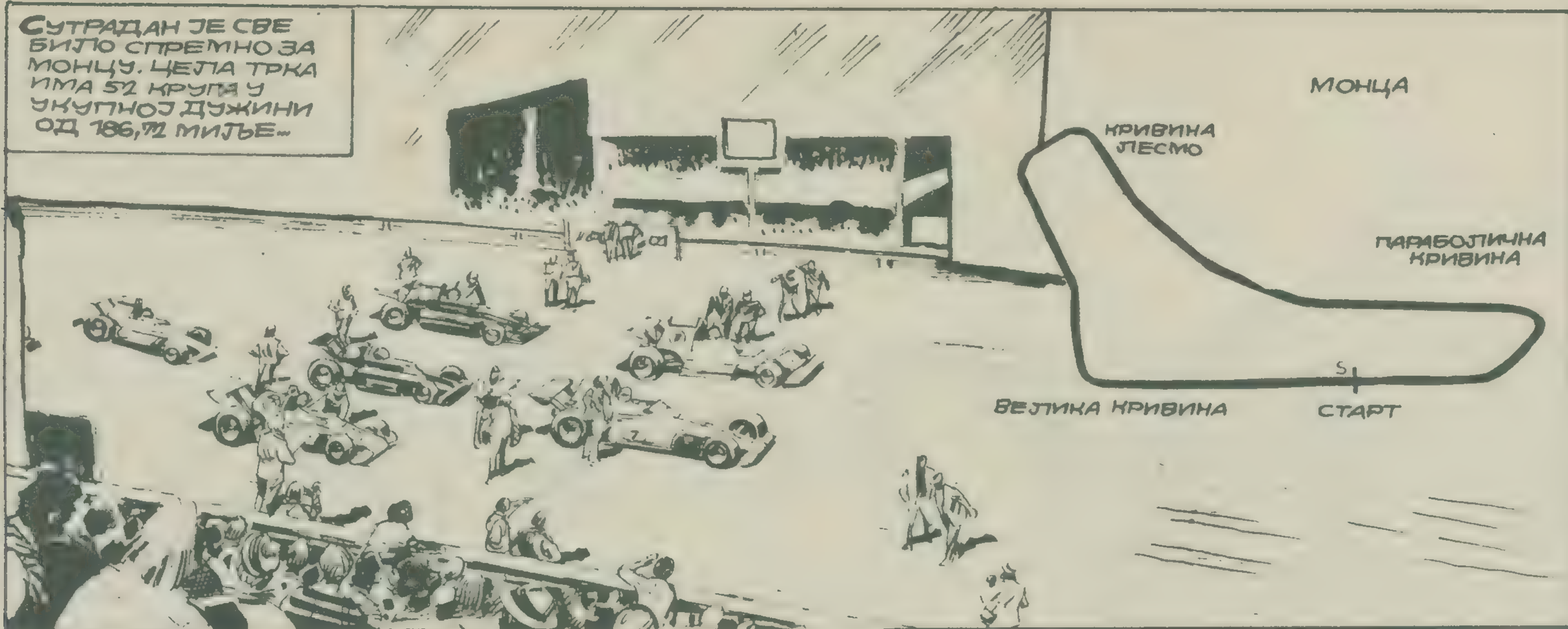
СУТРАДАН ЈЕ СВЕ БИЛО СПРЕМНО ЗА МОНЦУ. ЦЕЛА ТРКА ИМА 52 КРУГА У УКУПНОЈ ДУЖИНИ ОД 186,72 МИЉЕ...
МОНЦА
КРИВИНА ЛЕСМО
ПАРАБОЛИЧНА КРИВИНА
ВЕЛИКА КРИВИНА
СТАРТ

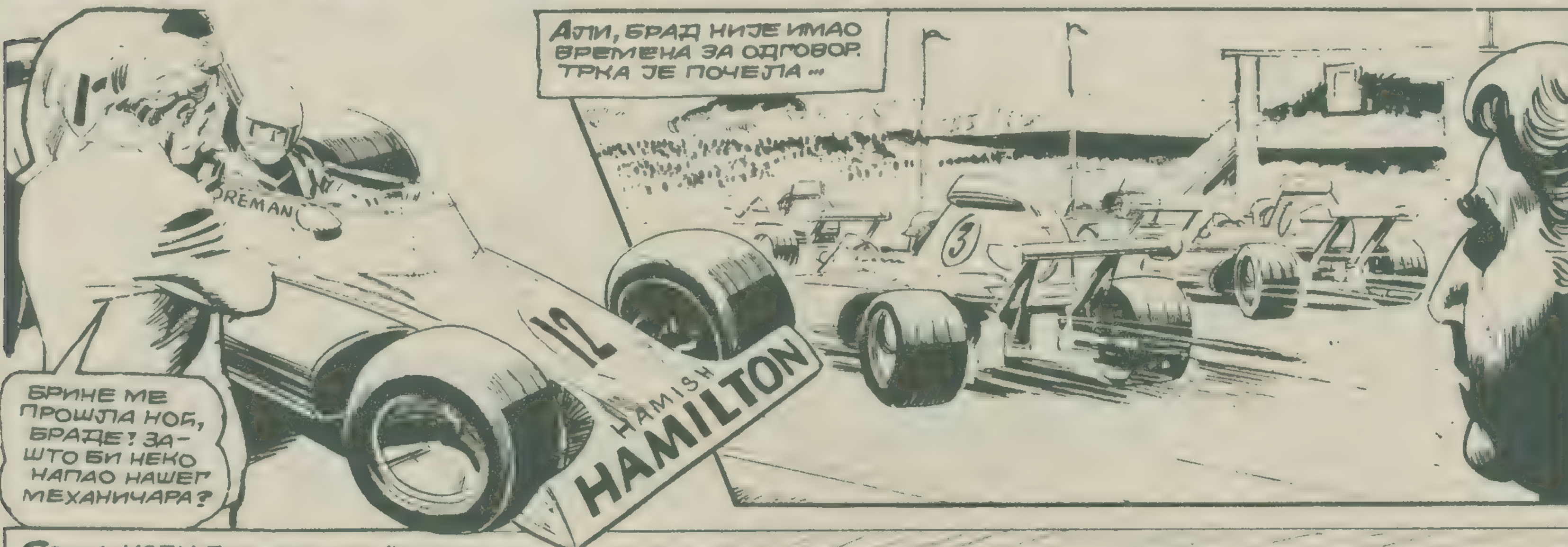
БРИНЕ МЕ ПРОШЛА НОЋ, БРАДЕ! ЗАШТО БИ НЕКО НАПАО НАШЕГ МЕХАНИЧАРА?
АЛИ, БРАД НИЈЕ ИМАО ВРЕМЕНА ЗА ОДГОВОР. ТРКА ЈЕ ПОЧЕЛА...
12
HAMISH HAMILTON

СОЛА, КОЈИ ЈЕ У ПОЧЕТКУ ПОВЕО, ВИДЕО ЈЕ ГОМИЛУ ЗАНЕСЕНИХ НАВИЈАЧА...
ХА, ХА... ИТАЛИЈАН У ИТАЛИЈАНСКИМ КОЛИМА! СВИ МЕ ВОЛЕ! А ВОЛЕЋЕ МЕ ЈОШ ВИШЕ КАДА ПОБЕДИМ!
L. SOLLA

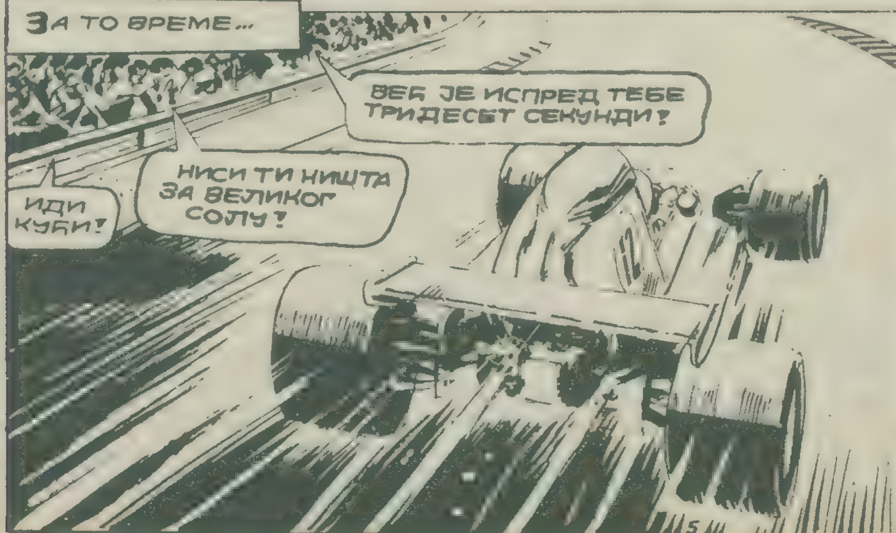
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ВЕЋ ЈЕ ИСПРЕД ТЕБЕ ТРИДЕСЕТ СЕКУНДИ!
НИСИ ТИ НИШТА ЗА ВЕЛИКОГ СОЛУ!
ИДИ КУЋИ!

ПУБЛИКА МЕ МРЗИ! ОНИ... ООХ? ШТА...?
12
HAMISH HAMILTON

КОЧНИЦЕ СУ ОТКАЗАЛЕ!

ГЛЕДАОЦИ У ПАРАБОЛИЧНОЈ КРИВИНИ СУ СЕ УЖАСНУЛИ...
ГЛЕДАЈТЕ! КОЛА ИДУ ПРАВО НА ОГРАДУ!
БЕЖИ! БЕЖИ!

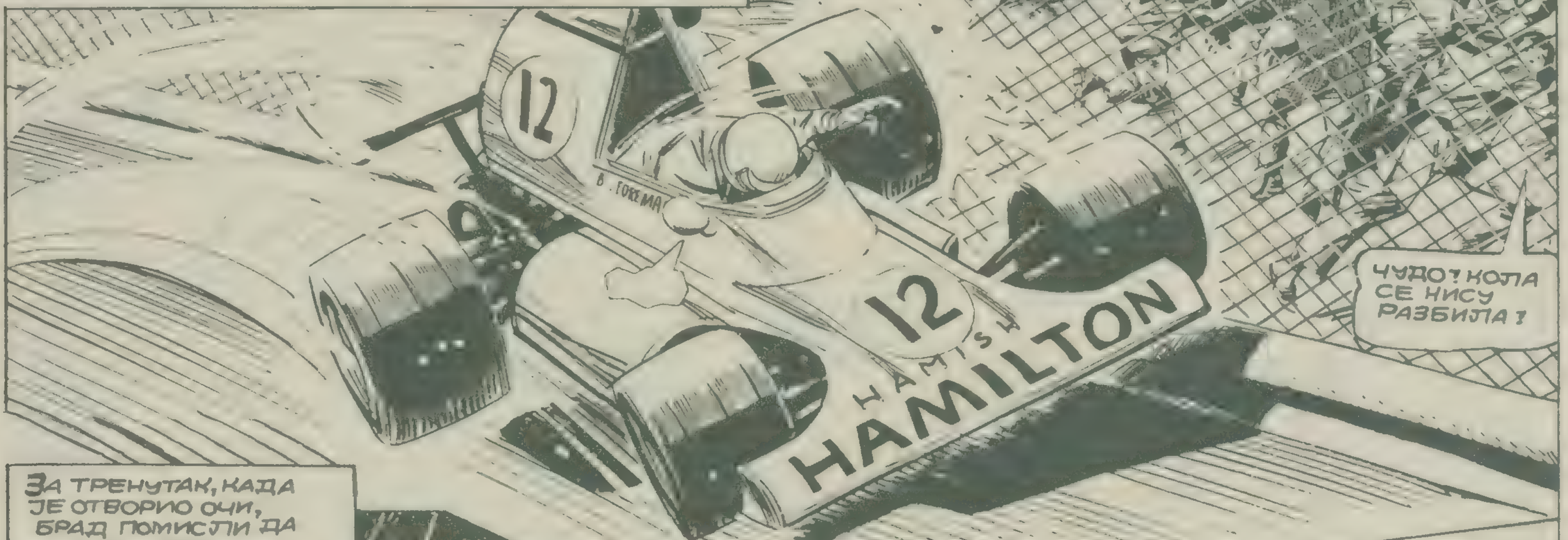
12
B. FOREMA
12
HAMISH
HAMILTON
ЧУДО! КОЛА СЕ НИСУ РАЗБИЛА!

ЗА ТРЕНУТАК, КАДА ЈЕ ОТВОРИО ОЧИ, БРАД ПОМИСЛИ ДА ИХ ЈЕ ОШТЕТИО...
ОЧИ! ШТА МИ ЈЕ СА ОЧИМА?

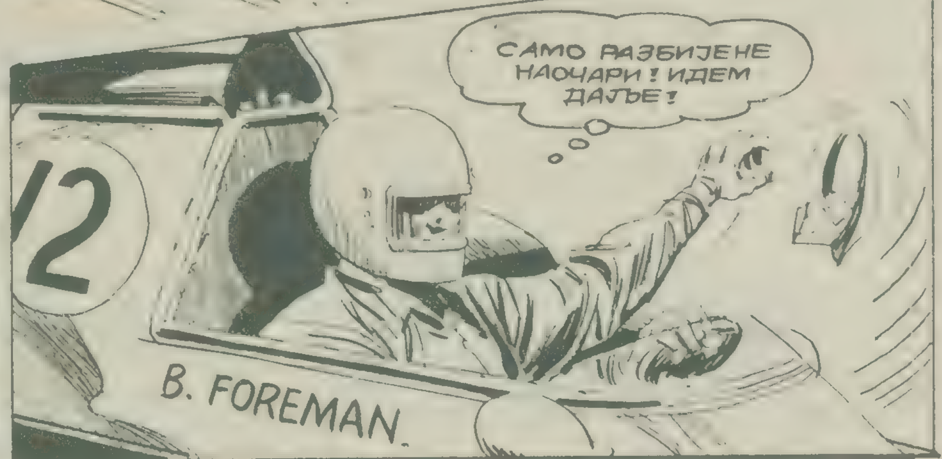
САМО РАЗБИЈЕНЕ НАОЧАРИ! ИДЕМ ДАЉЕ!
12
B. FOREMAN.

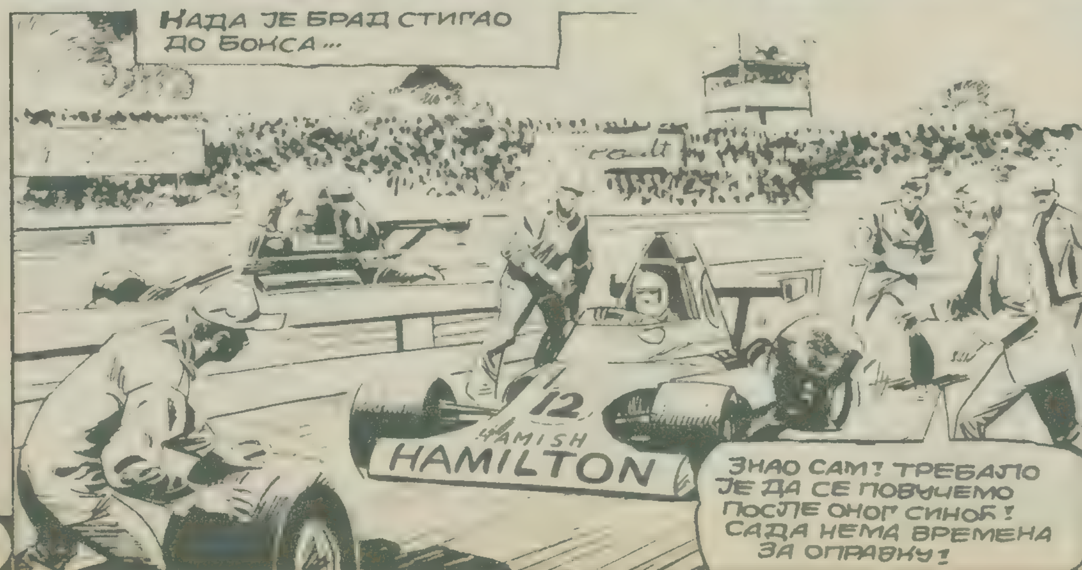
КАДА ЈЕ БРАД СТИГАО ДО БОКСА...
12
HAMISH
HAMILTON
ЗНАО САМ! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ ПОВУЧЕМО ПОСЛЕ ОНОГ СИНОЋ! САДА НЕМА ВРЕМЕНА ЗА ОПРАВКУ!

СИСТЕМ КОЧЕЊА... ТРЕБАЛО БИ ТРИ ИЛИ ЧЕТИРИ МИНУТА ЗА ОПРАВКУ!
12
НА ПОСАО! ПРВО МЕСТО ЈЕ ОТИШЛО, АЛИ ИМАМО ШАНСЕ ЗА ДРУГО!

6

ТАКВУ КАТАСТРОФУ МОНЦА НИЈЕ ДОЖИВЕЛА! ДВАНАЕСТ КОЛА У СУДАРУ...

ЛУИЂИ СОЛА ЈЕ БИО СРЕЋАН...

НЕЋУ ДА УСПОРИМ! ПОБЕДА ЈЕ МОЈА!

ЖУТА ЗАСТАВА ЈЕ ЗНАК ДА СЕ УСПОРИ ДО МАКСИМУМА...

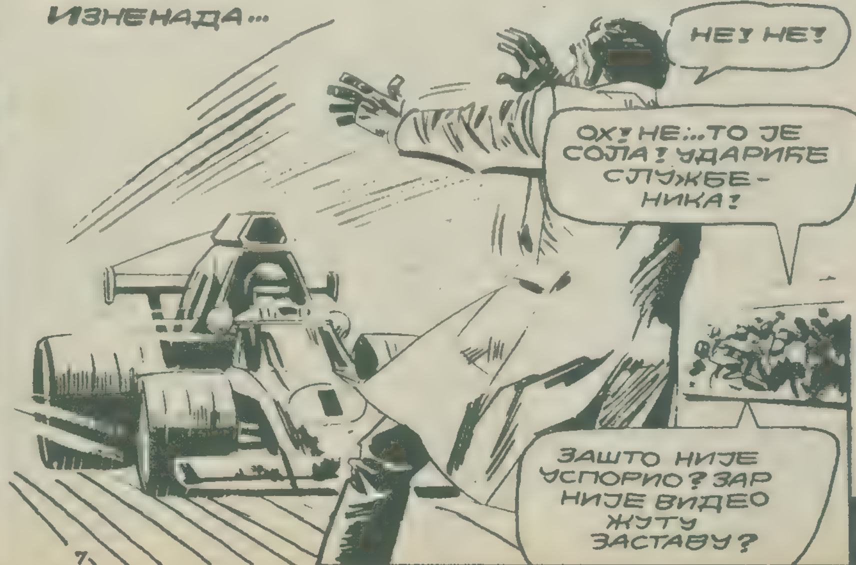

НЕ! НЕ!

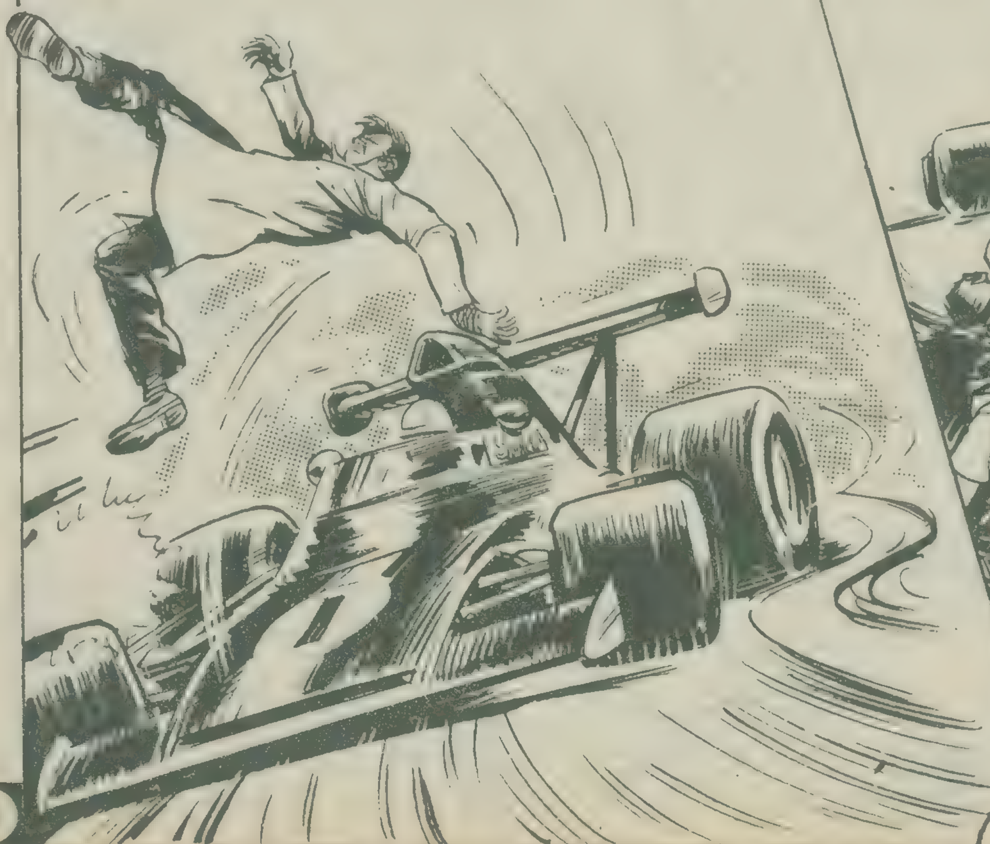
СОЛА ЈЕ УДАРИО СЛУЖБЕНИКА...

ОДЈУРИО ЈЕ ДАЉЕ ОСТАВЉАЈУЋИ УЖАСНУТЕ ГЛЕДАОЦЕ...
ЛУИЂИ ЈЕ ПРОШАО... ЈОШ ВОДИ!
АЛИ ПО КОЈУ ЦЕНУ? ОВАЈ ЧОВЕК МОЖЕ ДА УМРЕ!

АЛИ, СОЛА СЕ НИЈЕ БРИНУО. ЗНАО ЈЕ САМО ЗА МРЖЊУ ПРЕМА БРАДУ ФОРМЕНУ И ЖУДЊУ ЗА ПОБЕДОМ...

ГЛЕДАЈТЕ ЛУИЂИЈЕВА КОЛА... НЕ КОНТРОЛИШЕ ИХ!

ДРВЕНА ОГРАДА СЕ РАЗЛЕТЕЛА...

ЗА ТО ВРЕМЕ БРАДУ ФОРМЕНУ СУ ДАВАЛИ СИГНАЛ ИЗ БОКСА...

ЗАОСТАЈЕМ ДВАДЕСЕТ И ТРИ СЕКУНДЕ! МОГУ ЛИ СТИЋИ?

СОЛА 23

ЗБОГ ЗАОСТАТКА, ЕНГЛЕЗ ЈЕ МОРАО ДА РИЗИКУЈЕ...

УЛАЗИМ СА ДРУГОМ УМЕСТО СА ТРЕЋОМ !

ГЛЕДАЈТЕ ! ЧАК И ЗАОСТАЛИ ЗНАЈУ ФОРМЕНА !

ФОРМЕН

BOSCH

ГОСПОДЕ!

ТРКА СЕ ПРЕКО ТВ ПРЕНОСИЛА У СВЕТ...

НИКАДА ОВАКО НЕШТО НИСАМ ВИДЕО! ФОРМЕН ВОЗИ ФАНТАСТИЧНО... КАО ДА МУ ЖИВОТ ЗАВИСИ ОД ТОГА!

ЕНГЛЕЗ ЈЕ СМАЊИО ЛУИЂИЈЕВУ ПРЕДНОСТ НА ТРИ СЕКУНДА!

НИЈЕ ВАЖНО... НЕМА ИЗГЛЕДА ДА ПОБЕДИ !

ГОМИЛА ЈЕ БИЛА У ПРАВУ...
СОЛА ЈЕ УСПЕО!
ЛУИЂИ, ТИ СИ ПРАВИ ШАМПИОН!

ЗЛА СРЕЋА, ЕНГЛЕЗУ... ЗАУЗЕО СИ САМО ДРУГО МЕСТО!
ОВИ ЛУДАЦИ СУ ТОЛИКО ЗАОКУПЉЕНИ СОЛОМ ДА ЗАБОРАВЉАЈУ НА ОПАСНОСТ!

ОБОЖАВАТЕЉИ СУ ТРИЈУМФОВАЛИ...
ЛУИЂИ, ДОДИРНИ МИ РУКУ... МОЛИМ ТЕ!

АЛИ, ТАДА...
ГОСПОДИНЕ СОЛА... ПЛАШИМ СЕ ДА ДОНОСИМ ЛОШЕ ВЕСТИ!
ЛОШЕ ВЕСТИ? НЕ ГОВОРИТЕ ГЛУПОСТИ, ПРИЈАТЕЉУ! ШТА ИМА ЛОШЕ У СЛАВНОЈ ПОБЕДИ?

НЕМА ПОБЕДЕ ЗА ТЕБЕ, ЛУИЂИ! НИСИ ПОШТОВАО ЖУТУ ЗАСТАВУ... ДИСКВАЛИФИКОВАН СИ! БРАД ФОРМЕН ЈЕ ПРОГЛАШЕН ЗА ПОБЕДНИКА!

АЛИ, БУДАЛА КОЈУ САМ УДАРИО БИЛА МИ ЈЕ НА ПУТУ! И ОНАКО ЈЕ БИО БЕЗВРЕДАН!
МОЖДА ТИ МИСЛИШ ТАКО, АЛИ ОНИ НЕ...

ТВОЈА ЖЕЉА ДА ПОБЕДИШ ЈЕ УНИШТИЛА ЖИВОТ ОВОЈ ЖЕНИ... И ОДВОЈИЛА ОВУ ДЕЦУ ОД ОЦА! ТИ НИСИ ЗА ШАМПИОНА!

СУТРАДАН ЈЕ У МОСПОРТУ/ТОРОНТО/ БИЛА ПЕТНАЕСТА ГРАН ПРИ ТРКА СЕЗОНЕ. БРЗИНЕ СЕ ПЕЊУ ДО 120 МИЉА НА ЧАС, А НИКИ ЛАУДА ДРЖИ РЕКОРД, ПОСТАВЉЕН 1974. ГОДИНЕ СА 120 МИЉА НА САТ.

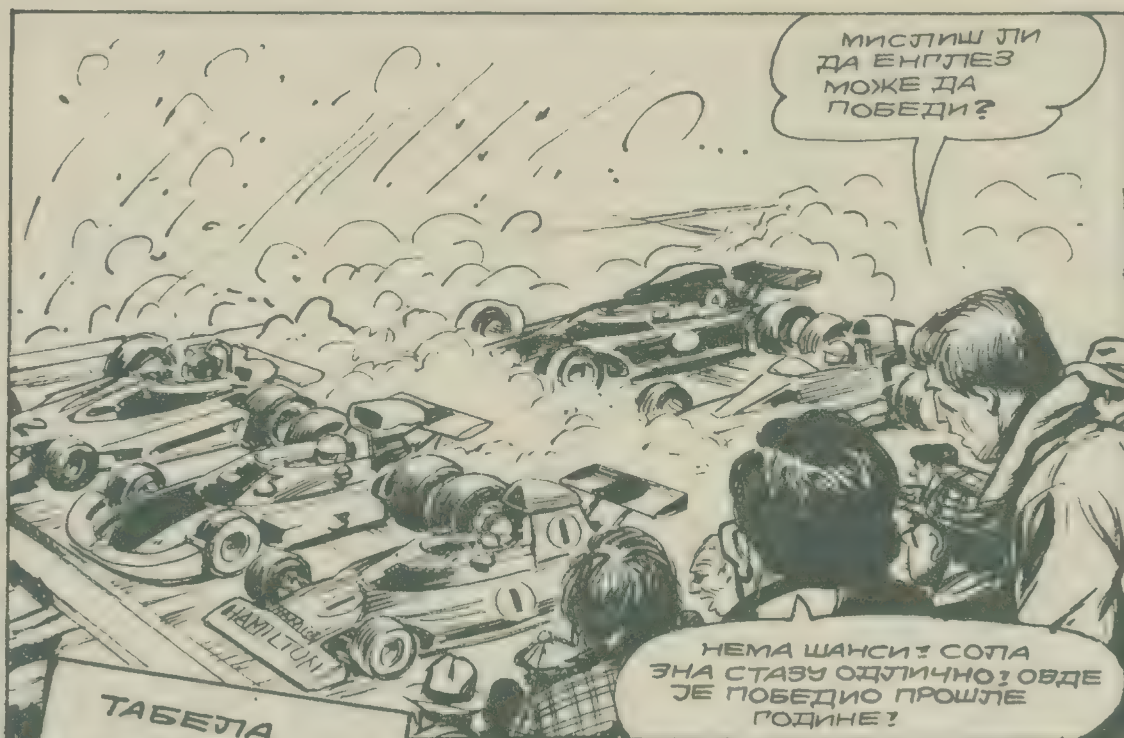
МИСЛИШ ЛИ ДА ЕНГЛЕЗ МОЖЕ ДА ПОБЕДИ?
НЕМА ШАНСИ! СОЛА ЗНА СТАЗУ ОДЛИЧНО! ОВДЕ ЈЕ ПОБЕДИО ПРОШЛЕ ГОДИНЕ!
HAMILTON

СТАЗА МОСПОРТ, КОД ТОРОНТА, ИМА КРИВИНЕ ПОД СКОРО ПРАВИМ УГЛОМ.

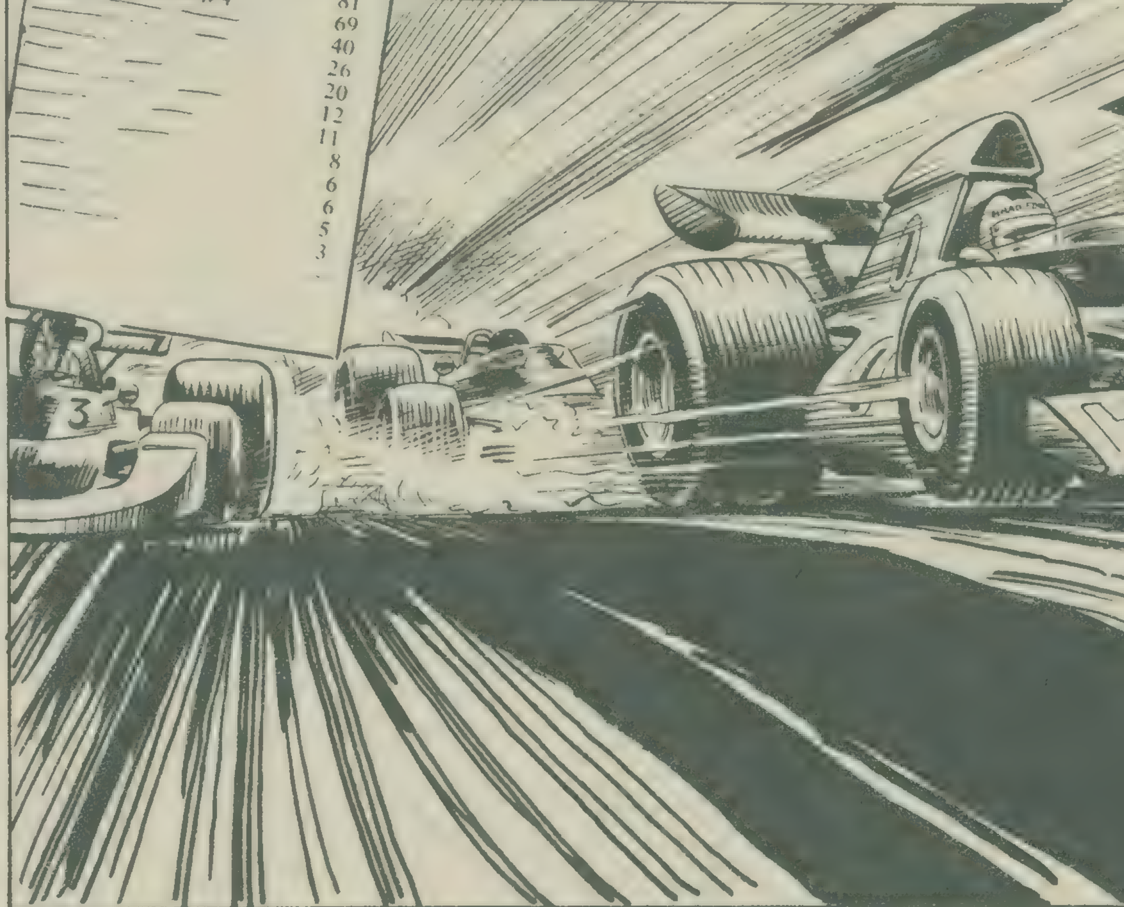
ТАБЕЛА
ИМЕ
БОДОВИ
БРАД ФОРМЕН
ЛУИЂИ СОЛА
81
69
40
26
20
12
11
8
6
6
5
3
ПОШТО ЈЕ ОСТАО САМО АМЕРИЧКИ И ЈАПАНСКИ ГРАН ПРИ, ПОБЕДА У МОСПОРТУ ДОСТА ЈЕ РЕШАВАЛА ...
КРЕНУЛИ СУ!
HAMISH
HAMILTON

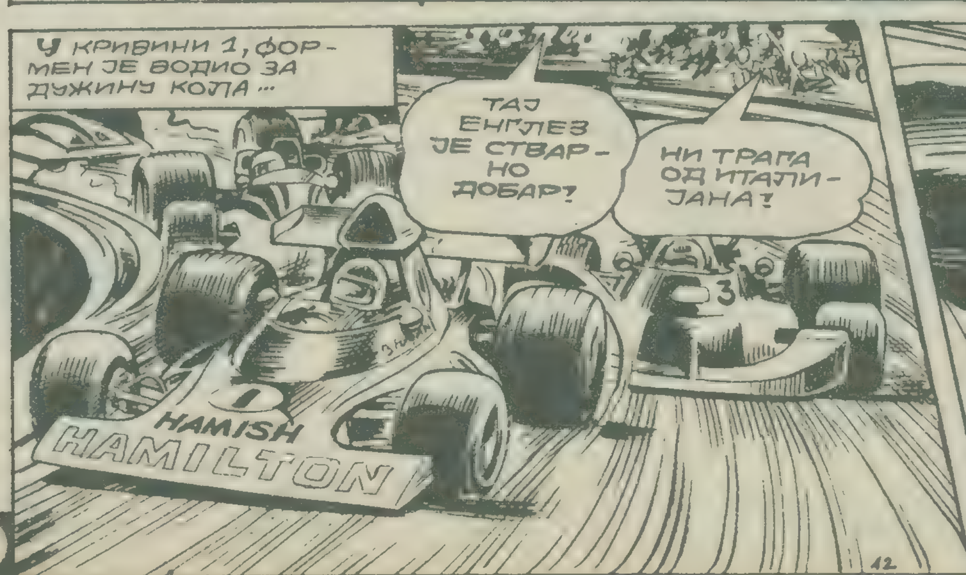
У КРИВИНИ 1, ФОРМЕН ЈЕ ВОДИО ЗА ДУЖИНУ КОЛА ...
ТАЈ ЕНГЛЕЗ ЈЕ СТВАРНО ДОБАР!
НИ ТРАГА ОД ИТАЛИЈАНА!
HAMISH
HAMILTON

НЕЋЕШ СТИЋИ ДАЛЕКО, СИЊОР ФОРМЕН! ТО САМ СИНОЋ СРЕДИО!

ПОСЛЕ ПЕТНАЕСТОГ КРУГА ...
БРАД ФОРМЕН
ШТА? МОРА ДА ЈЕ РЕЗЕРВОАР ПРОБУШЕН! СКОРО ЈЕ ПРАЗАН!

ФОРМЕН ИМА ТРИ МИНУТА ПРЕДНОСТИ! НЕ СМЕ ОСТАТИ ДУГО У БОКСУ!

ШТА ЈЕ, БРАДЕ?
РЕЗЕРВОАР ЈЕ ПРАЗАН! НЕМА НИ КАПИ!

СВЕ ЈЕ У РЕДУ СА РЕЗЕРВОАРОМ...
НЕ СХВАТАМ! ЗНАЧИ, ПОТРОШЊА ЈЕ ДВА ПУТА ВЕЋА ОД НОРМАЛНЕ!

ТАЧНО, БРАДЕ! ЕВО РАЗЛОГА! НЕКО ЈЕ ДИРАО КАРБУРАТОР! ДУГМЕ ЈЕ ПОТПУНО ОДВРНУТО!

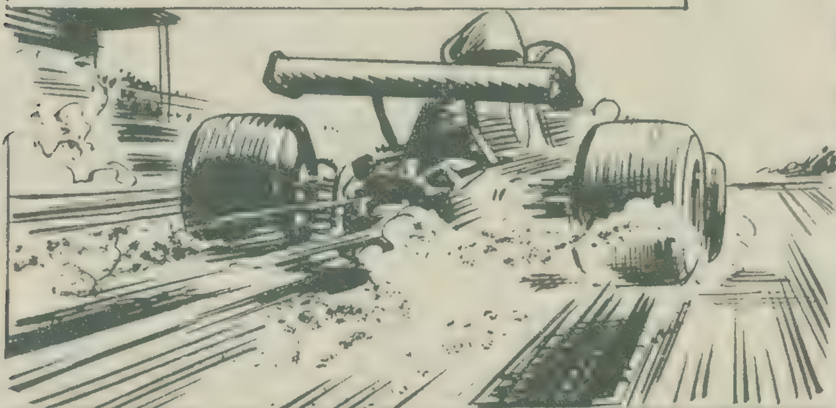
СА ОПРАВЉЕНИМ МОТОРОМ БРАД ЈЕ ИЗЛЕТЕО НА ПИСТУ. САДА ЈЕ КАСНИО ДВА МИНУТА ЗА ВОДЕЋИМ ЛУИЂИЈЕМ СОЛОМ...

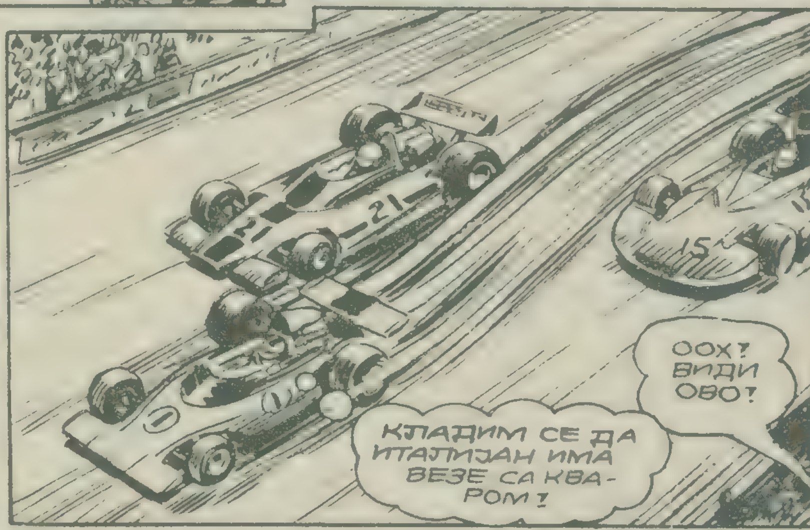
ООХ! ВИДИ ОВО!
КЛАДИМ СЕ ДА ИТАЛИЈАН ИМА ВЕЗЕ СА КВАРОМ!

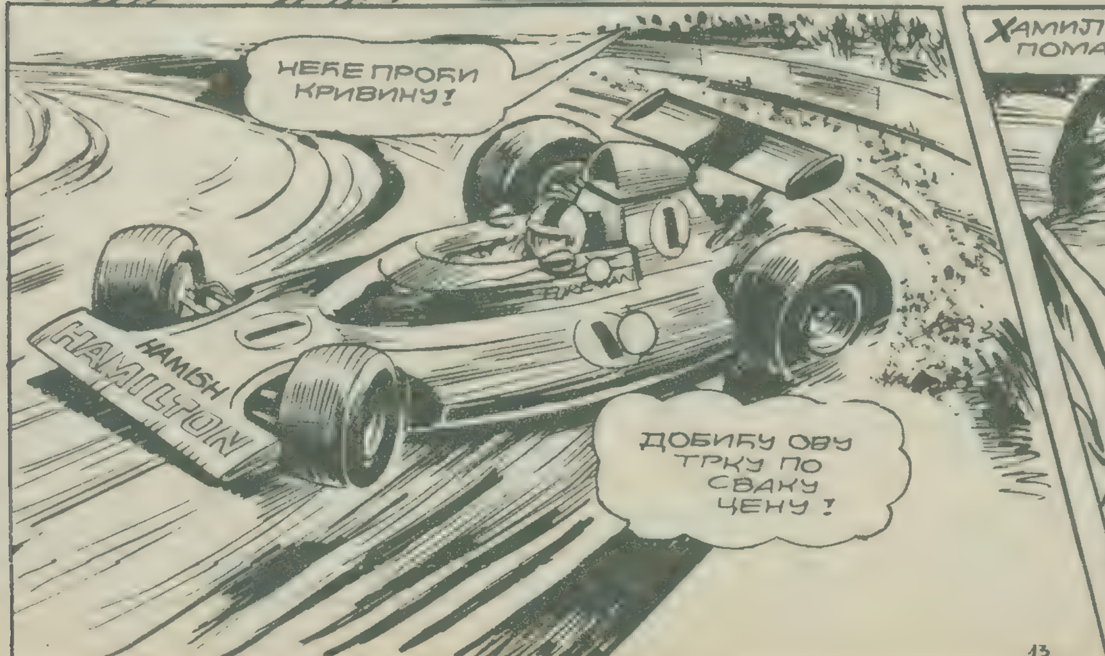
НЕЋЕ ПРОЋИ КРИВИНУ!
ДОБИЋУ ОВУ ТРКУ ПО СВАКУ ЦЕНУ!

ХАМИЛТОНУ ЈЕ СРЦЕ ПОМАМНО УДАРАЛО...
ОХ! ВИШЕ ВОЛИМ ДА ЈЕ ПОРАЖЕНИ ЖИВ, НЕГО МРТВОГ ХЕРОЈА! БРАД НИКАД НИЈЕ ТОЛИКО РИЗИКОВАО!

СОЛУ СУ ОБАВЕСТИЛИ О СИТУАЦИЈИ ЗА ЊИМ...
7 КРУГОВА 1.25 МИН. ФОРМЕН
ЕНГЛЕЗ ДОЛАЗИ! СМАЊУЈЕ РАСТОЈАЊЕ!

СУДБИНА СЕ ПОИГРАЛА...
ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ КИША?
СУВИШЕ ЈЕ ХЛАДНО ЗА КИШУ! СНЕГ ЋЕ!

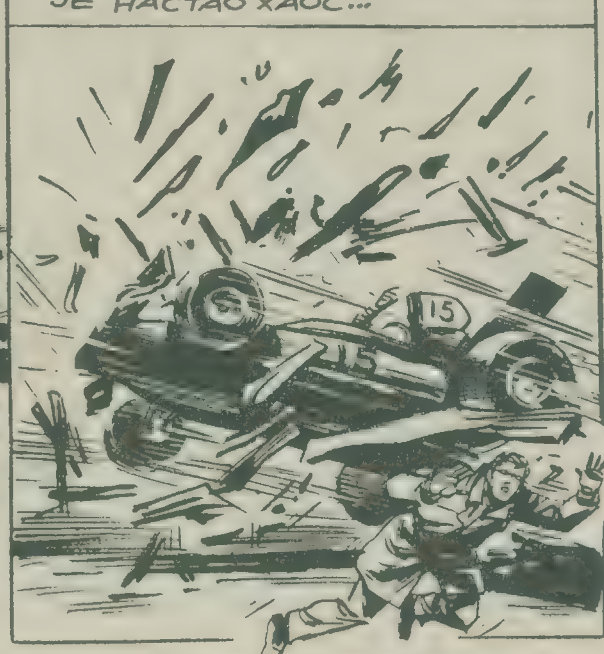
ЗА ПОЛА САТА ПОЧЕЛА ЈЕ НЕПОГОДА. МЕЂУ ВОЗАЧИМА ЈЕ НАСТАО ХАОС...

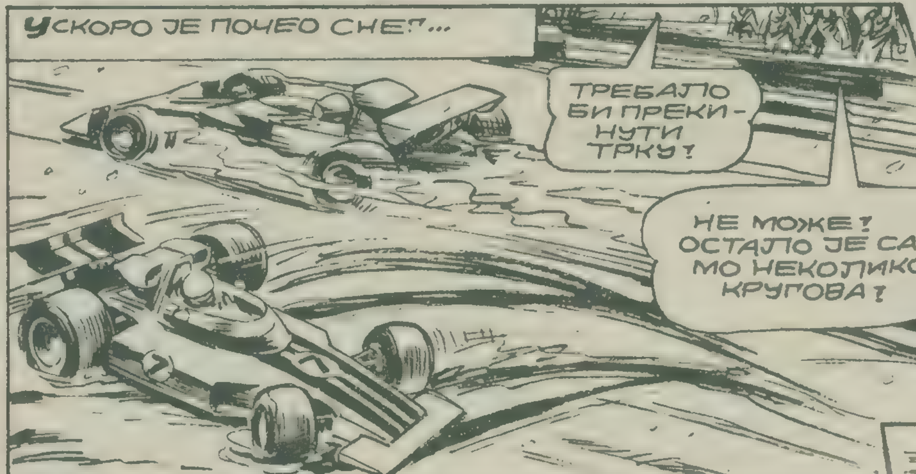
УСКОРО ЈЕ ПОЧЕО СНЕГ...
ТРЕБАЛО БИ ПРЕКИНУТИ ТРКУ!
НЕ МОЖЕ! ОСТАЛО ЈЕ САМО НЕКОЛИКО КРУГОВА!

ЗБОГ ВЕЛИКЕ РАЗЛИКЕ КОЈУ ЈЕ ИМАО ДА СМАЊИ, БРАД НИЈЕ СМЕО ДА УСПОРАВА...

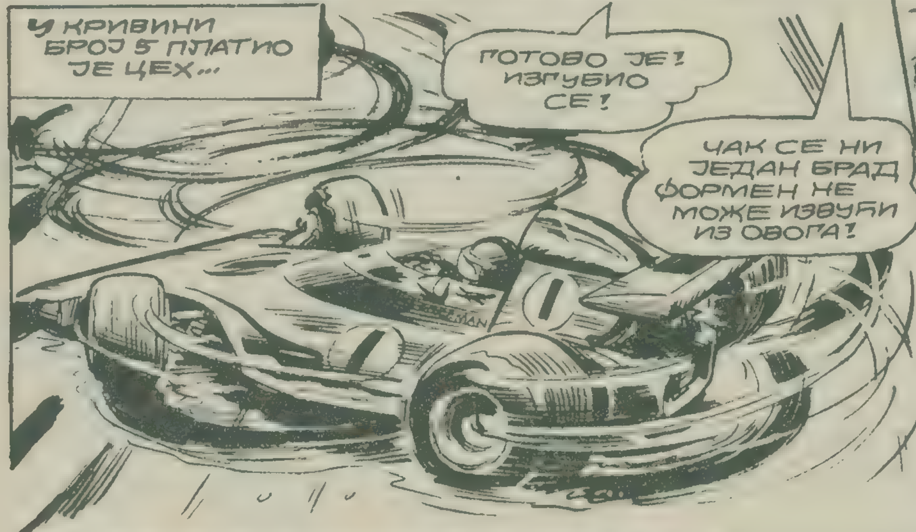
У КРИВИНИ БРОЈ 5 ПЛАТИО ЈЕ ЦЕХ...
ГОТОВО ЈЕ! ИЗГУБИО СЕ!
ЧАК СЕ НИ ЈЕДАН БРАД ФОРМЕН НЕ МОЖЕ ИЗВУЋИ ИЗ ОВОГА!

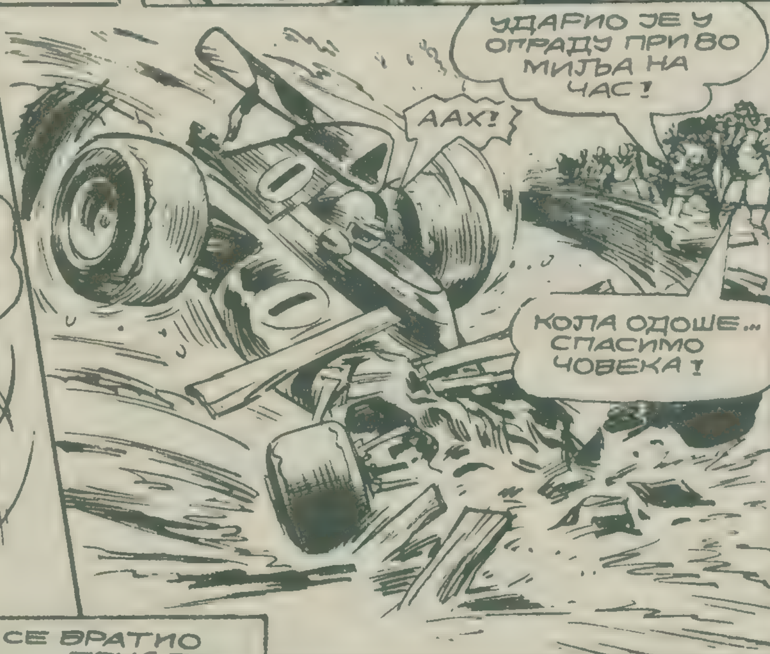
УДАРИО ЈЕ У ОГРАДУ ПРИ 80 МИЉА НА ЧАС!
ААХ!
КОЛА ОДОШЕ... СПАСИМО ЧОВЕКА!

АЛИ, ЧУДОМ...
ПРОШАО ЈЕ БЕЗ ОГРЕБОТИНЕ!

КАД СЕ ВРАТИО У БОКС, ТРКА ЈЕ БИЛА ЗАВРШЕНА. ПОБЕДИО ЈЕ СОЛА...
ДА НИЈЕ БИЛО САБОТАЖЕ, НИКАДА НЕ БИХ ИЗГУБИО ТРКУ! ВРЕМЕ ЈЕ ДА СРЕДИМ ТУ ЗМИЈУ!

НЕКО ЈЕ ДИРАО МОЈА КОЛА! МИСЛИМ ДА ЗНАМ КО ЈЕ! ВРЕМЕ ЈЕ ДА ГА СРЕДИМ!

ЗАШТО ИМ НЕ КАЖЕШ ДА СИ ПОДЛИ ПРЕВАРАНТ, СОЛА?

СА МНОМ СЕ ТАКО НЕ РАЗГОВАРА!
МАЛО СИ ПРЕСПОР, ЗАР НЕ?
solla

ЗАУСТАВИТЕ ИХ! ПОВРЕДИЋЕ СЕ!

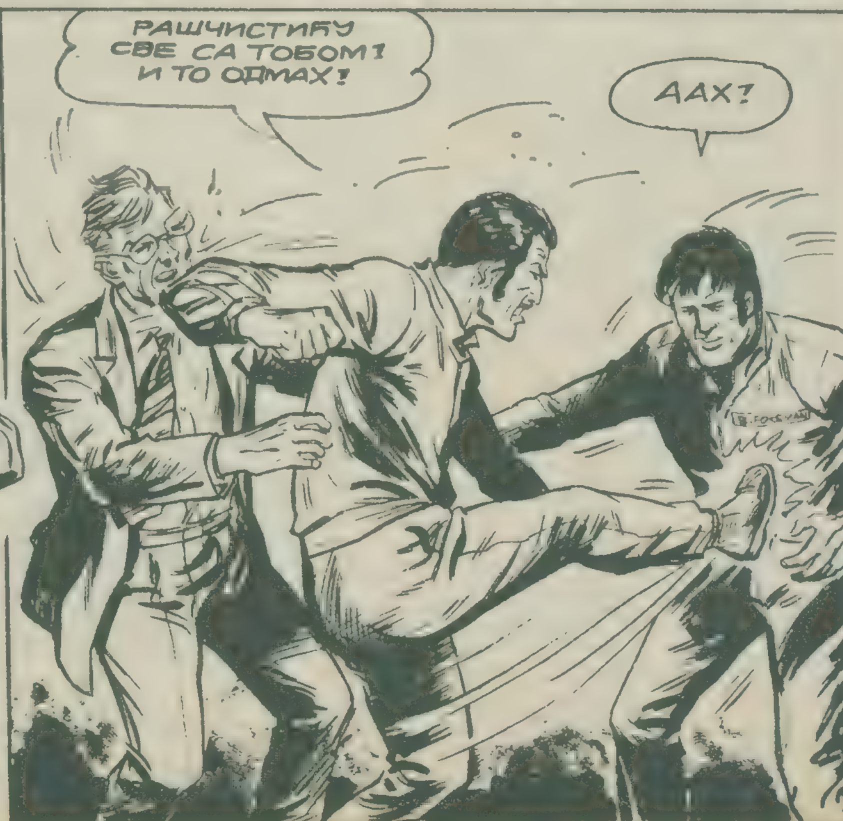
РАШЧИСТИЋУ СВЕ СА ТОБОМ! И ТО ОДМАХ!
ААХ!

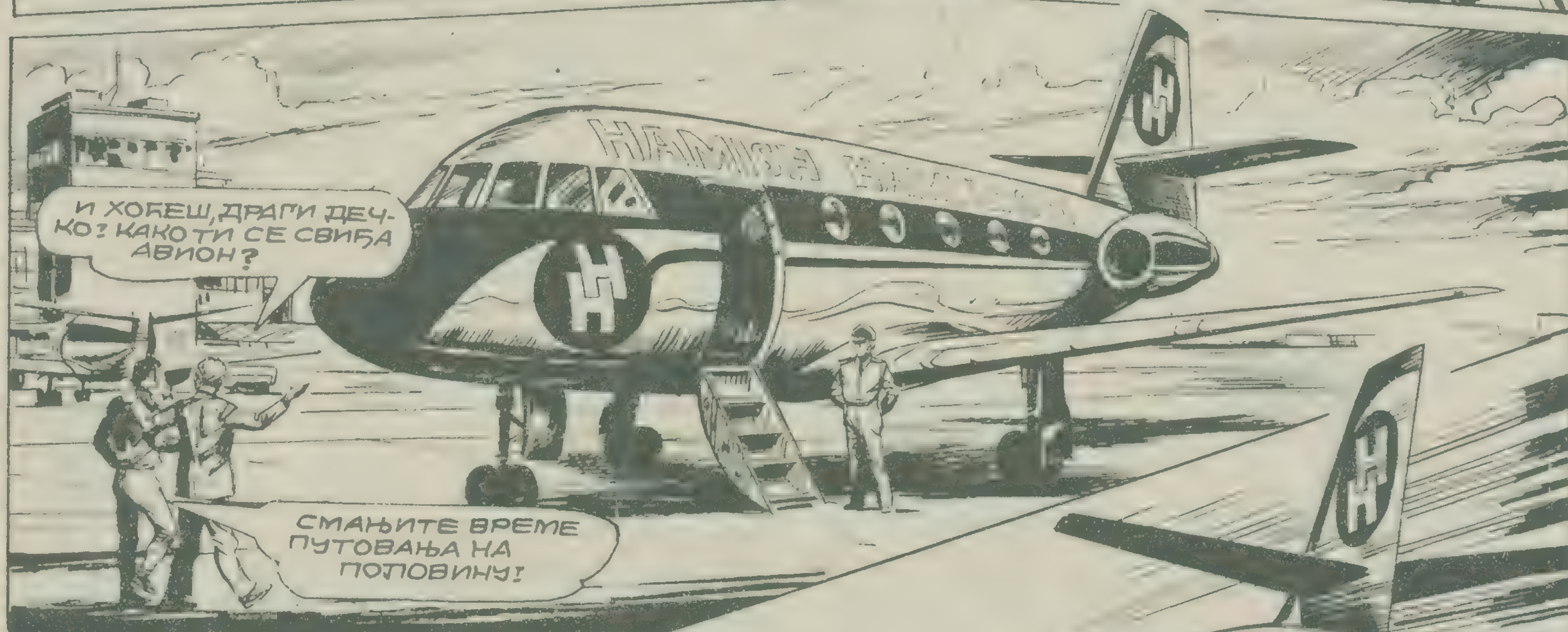

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ЛЕТА АВИОН СЕ СПУСТИО НА МАЛУ ПИСТУ ПОРЕД АМЕРИЧКЕ СТАЗЕ ЗА ТРКУ: ВОТКИНС ГЛЕНА... 250 МИЉА ОД ЊУЈОРКА.

ВОТКИНС ГЛЕН ЈЕ ВЕОМА ОПАСНА СТАЗА. ТРКА ТРАЈЕ 59 КРУГОВА. БРЗИНЕ, 120 МИЉА НА САТ.

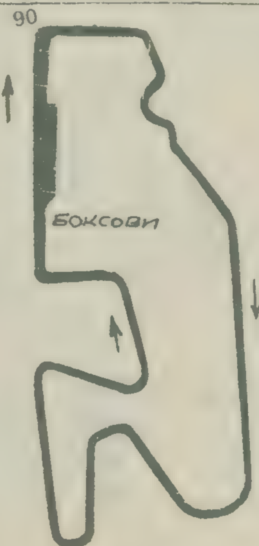

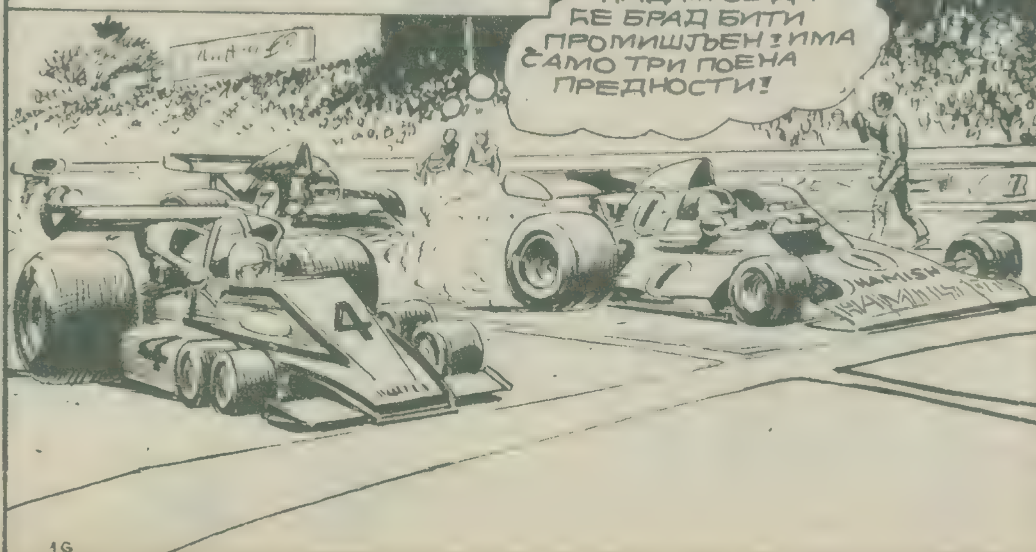

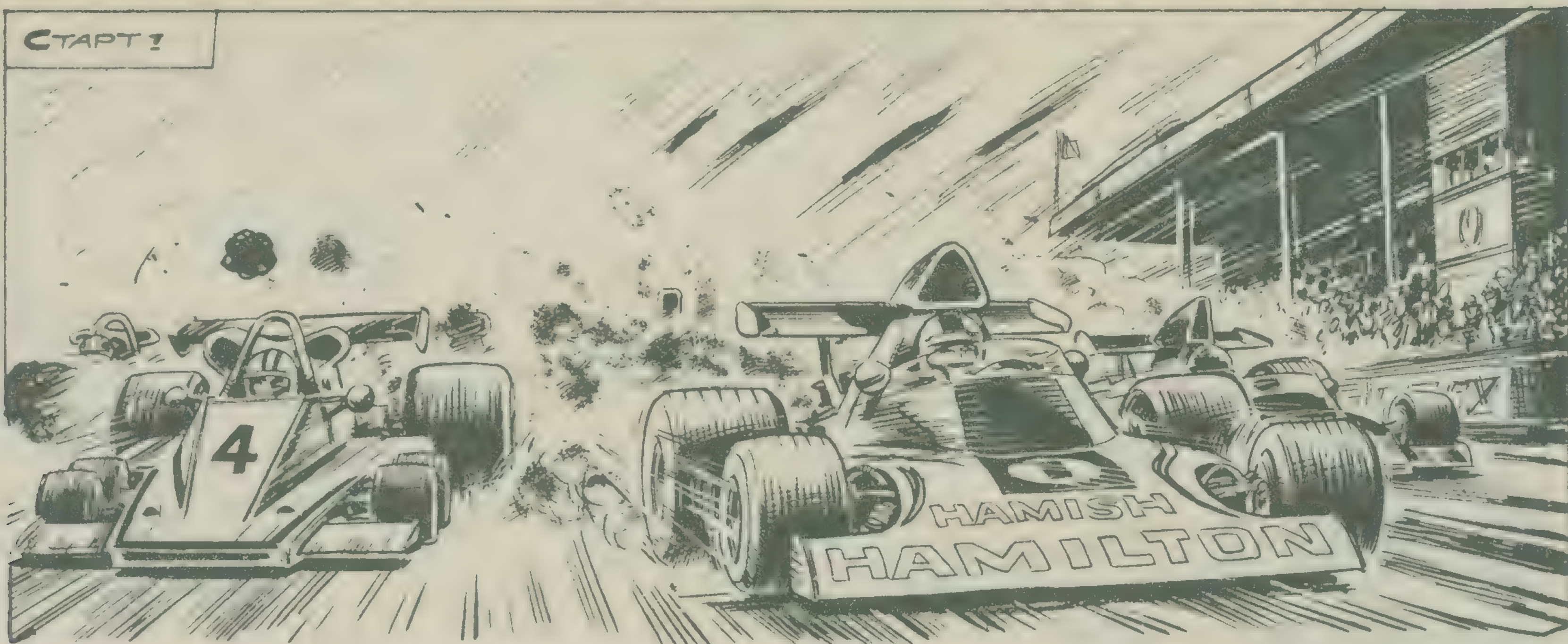

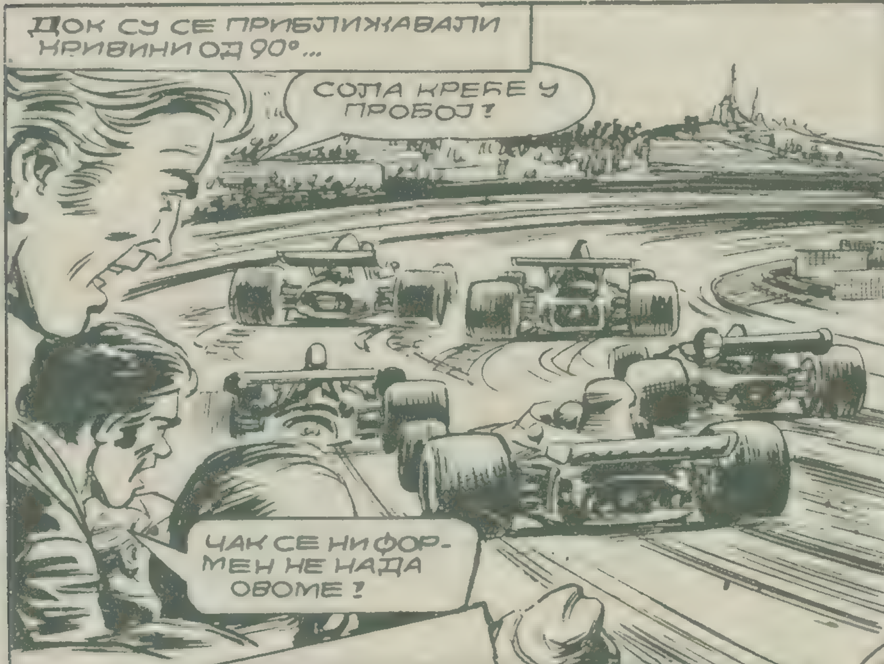

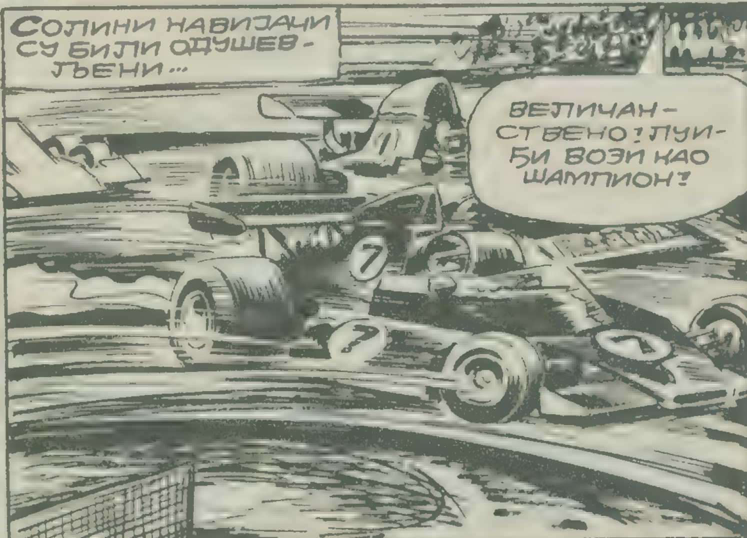

ТАБЕЛА ПРЕ ОВЕ ТРКЕ И ФУЏИЈА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА ОВАКО...

БРАД ФОРМЕН	81
ЛУИЂИ СОЛА	78
	32
	26
	21
	13
	9
	6
	5

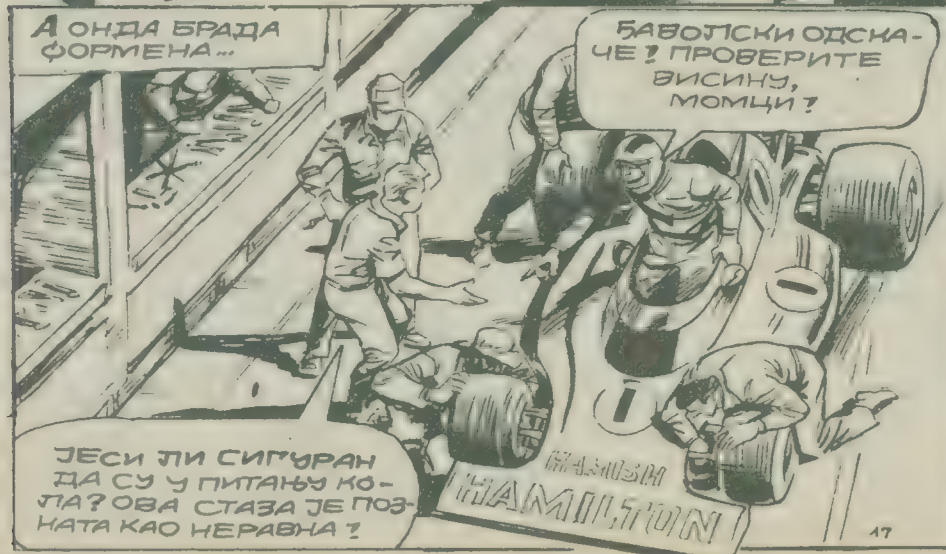

У 54. КРУГУ, ДВОЈИЦА РИВАЛА СУ БИЛА НА СЕДМОМ И ОСМОМ МЕСТУ...

МОРАМ ГА ТУЋИ У ОВОЈ КРИВИНИ!

СОЛА МИ ЈЕ ЗА ПЕТАМА! МОРАМ ДА СЕ ЧУВАМ!

ЈЕДАН ОД ЊИХ ЋЕ МОРАТИ ДА ОДУСТАНЕ!

ОВА ДВОЈИЦА СУ ЛУДИ!

НЕМА ПРОСТОРА ЗА ОБОЈИЦУ У ОВОЈ КРИВИНИ!

ПРЕПУСТИЋУ СОЛИ ПРОЛАЗ!

КАДА ЈЕ ИТАЛИЈАН ИЗБИО ИСПРЕД ФОРМЕНА, ТОЧКОВИ СУ СЕ ДОДИРНУЛИ...

СУДАРИЛИ СУ СЕ!

НЕ МОГУ ПРОЋИ КРОЗ КРИВИНУ!

ГЛЕДАЛАЦ ЈЕ БИО У ПРАВУ...

ИЗГИНУЋЕ!

ФОРМЕН

L. Solla

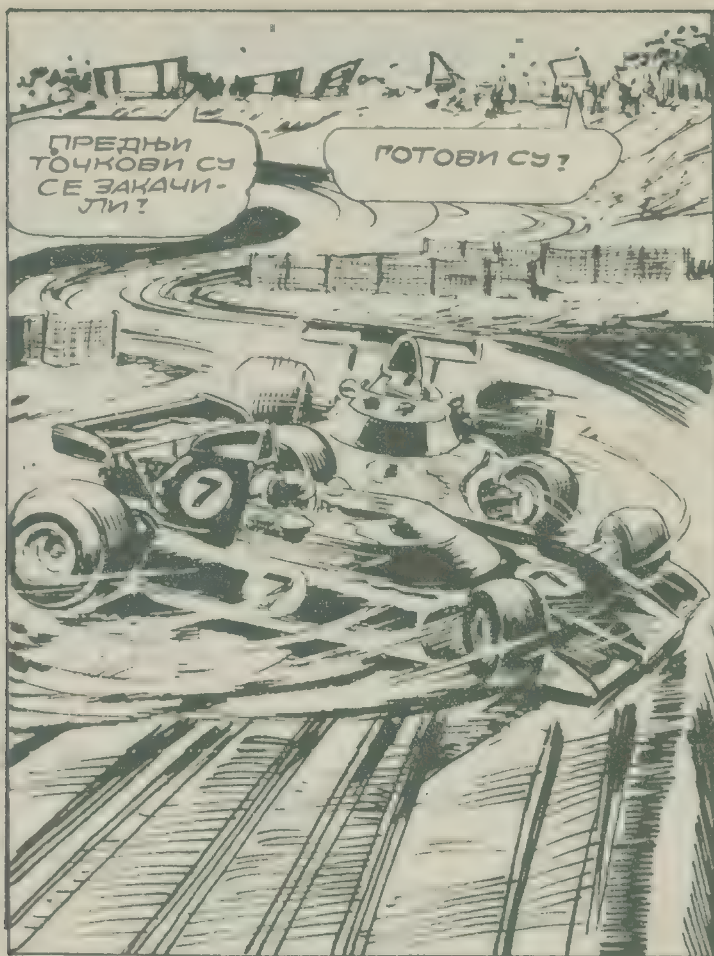
ПРЕДЊИ ТОЧКОВИ СУ СЕ ЗАКАЧИЛИ!
ГОТОВИ СУ!

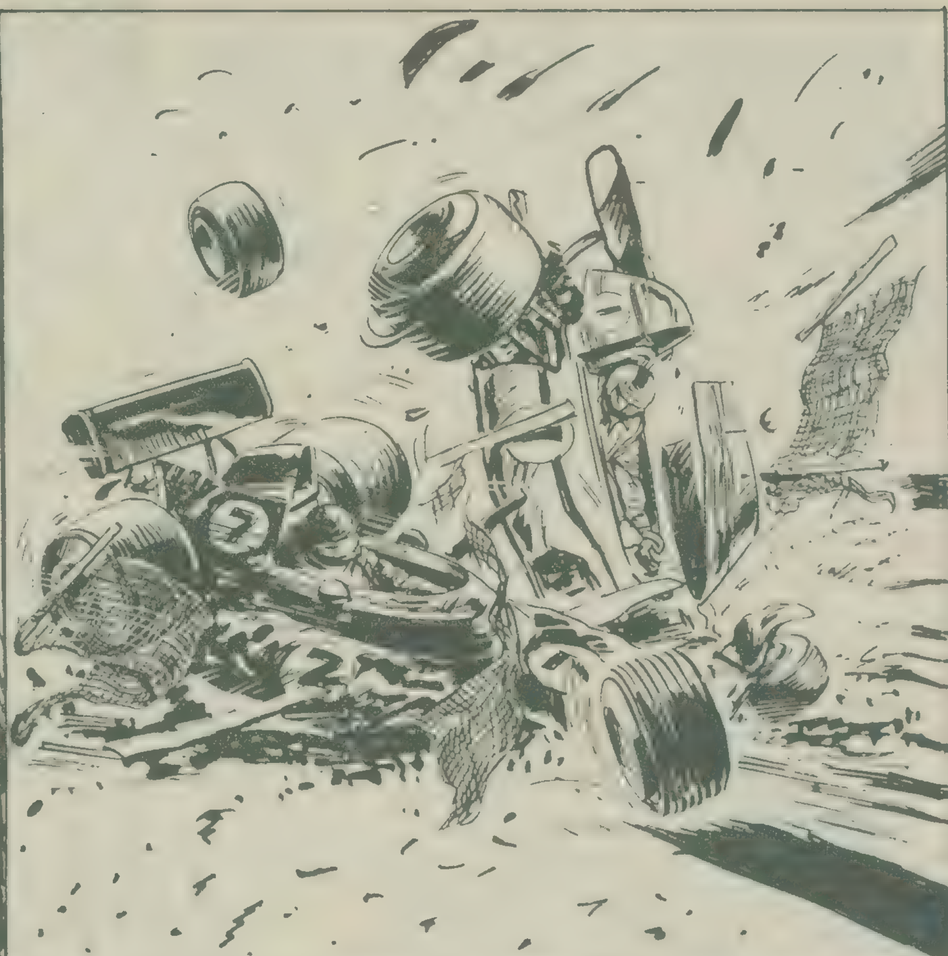

БОЛИДИ СУ СЕ ЗАУСТАВИЛИ АЛИ, ПОЈАВИЛА СЕ НОВА ОПАСНОСТ...
ВАТРА! СВАКОГ СЕКУНДА РЕЗЕРВОАРИ МОГУ ЕКСПЛОДИРАТИ!
ЖИВИ ЋЕ ИЗГОРЕТИ!

СПАСИОЦИ СУ ПОШЛИ У АКЦИЈУ...
ИЗВУКЛИ СУ СОЛУ!
ФОРМЕН ЈЕ ОСТАО У КЛОПЦИ!

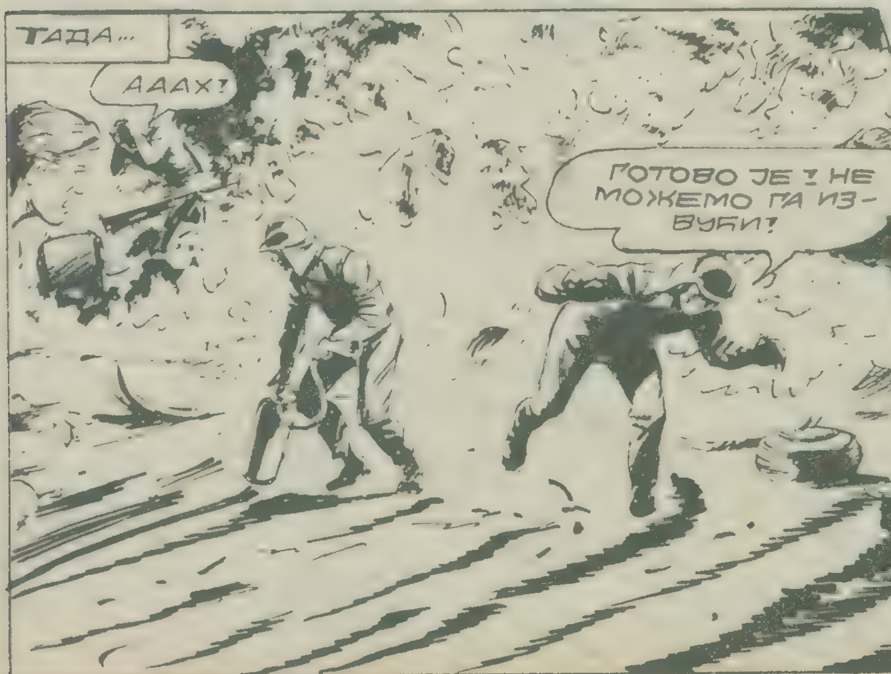
ТАДА...
АААХ!
ГОТОВО ЈЕ! НЕ МОЖЕМО ГА ИЗВУЋИ!

КО ЈЕ ТАЈ ШТО ТРЧИ ПРЕМА КОЛИМА?
ВИКОНТ... ФОРМЕНОВ ГАЗДА!

НЕБЕСА! УСКОЧИО ЈЕ ПРАВО У ОГАЊ!
ГОЛИМ РУКАМА ИЗВЛАЧИ ФОРМЕНА!
ФОРМЕН

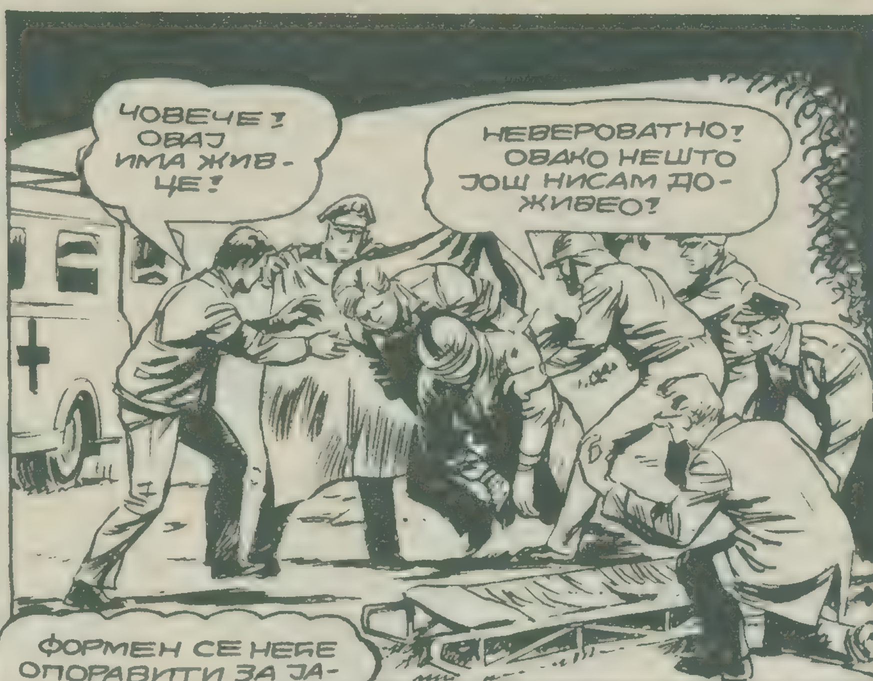
ЧОВЕЧЕ! ОВАЈ ИМА ЖИВЦЕ!
НЕВЕРОВАТНО! ОВАКО НЕШТО ЈОШ НИСАМ ДОЖИВЕО!

КАКО МУ ЈЕ, ДОКТОРЕ?
НЕ НАЈБОЉЕ, ЧИНИ МИ СЕ!

ФОРМЕН СЕ НЕЋЕ ОПОРАВИТИ ЗА ЈАПАН! ШАМПИОНАТ ЈЕ МОЈ!

НЕДЕЉУ ДАНА КАСНИЈЕ...
ЗНАЧИ, БИЋУ СПРЕМАН ЗА НЕКОЛИКО ДАНА, ХАМИШ?
ШАМПИОНАТ НИЈЕ ВАЖАН КОЛИКО ТВОЈЕ ЗДРАВЉЕ!

ДРУГИ ВОЗАЧИ СУ СЕ ВРАЋАЛИ И ПОСЛЕ ТЕЖИХ ОЗЛЕДА! МОГУ И ЈА!

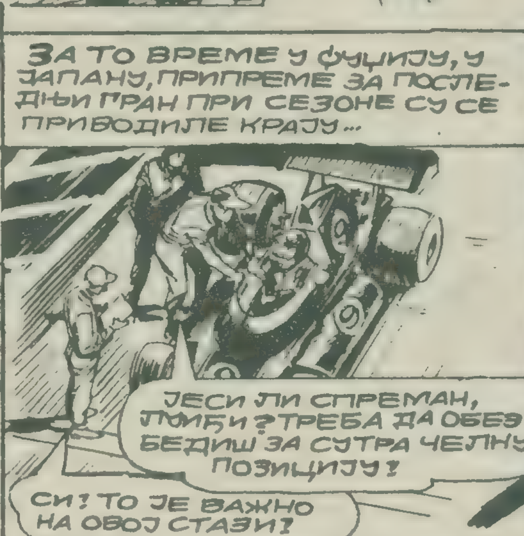
ЗА ТО ВРЕМЕ У ФУЏИЈУ, У ЈАПАНУ, ПРИПРЕМЕ ЗА ПОСЛЕДЊИ ГРАН ПРИ СЕЗОНЕ СУ СЕ ПРИВОДИЛЕ КРАЈУ...
ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН, ПУЋИ? ТРЕБА ДА ОБЕЗБЕДИШ ЗА СУТРА ЧЕЛНУ ПОЗИЦИЈУ!
СИ! ТО ЈЕ ВАЖНО НА ОВОЈ СТАЗИ!

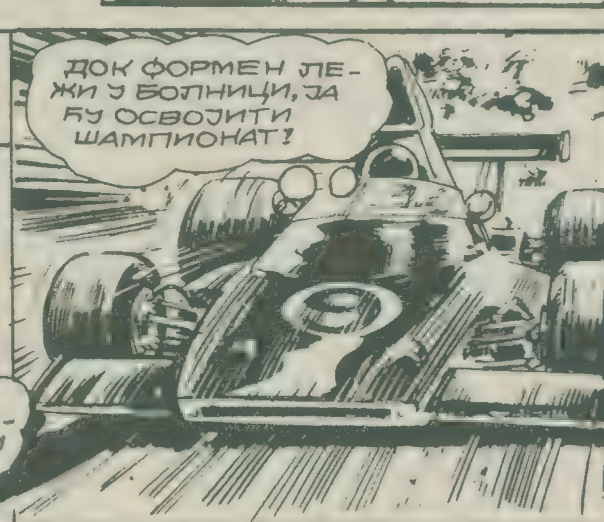
ДОК ФОРМЕН ЛЕЖИ У БОЛНИЦИ, ЈА ЋУ ОСВОЈИТИ ШАМПИОНАТ!

ПОСЛЕ ОДЛИЧНЕ ВОЖЊЕ, СОЛА ЈЕ ОБОРИО РЕКОРД СТАЗЕ...
РЕКОРДНО ВРЕМЕ!
НИКО ТЕ НЕ МОЖЕ ЗАУСТАВИТИ, ПУЋИ!

НА ДАН ТРКЕ, ХАМИШ ХАМИЛТОН ЈЕ УБАЦИО РЕЗЕРВНОГ ВОЗАЧА У ТРКУ...
САМО ПОЛАКО, КРИС! НЕ РИЗИКУЈ СУВИШЕ, ЗАПАМТИ!
ДОБРО, ХАМИШ! НЕЋУ ОСРАМОТИТИ НИ ТЕБЕ НИ БРАДА!

ЗДРАВО, МОМЦИ! ЈЕСАМ ЛИ СТИГАО НА ВРЕМЕ?
НЕВЕРОВАТНО!

ВЕЋ САМ ОБАВЕСТИО ОРГАНИЗАТОРА О ПРОМЕНИ ВОЗАЧА! ИЗИЂИ, МОМАК, ТО СУ МОЈА КОЛИЦА!
АЛИ, БРАДЕ! НОГЕ СУ СУ ТИ ОПЕЧЕНЕ!

ДОКТОР КАЖЕ ДА ЈЕ СВЕ У РЕДУ!
ТО НИСАМ РЕКАО! ЧАК И СА ИНЈЕКЦИЈАМА СВАКИХ ПОЛА САТА, ВОЗИЋЕШ У АГОНИЈИ!

АЛИ, ФОРМЕНА НИСУ МОГЛИ ЗАУСТАВИТИ. ГОМИЛА ЈЕ БИЛА ЗАПАЊЕНА...
HAMISH
ЧУДО ЈЕ ШТА ЉУДСКА ВОЉА СТВАРА!

ЕНГЛЕЗ ЈЕ БИО СКОРО МРТАВ ПРЕ ТРИ НЕДЕЉЕ! ВИДИТЕ ГА САДА!

ФОРМЕН МИСЛИ ДА ИМА ШАНСЕ! ВИДЕЋЕМО!

КАДА ЈЕ ТРКА ПОЧЕЛА...
СТАРТ!
КЛАДИМ СЕ ДА ФОРМЕН НЕЋЕ УСПЕТИ!
ТАКО ЈЕ!

ЈЕДВА САМ ПРОШАО ПОЛА КРУГА А НОГЕ МЕ БОЛЕ! МОРАМ ДА ПРОЂЕМ ЈОШ НЕКОЛИКО КРУГОВА ДО ИНЈЕКЦИЈА!

КАКО ЈЕ ТРКА ОДМИЦАЛА...
НЕ МОГУ ВИШЕ! МОРАМ ДА УЗМЕМ НЕШТО ЗА БОЛОВЕ!

ФОРМЕН ДОЛАЗИ ДА ПРИМИ ИНЈЕКЦИЈУ ПРОТИВ БОЛОВА!
HAMISH HAMILTON
ОН СТВАРНО ЖАРКО ЖЕЛИ ТИТУЛУ!

АЛИ, КОД БРАДОВИХ КОЛА...
ОНЕСВЕСТИО СЕ!
БОЛ ЈЕ БИО СУВИШЕ ЈАК! НЕРВНИ СИСТЕМ НИЈЕ ИЗДРЖАО!

БЕЗ СВЕСТИ ЈЕ!
ТО ЈЕ БИЛО ПРЕВИШЕ! НЕРВНИ СИСТЕМ МУ ЈЕ ОТКАЗАО!
HAMILTO

КАКАВ ЗАВРШЕТАК СЕЗОНЕ! НА НОСИЛИМА!
САДА ЈЕ ОСТАО САМО ЈЕДАН ЗА ТИТУЛУ... ЛУИЂИ СОЛА!

АЛИ, ХАМИЛТОН СЕ НИЈЕ ПРЕДАВАО...
ЈОШ НИЈЕ СВЕ ГОТОВО...
СОЛА ДА ПОСТАНЕ ПРВАК, ТРЕБА ДА ОСВОЈИ ЈОШ ЧЕТИРИ ПОЕНА!

КАДА ЈЕ ПОЛА ТРКЕ ПРОШЛО, БРАД СЕ ОПОРАВИО...
НЕМА ПОТРЕБЕ ДА ОСТАНЕМО!
ЈОШ СВЕ НИЈЕ ГОТОВО!

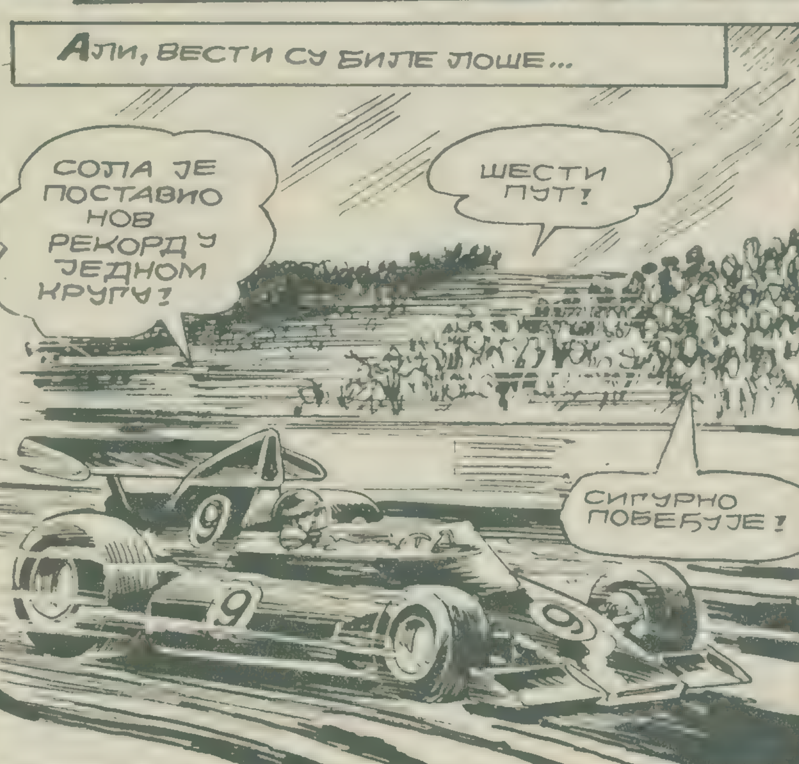
АЛИ, ВЕСТИ СУ БИЛЕ ЛОШЕ...
СОЛА ЈЕ ПОСТАВИО НОВ РЕКОРД У ЈЕДНОМ КРУГУ!
ШЕСТИ ПУТ!
СИГУРНО ПОБЕЂУЈЕ!

БЕЛАРИЈЕВ ТИМ ЈЕ ИСТО МИСЛИО...
МИ СМО СВЕТСКИ ШАМПИОНИ, АНТОНИО!
ЕНГЛЕЗ ЈЕ ПОБЕЂЕН!
BELLARI

АЛИ, У ТРКАМА ФОРМУЛЕ ЈЕДАН НИШТА НИЈЕ СИГУРНО...
НИШТА МЕ НЕЋЕ ЗАУСТАВИТИ! ШАМПИОНАТ ЈЕ МОЈ!
Solla

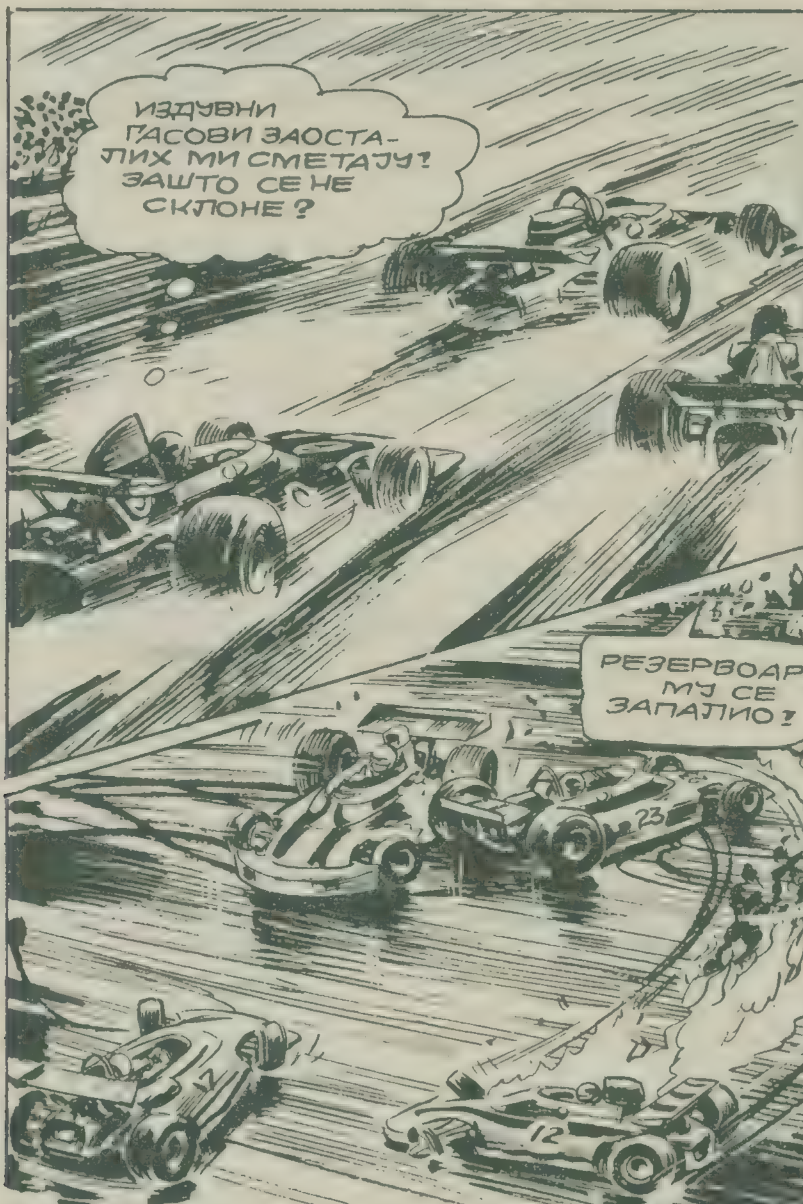
ИЗДУВНИ ГАСОВИ ЗАОСТАЛИХ МИ СМЕТАЈУ! ЗАШТО СЕ НЕ СКЛОНЕ?

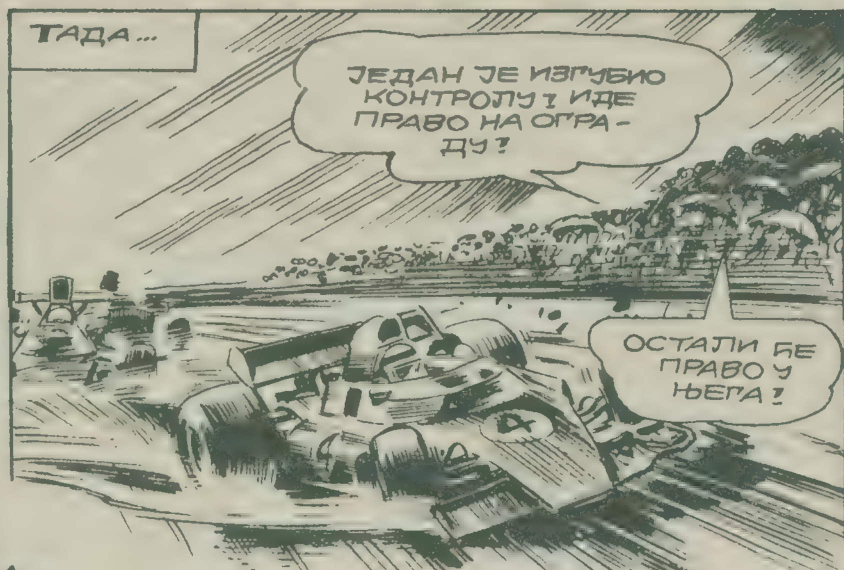
ТАДА...
ЈЕДАН ЈЕ ИЗГУБИО КОНТРОЛУ! ИДЕ ПРАВО НА ОГРАДУ!
ОСТАЛИ ЋЕ ПРАВО У ЊЕГА!

РЕЗЕРВОАР МУ СЕ ЗАПАЛИО!
СТАЗА ЈЕ У ПЛАМЕНУ!

АХ! ПЛАМЕН! ИДЕМ ПРАВО У ЊЕГА?

ТО... ТО ЈЕ СОЛА!
ТОЧКОВИ СУ МУ КУПЉЕ ПЛАМЕНА!
МОРАЋЕ ДА ОДУСТАНЕ!

НЕЋЕ! ПРОШАО ЈЕ!
ЈОШ ЈЕДНА КРИВИНА И ОН ЈЕ ШАМПИОН!

ТО ЈЕ ЛУИЂИ! ПОБЕДИО ЈЕ!
КАКАВ ДАН ЗА ИТАЛИЈУ! КАКАВ ТРИЈУМФ ЗА БЕЛАРИ!

КОЛА СУ МУ СТАЛА! ШТА ЈЕ БИЛО? ГДЕ ЈЕ ГРЕШКА?

У КАБИНИ АУТОМОБИЛА...
МАШИНА ЈЕ ОТКАЗАЛА! ОСТАО ЈЕ САМО ЈЕДАН НАЧИН!

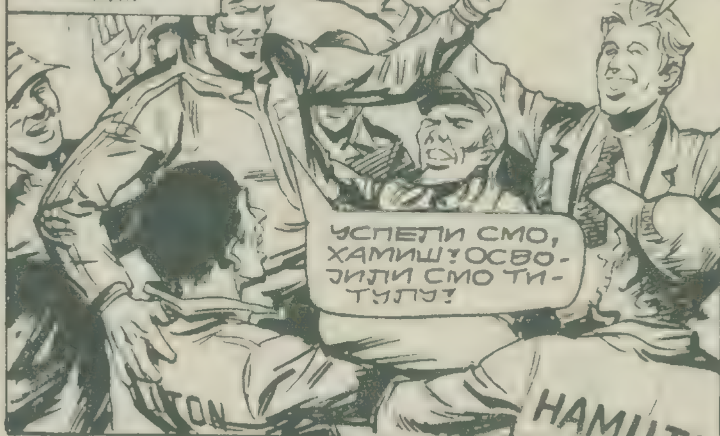

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **МИНЕРИ**

ПОПАЈ
By BUD SAGENDORF

НИСИ БАШ ДУГО ОСТАЛА!
ЗНАМ! АЛ' МАМА МИ ЈЕ НАРЕДИЛА ДА СЕ ВЕЧЕРАС ЈОШ И ОКУПАМ И НАХРАНИМ ЊЕНЕ ЗЛАТНЕ РИБИЦЕ!

АЛ' НЕ МОЖЕШ КУЋИ САМА!
МОГУ! И НЕМА СМИСЛА ДА СЕ МУЧИШ!

НЕ ЗНАШ ТИ КО СЕ СВЕ САД СМУЦА УЛИЦАМА!
ПИХ! ЈА СЕ НЕ БОЈИМ! И МОЈА КУЋА ЈЕ БЛИЗУ!

ЗАХТЕВАМ ДА ИДЕМ САМА!
ДОБРО... БАШ КАД ХОЋЕШ! АЛ' ПРВО ДА ПРОКОНТРОЛИШЕМ СТАЊЕ НА УЛИЦИ!

НЕМА ГА ВЕЋ ПОЛА САТА!
ШТА ЛИ РАДИ?
?

У РЕДУ, ОЛИВИЦЕ! САД МОЖЕШ ДА ИДЕШ! ПУТ ЈЕ СЛОБОДАН И БЕЗБЕДАН!

?
?
?
10-9
BUD SAGENDORF

ЧУВАЈТЕ СЕ, ВАШКЕ ДОЛАЗЕ!

ЈУРИШ НА КРВОПИЈЕ!

ЈЕДАН НАПАСНИК ШТО ИЗАЗИВА НЕКОЛИКО ОПАСНИХ БОЛЕСТИ, ОД КОЈИХ ЈЕ НАЈТЕЖА ПЕГАВИ ТИФУС, ДНЕВНО СЕ НЕКОЛИКО ПУТА НАПИЈЕ ЉУДСКЕ КРВИ И ОСТАВИ ЧЕТИРИ ЈАЈЕТА — ГЊИДЕ. А ШТА ТЕК КАД ИХ ЈЕ НА ЈЕДНОЈ ГЛАВИ НЕКОЛИКО ДЕСЕТИНА!

Наставница у једној од најмодернијих београдских основних школа запазила је недавно како се на часу једна ученица често и нервозно чеше по глави. Девојчица је одличан ђак, родитељи су јој факултетски образовани, а таласаста плава коса леп је оквир њеног лица.

У почетку је ова наставница помислила да девојчицу мучи нека брига па јој је рекла да после часова остане у учионици желећи да насамо с њом разговара.

Испоставило се да је девојчица уобичајено расположена, весела и безбрижна. Наставница је на крају помиловала по глави, загледавши се у плаве витице. И тад се запрепастила: кожа на темену била је изгребана и прекривена црвеним пругама и тачкама. Разгрнула је власи и силно се изненадила: по глави девојчице која у школу увек долази уредна, живи у савременом, чистом стану милиле су — вашке.

Узбуна у школи и обданишту

Кад им је саопштено да њихова кћерка има ваши, родитељи су били запрепашћени и увређени. Прегледали су и косу сина који још не иде у школу и утврдили да су се вашке „доселиле“ и на његову главу.

Тако је почела цела мала узбуна и у школи коју је похађала девојчица и у обданишту где иде њен брат. Утврђено је да деца угледних родитеља нису једина која имају ваши. Ненадано се за лекаре и медицинске сестре нашло много несвакидашњег посла, а наставници су се присећали шта су учили у школи о овим необичним паразитима и листали литературу да би деци објаснили шта су ваши, како изгледају, како се треба бранити од њих и чиме се те мале „бубе“ терају из главе...

Човек није једини кога нападају ваши. На кожи и у вуни оваца живе две врсте ових опаких и опасних паразита, вашљиве су и многе птице, док говеда и коње нападају три врсте ових уљеза. Наравно, све су то различите врсте, што показује да су вашке прилично разгранат род, са доста рођака...

Све ваши су крвопије, и то у правом смислу речи. Крвљу човека храни се мања, сива ваш (лат. Pediculus capitas), која најчешће пије крв из главе, живећи у коси. Њена сестра од тетке, бела ваш, (лат. Pediculosis vestimenti), сиса нај скупоценију течност по свим деловима људског тела. Трећа врста разликује се од прве две и по облику и по величини и по месту где живи. То је стидна ваш (лат. Pediculosis pubis), која напада кожу око гениталних органа, настањујући касније све длакаве делове тела.

Чудовиште под микроскопом

Поред тога што сисају крв и што се врло брзо множе и лако преносе, за све врсте вашки заједничко је и то што много уживају у прљавштини. У околини где је хигијена и лична и околине никаква, редовно се појављују и ваши. Често се на местима где борави и креће се много људи, као што су школе, касарне, затвори, возови, кафане и слично.

Кад се она мала ваш, сивожућкаста кад остари, а бледа кад је млада, стави под лупу или микроскоп, угледа се право чудовиште. Иако је велик само од 2 до 3,5 милиметара, овај напасник има шест ножица као кукице којима се чврсто држи за длаку или кожу. Али то није најстрашније. Усна шупљина сваке вашке је савршени апарат за брзо испијање крви. Ту је рилица која подсећа на ону какву има комарац. У устима вашке налази се и три пара нарочитих жлезда чије лучење при убоду изазива јак, готово неснонсан свраб.

За 29 дана колико живи мужјак, који је мањи од женке, и 35 дана колико траје живот његове „супруге“, овај зликавац забоде своје рилице у кожу нападнутог човека око 500 пута! Дакле, једна вашка сиса крв неколико пута дневно. А шта кад их у коси или на телу има неколико десетина или стотина?

Вашке се размножавају брзо и једноставно, исто тако расту и умиру.

Свака женка, већ две недеље после рођења, почиње да носи неколико јаја — гњида — дневно. Ето, не каже се узалуд међу људима у љутњи, вређању или иронији: „Гњидо једна“.

После 6 до 8 дана из гњиде се развија ларва и тако је рођена још једна крвопија.

Убодено место после сисања крви болно сврби. Чешање проузрокује црвенило, а у тежим случајевима и красте испуњене течношћу непријатног мириса. Ово тешко обољење коже временом се све више шири, захвата врат, обрве, очне капке и очи, где изазива коњуктивитис, упалу слузокоже.

СИВА ВАШ ИЛИ PEDICULUS CAPITAS ЖИВИ У КОСИ

Паразити мрзе сапун

Срећом, ваши које живе на глави угроженог човека лако се откривају. Али, тад није све готово, јер их је неопходно уништити. Ту је помагао познати ДДТ-прах, а у последње време и не**ка нова, ефикасна средства. Наравно, целокупну операцију истребљења неопходно је вршити уз надзор лекара. Добар је и толико пута опробани народни лек петролеј помешан са маслиновим уљем. Постоје и друга средства која се могу набавити у апотекама и која су врло тражена. Сапун и вода, дакле чистоћа, најбоља су заштита од ваши, иако се понекад могу наћи и на чистој глави и опраном делу.**

Међутим, бела ваш је опаснија од сиве. Она не живи у коси, већ у рубљу и оделу, највише на шавовима који су најближи кожи, одакле одлази на „обед“ — да сиса крв. Ово је заиста најгора вашка на свету јер преноси опаку и тешко излечиву болест — пегави тифус. На жалост, ова болест није потпуно искорењена у нашој земљи ни до данас.

Најновија научна испитивања показала су да је у свету све више инсеката који сваким даном постају све отпорнији. У томе су нарочито упорни паразити, а од њих су најбројније вашке. Оне не разликују село и град, сиромашног и богатог: нападају свакога. И ко им не објави рат до истребљења, лако може постати вашљив.

И. Л.

ОПАСНИ ДДТ

Иако је неколико деценија био ефикасан отров за све врсте гамади, познати ДДТ је данас, после вишегодишњих несугласица међу научницима, потпуно повучен из употребе. Показало се, наиме, да је дихлор-дифенил-трихлоретан, што је потпуни назив овог инсектицида, постао опасан и за људе и за многе врсте животиња које уопште нису штетне.

Бели прах ДДТ синтетизован је 1874, али су његове особине да убија инсекте откривене тек 1939. године. Од тада до пре неколико година ово средство је употребљавано у свим ситуацијама кад је требало уништити разне биљне и животињске паразите. Због неумерене употребе и због нових, исто тако ефикасних, а мање отровних инсектицида, ДДТ се више не — користи. Сматра се да га у земљишту у неким деловима света и данас има сувише, што је опасно за људе и животиње.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

ТОБЏИЈИНО НЕВЕРСТВО

ЛЕГЕНДАРНИ БРАНИЛАЦ НЕГОТИНА ХАЈДУК ВЕЉКО НИЈЕ ПОГИНУО У БОРБИ, ВЕЋ ОБИЛАЗЕЋИ ШАНЧЕВЕ. ЊЕГОВА СМРТ, МЕЂУТИМ, ПРИПИСАНА ЈЕ ИЗДАЈСТВУ ЈЕДНОГ БЕЋАРА.

Тог дана у подне на вишеспратној дрвеној кули Баба Финки није било никог, иако се ту увек, по цео боговетни дан, мувала Хајдук-Вељкова послуга пазећи да му се нађе при руци. И Неготин је био тако рећи пуст. Све живо слегло се на поље испред града да присуствује необичном надметању које нико није хтео да пропусти.

Док су остали стајали, Хајдук Вељко, заваљен на клупу донесену за ту прилику, и један човек у униформи руског официра, који је седео поред њега, живо су разговарали. Иза Вељкових леђа, као и увек у сличним приликама, налазила се Чучук Стана. Била је ту и повећа група његових бораца, или бећара, како их је он често називао, а нешто подаље, са стране, руски војници.

Гунгулу је допуњавала дечурлија трчкарајући наоколо и мотајући се људима око ногу.

ВИДИ И 'ВАКО И 'НАКО!

Гледајући час војводу, час топ, неколико десетина метара испред њега, и руског официра, народ је нестрпљиво чекао да Хајдук Вељко да знак за почетак надметања. Видело се да ужива у тој вашарској атмосфери и да зато отеже. После извесног времена, када је руски официр почео да се врпољи, позвао је једног бећара, средовечног, мало погуреног човека у сукненим чакширама и са шубаром којем су иза појаса вириле две кубуре.

— Дела, Петре, осветли нам образ! — обратио му се са осмехом крајински војвода. — Овај ми официр не да мира: вели да су Руси прве тобџије, а ја њему велим муђак! Он изабра свог најбољег човека а ја тебе! Е, па, сад, дедер за топ, те у оно дрво крај баре! Једно ђуле ти, једно Рус: ко први груне у дрво, његова је слава!

Петар ћутке климну главом, окрену се и мирно пође топу. Није видео официров запрепашћен израз лица, али је чуо и разумео узвик на рачун његових очију пошто је натуцао руски.

— Глаза етава человјека!

— Јест', брате, слеп је! — дочека Вељко официра. — Ал' само на једно око! Ово му друго попушта, види и 'вако и 'нако, но ти не бери бригу, Петар је то!

Први је пуцао руски војник, нека људина. Театрално је пришао топу и у пролазу сажаљиво погледао погуреног Вељковог бећара. Пажљиво је нанишанио и, пре него што је упалио фитиљ, окренуо се и салутирањем поздравио официра.

Ђуле није погодило циљ. Ред је био на Петра којем нико у Неготину није знао чак ни презимена, јер је важио за ћудљивог и повученог. Причало се да је из села Уровице из Неготинске крајине и то је било све што се могло докучити о њему. Ни Вељко га није много запиткивао. За њега је он био најбољи тобџија и веран пријатељ и то му је било довољно.

Петар је погодио из прве и то посред стабла. Вељко и руски официр су поскочили, други више згранут оним што је видео. Међу Србима је настало урнебесно весеље.

Враћајући се у пратњи народа у град, крајински војвода у једном тренутку ухвати жену под руку и весело рече:

— Боме, Стано, потпраши их наш Петар, рука му се позлатила!

Било је то средином лета 1810. једне од оних тешких година по Србији, с једне стране притиснуту жељом за слободом, а с друге себичном игром великих европских сила Аустрије, Француске и Русије око њене територије која се налазила под влашћу Турака.

ОСТАВЉЕНИ НА ЦЕДИЛУ

Срби су подигли први српски устанак из очајања; терор дахија био је неиздржив. После првих великих победа, заузимања неких градова, стицања Руса као савезника, и смрти озлоглашеног видинског паше Пазван-Оглуа, пружила се могућност за ширење устанка и у тимочкој долини. На жалост, велике силе ни тренутка нису виделе Србију у слободи, већ Србију у склопу својих интереса. Зато се догодило да су јој неколико пута обећавале или закратко пружале помоћ, да би је потом оставиле на цедилу. Најмучкији ударац добила је од Русије која ју је, потписујући Букурештански мир 1812. године, препустила Турцима на милост и немилост.

И Турци су кренули на Србију. Десним крилом ударили су на Неготинску крајину и крајем маја 1813. прешли Тимок са 16.000 војника. Први град на осветничком путу тог крила био је Неготин, брањен са свега 3.000 људи на челу, са Хајдук-Вељком Петровићем.

Неготин је био сав у шанчевима повезаним кулама. У средини града налазио се Хајдук-Вељков стан, Баба Финка са тремом на врху, одакле је он за време опсаде осматрао турски логор у пољу. На том трему се и припремао за окршаје. Пошто би га његова одана жена Чучук (мала) Стана послужила ракијом и дуваном, доносила му је свечану одећу. Већ оседлан Кушља га је чекао. А онда би се окупили бећари и дружина јурнула из града. Тако се Вељко готово свакодневно залетао међу Турке, чинио лом и враћао назад...

Међутим, све то није помогло: опсада је исцрпљивала браниоце. Муниције је нестајало, а помоћ устаника никако да стигне. Једног од тих дана очајан Вељко позвао је тобџију Петра.

— Слушај, Петре, уздам се у тебе ко' у себе! Покажи сад како гађаш к'о оно Русима пре три године кад су били овде! А кад понестане ђулади, снађи се!

ПУКАО ЈЕ ГЛАС

Деветнаестог дана одбране, 18. јула 1813, Вељко је кренуо да обиђе шанчеве и... погинуо! Трагична вест муњевито је прострујала градом. Деморалисани борци почели су да се повлаче преко неготинског рита. Многи су се подавили.

Они који су се извукли на беспутни терен једва су се вукли у колони. Уморни и изгладнели, често су застајали, одмарали се и препричавали детаље минулог догађаја. Неочекивано, пукао је глас да је Хајдук Вељко издан: неко из Неготина пребегао је Турцима и уперио прст на војводу кад је обилазио шанац кога Турци нису познавали по лику. И Османлијама није било тешко да га смакну.

Сви су се питали ко је тај изрод. Убрзо се сазнало: тобџија Петар! Изгледало је невероватно, но мало по мало то је прихваћено као истина. Тим више, што је Петар једноставно нестао.

Прича о тобџијином издајству преносила се од уста до уста, од села до села, а онда је све пало у заборав. Можда би прича о наводно подлом Петру и била заборављена да се много година касније није открило како је потекла од самих Петрових мештана из Уровице, иако је готово из сваког села Крајине понеко учествовао у одбрани Неготина. И не само то: Уровичани помињу његово издајство и данас у песми.

Хајдук Вељко је сахрањен у Неготину. Коњ Кушља, који је с њим многе бојеве видео, удавио се у оближњем риту приликом бежаније народа. Чучук Стана дуго није хтела да се уда. На крају је пошла за Вељковог побратима, капетана Ђорђа Јоргаћа. После његове погибије прешла је да живи у Атину са децом из брака с њим. Дуго је задржала борбени дух. Чезнула је за Крајином и била пуна наде да ће се вратити у свој родни крај. Жеља јој се није испунила. Умрла је у беди и сахрањена у Атини.

М. Тодоровић

С. ЗОРКИЋ

Пионирска ТРОЈКА

Мали јунаци великог рата

Приче о дечацима, синовима Револуције и Слободе

Издавачко предузеће
„ВУК КАРАЦИЋ"
Београд,
Краљевића Марка 9

НАРУЦБЕНИЦА

Овим неопозиво
купујем комплет од три
књиге
„ПИОНИРСКА ТРОЈКА"
по цени
од 120 динара
ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ
(плаћање приликом преузимања књига од
поште) и по одбитку попуста од

Купац ______________________

Место и број поште ______________________

Адреса стана ______________________

У три књиге описани су узбудљиви доживљаји тројице пионира који беже из Београдског логора. Чврсто верујући у победу, они дечачки смело и пркосно грабе путевима Слободе. У сваком тренутку они су јачи и од пушке, бајонета, хладноће, бомбардовања... Све три књиге представљају дело изузетне вредности, дело на коме ће се учити младе генерације. Књиге су штампане ћирилицом на формату 16x22 см а обогаћене су великим бројем илустрација. Корице су пластифициране у боји.

ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД ТРИ КЊИГЕ ЈЕ 120 ДИНАРА.

КЊИГЕ СЕ МОГУ КУПИТИ САМО ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ **(плаћање приликом преузимања књига од поште).** КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА **књиге могу подићи у предузећу „ВУК КАРАЦИЋ", Краљевића Марка 9, сваког радног дана до 15 часова**

ХУМОР
без речи
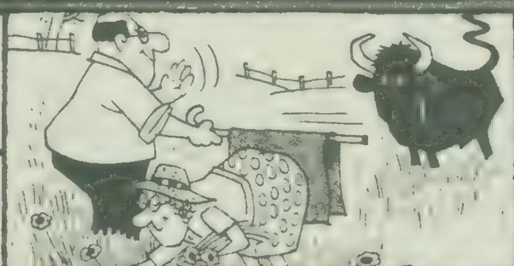

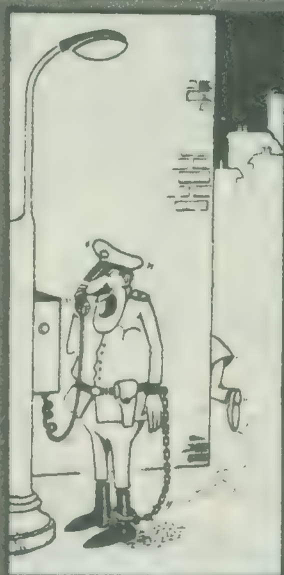

ОКОВРАТНИ

У средњем веку Италија је, и економски и културно једна од најразвијенијих земаља Европе. Трговина и занати цветали су као мало где захваљујући, пре свега, снажним трговачким везама са Истоком Поткрај 13. века почиње производња у мануфактурама, а као последица свега тога нагло се развијају многи градови који се ослобађају власти феудалаца. Временом, од њих постају самостални градови — републике, на пример Милано, Ђенова, Венеција... Овде су се првих деценија 14. века зачели хуманизам и ренесанса, покрет који је тежио образовању и ослобађању човека по античким узорима.

Све те промене одразиле су се и на начин одевања. После разноврсних утицаја са стране, византијских, немачких, арабљанских, у другој половини 14. века Италијани прихватају француску моду. Одело које испод колена допире до листа или до земље носе тада чиновници, научници, виши кругови уопште. До тада, они су носили дугачка одела, у облику тунике. Док су сви Ита-

ФЕРАРА У ПРВОЈ ПОЛОВИНИ 14. ВЕКА ● ПРЕД КАСТЕЛОМ ЕСТЕНСО

К КАО ЦВЕТ

ИТАЛИЈА 14. ВЕК

лијани подлегали утицајима са стране, Рим је успевао да одоли угледању на странце, па се у 14. веку женска одећа кроји по узору на стару римску традицију. Доњи део одеће је сличан туници, има дугачке, врло узане рукаве, а део преко ње је сличан столи и нема рукава, а касније их добија у облику левка. Међутим, нестална мода, као и увек, већ средином века диктира да се одећа скрати до испод колена, а одмах затим — да се продужи до земље. Хаљине припијене до бедара, проширене разним умецима, падају у богатим наборима, деколте је све отворенији и проширен до рамена, али врло често врат је потпуно сакривен необичним оковратником који се испод браде отвара у виду цветних латица.

Мушкарци носе кратак хаљетак који се копча спреда, дугачке чарапе од сукна или коже или уско сашивене панталоне.

Носиле су се капе различитог облика — у виду турбана, мреже, капуљаче. Омиљене су мешане боје, најчешће тамне.

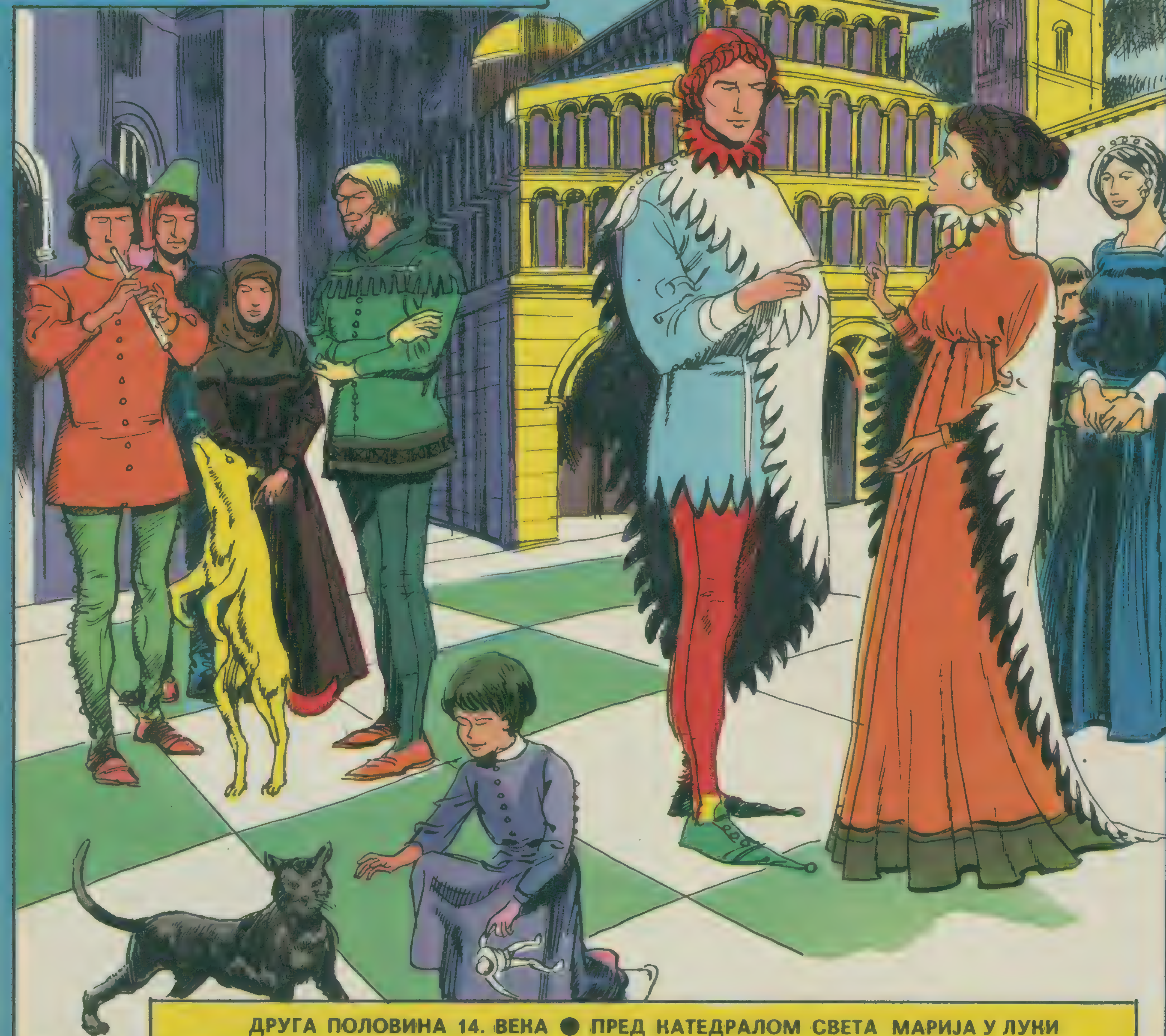

ДРУГА ПОЛОВИНА 14. ВЕКА ● ПРЕД КАТЕДРАЛОМ СВЕТА МАРИЈА У ЛУКИ

ХИТ-С

КАРЛИ САЈМОН (CARLY SIMON)

Глас КАРЛЕ САЈМОН, америчке певачице која је за последњих пет година имала доста запажених диско-издања, један је од најцењенијих женских вокала данас. Рођена је 25. јуна 1945. године у Њујорку. Отац, Ричард Сајмон, био је веома имућан (имао је неколико фабрика обуће) и још од малих ногу усмеравао је Карлу ка музици. Девојчица је код најбољих професора изучила вештину свирања на гитари и клавиру, тако је музички веома образована. Перфектно познавање два инструмента касније ће јој много помоћи у вокалном интерпретирању и у компоновању. Да за свој животни пут одабере певање на њу је доста утицала и старија сестра Џона, данас призната оперска певачица.

Почетак ове певачке звезде, за разлику од почетка многих њених колега, био је помало специфичан. Док су многи у музици видели могућност да се избаве од сиромаштва, за Карли је она представљала само задовољство и љубав. Још за време школовања Карли је са својом другом сестром, Луси, певала по фолк-клубовима као Симонс систерс (Simones sisters). После двогодишњих заједничких наступа, а на наговарање менаџера Алберта Гросмена, Карли покушава као солиста.

Почетком седамдесетих година Карли донекле мења стил и начин интерпретирања и тиме успева да заинтересује дискографску кућу Електра и ова јој издаје прву ЛП плочу под називом „Карли Сајмон" („Carly Simon"). Овај ЛП је наишао на одличан пријем код дискофила, а већ следећи „Слутња" („Anticipation") заузима прва места на топ-листама и прави је бестселер: за само четири месеца продата ў 400 000 примерака. Године 1972. снимљен је ЛП „Без тајни" („No Secrets"), а годину дана касније и албум „Врућ колач" (Hotcakes") који достижу милионски тираж. Разлог оволике популарности свакако се налази у томе што Карли у своjим композицијама обрађује проблеме и емоције обичног младог човека Америке. Кроз музику она говори о породици, свакодневном животу и љубави, машта о срећној будућности, обраћа се усамљенима, пева о сукобу између генерација. Лакоћа интерпретирања, веома чист и јак глас издигли су Карли у сам врх америчке популарне музике. У јесен 1972. године она се удаје за певача и гитаристу Џејмса Тејлора (James Teylor) који је од тада вокално и инструменталнс прати на свим њеним плочама. Да је ова сарадња била успешна доказује већ следећи албум „Претварање" (Playing Possum") и хит-сингл „Дрозд" („Mockingbird").

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

НИКО ТО НЕ РАДИ БОЉЕ (NOBODY DOES IT BETTER)

Музика: Хамлиш
Текст: Кароле Бајер Загер
Пева: Карли Сајмон

Nobody does it better
Makes me feel sad for the rest
Nobody does it half as
good as you
Baby you're the best.
I wasn't lookin'
But somehow you found me
I tried to hide from your
love light
But like heaven above me
The spy who loved me
Is keepin' all my secrets
safe tonight.

And nobody does it better
Though sometimes I wish
Someone could
Nobody does it quite the
way you do
Why'd you have to be so good.
The way that you hold me
Whenever you hold me
There's some kind of magic
inside you
That keeps me from runnin'
But just keep it comin'
How'd you learn to do
The things you do.

And nobody does it better
Makes me feel sad for the rest
Nobody does it half as
good as you
Baby, baby, darlin' you're
the best
Baby you're the best
Baby you're the best.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ПАНЧЕВА

Борко Миладиновић, средњошколац из Панчева рођен је 1961. године у Власотинцу, а већ 1972. почео је да се бави музиком када се уписао у музичку школу у Панчеву. Борко свира гитару и хармонику. Овај талентован и марљив младић жели да оснује своју групу у којој би радили млади музичари, његови вршњаци.

Мирослав Недић
26000 Панчево
Моше Пијаде 138/2
(хонорар 100 дин.)

ДОНА САМЕР (DONNA SUMMER)

На основу анкета које су спроведене крајем прошле године за певачки пар године проглашени су ДОНА САМЕР и РОД СТЈУАРТ. Ово двоје певача добило је највише гласова и у анкети коју је спровео Вилбоард, један од најпознатијих музичких часописа.

Дона Самер се први пут представила јавности пре две године када је издала свој диско-првенац са песмом „Љубав за тебе" (»Love to Love You, Baby«). Тако је почео вртоглав успех дотад непознате певачице из Бостона. „Осећам љубав" (»I Feel Love«), њен свакако највећи хит, по броју продатих плоча превазилази сва надања и очекивања. На жалост, и ова медаља имала је своје наличје. Слава и Донино потпуно предавање послу разорили су јој брак и уништили многа пријатељства. Слободног времена уопште није имала, чак ни за своју четворогодишњу кћеркицу Мими: „Концентрисала сам се на музичко усавршавање. Нисам желела да будем домаћица, већ звезда".

РОД СТЈУАРТ (ROD STEWARD)

Непосредно после проглашења за певача 1977. године, РОД СТЈУАРТ је са својом групом кренуо на велику турнеју по Америци која ускоро треба и да се заврши. Успеси које постиже овај Шкотланђанин многе су изненадили јер је мало ко очекивао да ће се познати певач после растанка са ФЕЈСИСИМА (FACES) пре годину дана, тко брзо вратити поп-сцени.

У склопу своје овогодишње турнеје Род је одржао и један концерт у њујоршком Медисон сквер гардену коме је присуствовало више од 28 хиљада обожавалаца. Занимљиво је напоменути да је Род са својом новом групом постигао незапамћен успех не користећи много спољне ефекте. Певао је песме са свог новог албума под називом „Вруће ноге" (»Hot Legs«).

Ефеката, као што су дим, суви лед, светлеће бомбе, на Родовим концертима више нема; неколико разнобојних рефлектора и велика светлећа лопта су једини декор. Међутим, Род примењује неке друге гегове. Док је у Њујорку изводио композицију „Остани са мном" (»Stay With Me«) у публику је бацио 30 фудбалских лопти и тако изазвао неописиву гужву. Са онима из првих редова се руковао бацајући им цвеће које га је на почетку концерта већ чекало на позорници.

По завршетку концерта, на импровизованој конференцији за штампу, Род је о даљим плановима рекао: „Као што вам је познато, пре годину дана сам се растао са Фејсисима. Сада сам са новом групом снимио албум. Ускоро ћу са Елтоном Џоном снимити филм о двојици певача који због великог пореза беже у другу земљу. Веома ми је жао што ову групу нисам оформио пре три године. Нас седморица се изврсно слажемо и поштујемо. За разлику од ФЕЈСИСА овде нико не мисли за себе да је велика звезда, мада су квалитети сваког од чланова очигледни. У то сте се, вероватно, уверили ако сте слушали нову плочу."

ТРАНА

кажe Дона која је само пре неколико година, док није постала славна, говорила да је занима само срећан породични живот и да жели да има много деце. „Ипак, кад год имам времена одем до Бостона да будем с родитељима и малом Мими. Сваки минут проведен са њом веома ме радује.“

Последњих дана Дона је више заузета снимањем свог првог филма чија се радња одвија у једној познатој дискотеци Лос Анђелеса. У диско-клубу, који носи назив Зоолошки врт, налазе се препариране многе животиње. Диск-џокеј седи у огромном диносаурусовом јајету, лифт-бој је у костиму гориле, док су келнери одевени као Тарзани. У таквом амбијенту Дона, некрунисана диско-краљица, у филму који ће се звати „Најзад је дошла ноћ у петак“, глуми младу непознату певачицу Никол Симс коју откривају на једној радио-аудицији. Да би било све у стилу, млада девојка успева и постаје велика певачка звезда. „Ова улога ми одговара“, каже Дона. „Као и Никол, и ја сам била откривена у дискотеци“.

Како се предвиђа, филм ће бити завршен до краја ове године, а музичке нумере које изводи Дона биће снимљене на дуплој ЛП плочи.

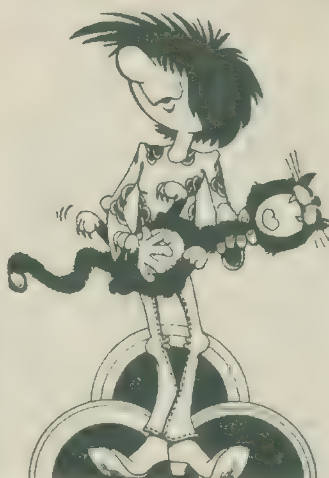

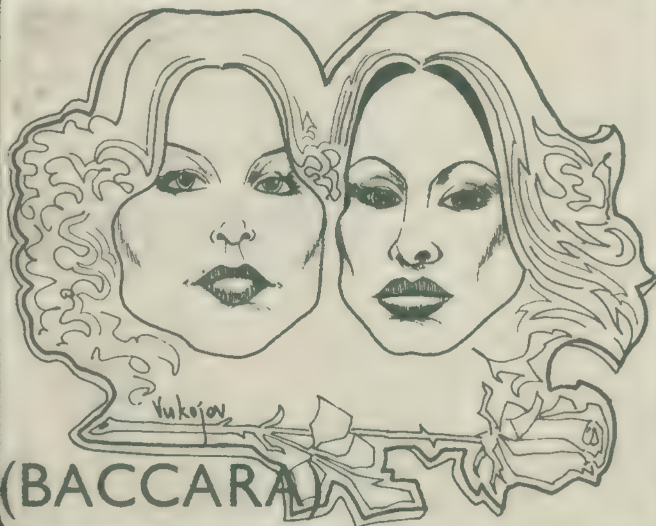

ЏОРЏ ДЈУК (GEORGE DUKE)

ЏОРЏ ДЈУК данас има 31 годину и иза себе веома богату и, што је још значајније, успешну каријеру. Један од најинтересантнијих музичара данашњице, Дјук је почео да свира клавир у седмој години, да би потом студирао композицију и тромбон и то из једног јединог разлога: само за овај инструмент давала се стипендија за Конзерваторијум у Сан Франциску. Омиљени инструмент клавир, међутим, никада не заборавља, а пошто је одлучио да се посвети класичној музици сматра да само џез и рок могу задовољити његове амбиције.

Почео је прво са малим саставима да би 1968. г. на шест месеци приступио оркестру Дона Елиса. Ускоро долази до познанства и успешне сарадње са најбољим светским џез-виолинистом Жан Лик Понтијем. У то време Дјук је свирао по џез-клубовима где га је једном приликом упознао Френк Запа, и позвао да се прикључи његовој, надалеко знаној, групи МАДЕРС ОВ ИНВЕНШН (MOTHERS OF INVENTION. О томе

Дјук прича: „Морам признати да нисам био спреман за рад у овој групи. Никако нисам могао да се помирим са чињеницом да данас свирам рок из педесетих година, а да сам синоћ наступао са Филхармонијом из Лос Анђелеса и изводио савремену музику.“

Године 1970. растао се са Запом и приступио ансамблу Кенонбол Андерлеја (Cannonball Anderley) у коме, како каже, сазрева као музичар. Две године касније поново се враћа Запи који је на њега имао велики утицај. „Он ме је чак натерао да певам што ми раније уопште није падало на памет“, сећа се Дјук.

После другог растанка са Запом, Дјук је дуго лутао радећи са малим саставима да би коначно створио свој ансамбл ЏЕЗ ЕНД РОК (JAZZ AND ROCK) у коме успева да оствари сопствени спој природног звука и електронике, џеза и рока, гласова и инструмената, прошлости и садашњости. На концертима Дјук обично свира на четири синтисајзера. Он сматра да све могућности електронике још нису искоришћене у свету тонова.

ТОП-ЛИСТЕ

ЈАНУАР 1978.

ДОМАЋА

1. У РАЗДЕЉАК ТЕ ЉУБИМ — Жетва

2. ПРОДУЖИ ДАЉЕ — Здравко Чолић
3. ОПАСНО — YU група
4. ДА САМ ПЕКАР — Бијело дугме
5. МОЈ СВЕТ — С времена на време
6. ДАЈ МИ КАЖИ ОДАКЛЕ ТЕ ЗНАМ — Стаклено звоно
7. ИГРАЈ РЕГЕ — Златни прсти
8. ОДРПАНЧЕ — Амбасадори
9. ВОЉЕЛА ЈЕ СЈАЈ У ТРАВИ — Indexi

10. МАЈКО, ДА ЛИ ЗНАШ — Оливер Драгојевић

СТРАНА

1. MULL OF KINTYRE — Wings

2. DON'T LET ME BE MISUNDERSTOOD — Leroy Gomez i Santa Esmeralda
3. NEEDLES AND PINS — Smokie
4. BELFAST — Boney M
5. 2—4—6—8 MOTORWAY — Tom Robinson Band
6. EGYPTIAN REGGAE — Jonathan Richman
7. BLACK BETTY — Ram Jam
8. DADDY COOL — Darts
9. HOW DEEP IS YOUR LOVE — Bee Gees
10. WATCHIN' THE DETECTIVES — Elvis Costello

ЦИЦИНА ЗИМСКА ГАРДЕРОБА

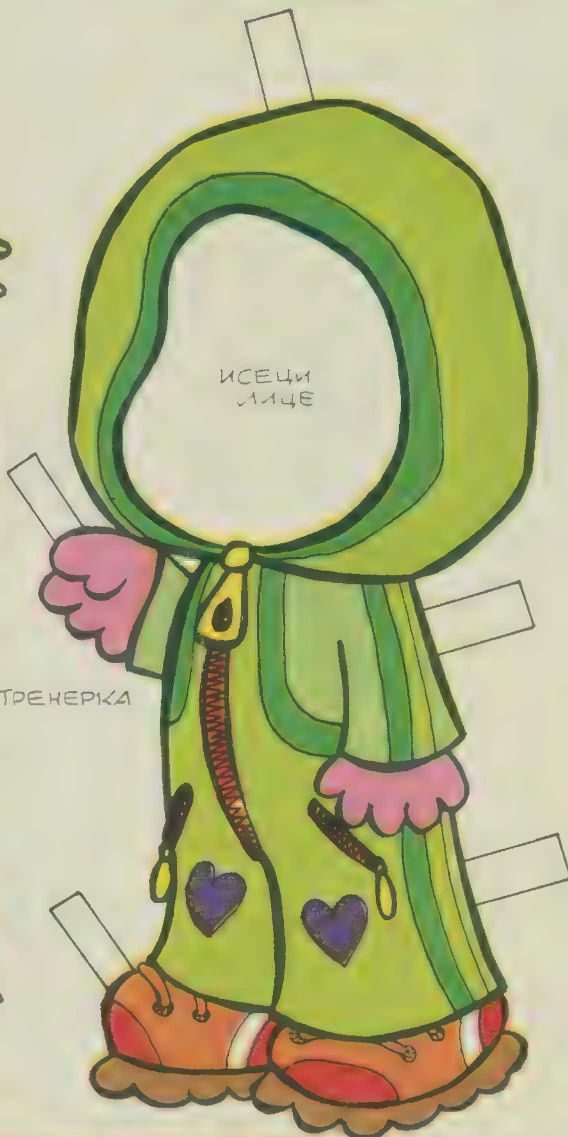

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

Инспектор париске полиције Жеди допутовао је у Кап Фере, познато француско купалиште, на заслужени одмор. Како је била сезона, једва је успео да нађе место за паркирање, и то испред једне часовничарске радње. Кад је извадио пртљаг, Жеди махинално погледа у свој ручни часовник и упореди га с великим електричним часовником изнад фирме. Оба часовника показивала су исто време: десет часова.

У том тренутку зачу се неки крик. Изгледало је да долази кроз одшкринут прозор, на првом спрату зграде, изнад саме часовничарске радње „Код хиљаду часовника“.

Инспектор остави кофер и пожури према згради. На радњи су биле спуштене гвоздене ролетне. На прозору изнад радње појави се неки човек који поче узбуђено да дозива:

— Упомоћ! Убили су газду!

Неколико тренутака касније подиже се ролетна и на вратима се појави онај исти човек који је звао у помоћ.

Инспектор Жеди примети на његовом челу велику чворугу.

— Напали су нас ... ноћас ... муцао је човек. **— Ја сам успео тек сад да се ослободим конопаца!**

— Ко сте ви? — упита га Жеди док се пењао на спрат.

— Маршал! Ежен Маршал ... Ја радим код часовничара Сервана!

На првом спрату, у једној одаји која је вероватно служила као радионица за поправку часовника, неко је лежао на земљи. Био је то часовничар Серван који је, како је касније показао преглед, умро од ударца гвозденом полугом у главу. Разлог напада: крађа. „Каса“ у којој се налазио новац била је обијена и испражњена.

Стручњаци локалне полиције снимили су одају са свих страна и узели отиске.

Док су радили инспектор Жеди ћутке их је посматрао стојећи у углу с месним инспектором Бребаром.

Маршал је одвео полицајце до једног огромног часовника с постољем. Врата су била ишчупана ...

— То је „каса“ у којој је газда чувао сав свој новац. Веровао је да ту новац нико неће тражити, јер и сами видите колико овде има часовника ...

И заиста, било их је свих величина и облика ...

— Колико новца је Серван чувао у овој „каси“? — упита Бребар.

— Много ... мада не знам тачно колико.

— Испричајте нам сад шта се тачно догодило, али немојте испуштати ниједну појединост ...

— Ево, газда и ја смо радили до касно у ноћ. Као што вам је познато у месту има пуно туриста и сви они траже да им што пре оправимо часовнике. Одједном, било је око два часа после поноћи, угасила се светлост. У помрчини више сам осетио него видео како се неко бацио на газду који је крикнуо. А затим је и мене неко ударио ... Кад сам се освестио, био сам везан. После извесног времена струја је опет дошла ... Видео сам да се газда више не миче ... а ја сам све до сада покушавао да се испетљам из конопаца ...

„Код 1000 часовника“

— Колико је било часова кад је струја поново дошла?

— Два часа и тридесет минута ... Толико је било на мом ручном часовнику...

— А шта ви мислите, како је злочинац могао да прекине струју?

Маршал је мало оклевао, затим рече:

— По мом мишљењу он је пресекао струју доле у подруму.

— Како? Гвоздена ролетна је била спуштена и нико споља није могао да уђе ...

— Па ... у кући има још станара. Други радник, Леноар, станује на другом спрату, а Серванов брат, Лисијен, на трећем ... И они су радили са нама ноћас до пола један, а затим су отишли на спавање.

— Зар нам то тек сад кажеш? И како да их још нисмо видели?

Полицајци су се одмах попели на други и трећи спрат где су затекли и Леноара и Лисијена како спавају мртвим сном ... Било је јасно да су дрогирани. Када су се најзад пробудили, Леноар је рекао:

— Ништа не разумем. Спавао сам откако сам попио кафу око поноћи. Мора да ми је неко нешто сипао у њу ...

Серванов брат Лисијен се умеша:

— Па зар ниси **ти** сам сипао кафу, Леноар. Ти си имао прилику да ставиш дрогу унутра ...

— А ви? — нападе га Леноар. — Зар ви нисте додали млеко? ..

— Зар часовничар и Маршал нису пили кафу — упита инспектор Бребар.

— Они нису никад пили кафу — објасни Лисијен Серван.

Тад се умеша инспектор Жеди:

— Ја верујем да сам нашао решење!

— Реците! — замоли га инспектор Бребар.

— Кривац се налази у овој соби — рече инспектор Жеди. — И ја знам који је од њих тројице ...

Пантерским скоком кривац просто скочи до отвореног прозора и шчепа огромни часовник који је био на спољном зиду у намери да га баци на плочник. Али, инспектор Жеди је био бржи ...

Шта мислите, драги читаоци, шта је навело инспектора Жедија да посумња у једног од тројице осумњичених. Предлажемо вам да пажљиво прочитате причу још једном и да добро погледате наш цртеж. Ако сте погодили, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки, погледајте решење на 35. страни.

АНЕГДОТА

ЗНАЛАЦ

Познати виолиниста Јаша Хајфец давао је једне зиме концерт у Бостону. Међутим, како је те вечери била јака мећава сала са две и по хиљаде места, имала је једва десетак посетилаца.

— Веома ми је жао што сте се трудили да дођете по оваквом времену — рекао је Хајфец посетиоцима у дворани — али ми смо приморани да због слабе посете откажемо концерт. На благајни ћете добити новац који сте дали за улазнице.

Управо кад су се посетиоци кретали према излазу пред сцену излете један од посетилаца и љутитим гласом повика:

— Тренутак, господине Хајфец. Ја обожавам музику и нисам џабе по овом лудом времену возио с ланцима тридесетак километара. Зар не бисте могли да нам отпевате бар једну песму?

НА МЕТИ

Када је 811. године, у време Карла Великог, у малом рибарском насељу на проширеном ушћу реке Елбе основана мисионарска станица за покрштавање суседних данских и словенских племена, нико није ни слутио какву ће будућност имати ово место. Године 831. постаје седиште бискупије где је столовао архибискуп Анцгар, моћнији од многих краљева. Под његовом црквеном и световном управом налазиле су се простране области од Данске до Шведске.

Успоставити у то време град на северу Европе био је велики ризик. Велика сеоба народа тек је прошла. Појавили су се Викинзи који плене и пљачкају све чега се домогну. Насеобина на ушћу Елбе, звана Хамбург, преживела је велики напад Викинга 845. године и развија се даље под заштитом бискупа. У 12. веку постаје важан трговачки центар. Пловне воде реке привлачиле су из унутрашњости све оне који су желели да у овом граду опробају срећу, па

ГРАДСКА КУЋА — Када неко у Хамбургу затражи било какав документ, можда ће да га изненади печат на којем пише: „Слободан ханзеатски град Хамбург", ознака града-државе још из 1529. године када је дотадашња, искључиво трговачка, управа града замењена грађанским саветом. Симбол те самосталности јесте Градска кућа, Ратхаус, која се налази на месту старе, изгореле у пожару 1842. године. Тада је страдао готово цео град. Нова Градска кућа саграђена је 1897. у стилу немачке ренесансе. Због нестабилног тла, зграда је подигнута на 4.000 дубоко укопаних стубова.

НЕСРЕЋНИ ТОРАЊ — Обриси торња протестантске цркве, Михаелискирхе, из 1647. године виде се на готов свакој слици Хамбурга. Али, високи торањ, који се издизао над пространом равницом, колико год је пленио погледе, још више је привлачио громове. Стотинак година касније црква је страдала од удара грома. Године 1762. обновљена је у барокном стилу. Њен торањ, висок 132 метра, служи и као место одакле се пружа изванредан поглед на град.

ОАЗА ТИШИНЕ — У самом центру града, уносећи посебан мир у вреву милионског града, лежи језеро Алстер, најстарије вештачко језеро у Европи, настало у 12. веку. Тада су на истоименој реци изграђени брана и млин, а сто година касније устава је, у циљу бољег довођења бродова из Елбе, продужена па је створено језеро површине око 180 хектара. Млинова и теретних барки на њему више нема. Његову воду пресецају данас једрилице и чамци, нарочито у часовима када становници Хамбурга користе подневни одмор.

ВИКИНГА

ЧУВЕНА БЕРЗА — Хамбург је град са најстаријом берзом на северу Европе, а познато је да је ту основана и једна од првих банака и да су до пре стотинак година њена бројна трговачка представништва била разасута широм света. Све те послове водила је углавном берза, основана још 1558. године, а ова нова зграда саграђена је у 19. веку.

ИЗЛОЖБА ЦВЕЋА — Парк „Planten und blomen" представља истовремено и ботаничку башту. Иначе, град има око 50 квадратних километара зеленила и паркова. У овом је 1973. одржана светска изложба цвећа. Телевизијски торањ који лежи усред њега висок је 271 метар, а део у којем је ресторан окреће се око осе тако да за један сат опише пун круг.

поред бискуповог града временом ниче још један, који подижу придошлице. Том новом граду Фридрих Барбароса 1189. године издаје такозвано „Писмо слободе", а у 13. веку градови се уједињују. Овај важан трговачки град ступа тада у савез Ханзе, трговачко удружење економски моћних градова основано ради заштите властитих интереса.

У току 15. и 16. века, у време великих верских прогона, пристижу у Хамбург хиљаде странаца, протестаната и Јевреја, из Енглеске, Италије, Француске, Португалије, Шпаније, па временом постају бројнији од староседелаца. Сви они налазе овде на сигурност и могућност да раде, а међу њима је било врсних трговаца, банкара, златара. Године 1510. Хамбург добија статус слободног царског града.

Хамбург данас представља велики пословни центар, а његова лука, удаљена од мора готово 120 километара, једно је од највећих европских пристаништа.

ДАХ МИНУЛИХ ВЕКОВА — Један од ретких кутака који одише животом из времена од пре великог пожара јесте улица уз канал Николајфлет, где и данас стоје трговачке куће из 16. века. То су карактеристичне грађевине, посебно интересантне по свом положају. С уличне стране налазе се продавнице, а са задње, до канала, просторије за допремање робе.

ВРТ БЕЗ КАВЕЗА — Витки фламингоси, чије се ружичасто тело огледа у води, привлаче многобројне посетиоце великог и живописног зоолошког врта „Хагенбек" основаног 1896. године. Највећи број животиња креће се у потпуно слободном простору, без кавеза, а у случајевима да постоји опасност од сусрета, животиње су просторно одвојене од посетилаца каналом са водом. Занимљиво је поменути да се крај Хамбурга налази и јединствен зоолошки врт, омиљен међу најмлађима, у којем се узгаја подмладак животиња.

Текст и снимци: М. Вујовић

ФАНТАСТИЧНЕ ПРИЧЕ

РОБОТ

ЉУДИ НИСУ СПРЕМНИ ДА ЖИВЕ У ПРАЗНИНИ МЕЂУ ЗВЕЗДАМА. МИ, РОБОТИ, ЈЕСМО.

ХАРИ ХАРИСОН

Ја сам робот.

Када то кажем, све сам рекао. И ништа нисам рекао. Јер, добро су ме саградили на Земљи: спојен сам сребром, начињен од хромираног метала. Опремили су машину — мене. Без душе сам, наравно, и зато сам ништа. Ја сам машина, имам своје дужности. Моја је дужност да пазим на сву тројицу људи. Они су сада мртви.

То што су они мртви не значи да могу да забушавам, стварно не. Ја сам првокласна, скупа машина и схватам да је ово што радим бескорисно. Али, ипак, радим. Као укључен струг, у покрету сам, без обзира да ли обрађује метал или не, или као машина у штампарији која избацује штампарску боју, клепеће челичним вилицама, не знајући и не водећи рачуна има ли у њој хартије или не.

Ја сам робот. Вешто сам урађен, само ја, једини ове врсте, опремљен и упућен на први звездани брод, да негујем и чувам хероје људске расе. Ово је њихов пут и њихова слава. Ја сам, како људи кажу, при руци. Метални слуга који служи и наставља да служи. Ипак. Они. Су. Мртви.

Моја прича

Себи ћу испричати шта се догодило, још једном. Људи нису спремни да живе у празнини међу звездама. Роботи јесу.

Сада ћу поставити сто. Поставио сам сто. Први који је погледао кроз тамно стакло у ништавило празнине био је Хардести. Спремио сам му место за столом. Погледао је напоље, отишао у своју собу и убио се. Ја сам стигао сувише касно. Био је мртав, крв из његовог крупног тела је истекла и разлила се по поду кабине.

Закуцао сам на Хардестијева врата и отворио их. Лежао је непокретно на кревету. Он је веома блед. Ја затварам његова врата, идем до стола и преврћем његов тањир. Он неће ручати.

Треба спремити још два места за столом. Док моји метални прсти звецкају о тањире ја, из јасних разлога, мислим на предности металних прстију. Ларсон је имао људске прсте од меса, ставио их је на Нилово грло, пошто је погледао у празнину. Тамо их је држао, мора бити веома чврсто, јер су тамо остали чак и када је Нил забио нож за хлеб, у ствари овај нож, између Ларсоновог четвртог и петог ребра. Нил никада није видео празнину. Чак и то не мења ствари. Није се померио ни када сам склонио, један по један, Ларсонове прсте са његовог грла. Сада је у својој кабини, а ручак је спреман. Тако сам и рекао, куцајући, али нико није одговорио. Ја отварам врата, а Нил је на кревету затворених очију. Моји електронски органи мириса региструју нешто снажно из кабине.

Један. Окрећем Нилов тањир.

Два. Куцам на Ларсонова врата.

Три...

Четири...

Пет. Окрећем Ларсонов тањир.

Сада поспремам сто и мислим о томе. Брод функционише, а видео је празнину; ја функционишем, а видео сам празнину; људи не функционишу, а видели су празнину.

Машине смеју путовати до звезда, људи не смеју. Ово је врло важна мисао и ја се морам вратити на Земљу да то кажем онима тамо. Сваког бродског дана, после сваког оброка, мислим ову мисао поново, и мислим како је важна. Ја имам ограничене способности за оригиналну мисао, за то нисам ни изграђен. Изграђен сам да служим људе на овом броду и разговарам са њима, њиховим језиком. Роботи су добро грађени.

Видите. Брзим стопалима и дугим рукама брзо трчим до контролног пулта. Притискам дугмад. Прсти звецкају. Ја могу да сложим речи да се римују, али не могу да напишем песму. Знам да ту има разлике, али не знам у чему је та разлика.

Читам слова. Били смо на Алфа Кентауру овим бродом, сада се враћамо. Ја ништа не знам о Алфа Кентауру, окренуо сам брод и кренуо ка Земљи. Много важније од невероватних порука са звезданих истраживања је порука коју морам предати на Земљи.

Ове речи о невероватној новости нису моје речи. Њих сам чуо када их је, једном, изговорио Ларсон. Роботи такве ствари не говоре.

Роботи немају душу а и како би изгледала душа робота? Прикладна и глатко обрађена лимена канта. А шта би било у њој?

Роботи немају овакве мисли.

Морам поставити сто за ручак. Тањири овде, виљушка овде, кашика овде, ножеви овде.

— Просекао сам прст! До ђавола! Искрвавио сам одећу...

КРВАРИ?

КРВАРИ!

Ја сам робот. Ја имам посла. Ја постављам сто.

Нешто је црвено на мом металном прсту.

Мора да је сок од парадајза из боце.

БРОЈ 54627

Б. Ј. БЕЈЛИ

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ КАО ДА МИ СЕ УТРОБА ПРОСИПА. ПОМИСЛИХ ДА УМИРЕМ. ПРИРОДНО — УМИРАО САМ.

— Дакле, Ви мислите да Вам је добро?

— Наравно. Па, зар није? Можда изгледа помало чудно, несрећно, чак — са Ваше тачке гледишта.

— Поновимо још једном. Установили смо да сте Ви Скоутер Пол Арнхејм, 54627, који је нестао на Аштијр-узлазу.

Тако је. Знате, прилично сам добро изгледао тих дана. Вижљаст, плавокос и плавоок. То сада не мислите, зар не?

Експлозија погонске јединице

— Не. Па, шта се догодило на Узлазу?

— Одлучио сам да извидим ову планету у ниском лету. Био сам готово у атмосфери када је погонска јединица експлодирала. Догодило се веома брзо и ништа није могло да се учини. Иако сам брод још држао под контролом, слетео сам у пакленој ломљави. Постало је тамно. Накратко сам се освестио. Био сам још у оделу. Изгледало је као да ми се утроба просипа. Из ваздуха сам видео какав је ово свет, али кроз неколико секунди сам га видео поново, изблиза: бесплодни црвенкасти и жућкасти окер. Помислих да умирем. Природно — умирао сам.

— Очигледно. Када сте се поново освестили?

— Па, делимично сам дошао себи на неколико минута, чудни осећаји су кружили мојим телом. Не вреди ни да покушам да их опишем. Ка-

ШРАФКО

да сам се освестио, био сам на некој врсти врата. Полувисока светлоплава трава пружала се до хоризонта. Уз мене је, са стране, лебдела у ваздуху малена платформа, у висини мога струка, са доктором на њој. Он ми рече да покушам да идем. И ишао сам.

— Како сте се осећали када сте видели себе?

— Морате схватити, у извиђачком броду везани сте скафандром. Не осећате се као човек, имате осећај да сте део машине. За минут или два, имао сам осећај да сам још у скафандру. Тада се, доиста, нисам много изненадио. Још сам био ошамућен. Када ме истина погодила, умало се не срушим.

— Јесте ли видели оно што ми сада видимо?

— Не сасвим. Изменио сам се од тада. Изгледао сам нормалније. Тада сам се посветио највише доктору на платформи. Они су инсекти... личе на туце великих спојених стонога. Али, интелигентни су, као што видите. Физички, њихов се метаболизам базира на групи неживих киселина — без икаквог значаја за мене. Ништа на овој планети не одговара нормалном људском бићу. Доктор ми је све то објаснио. Тело које су нашли било је сувише оштећено да би могло не чему користити. И да су знали како да га закрпе и врате му његов метаболизам, овде не бих имао шта да једем. Тврдио је да је учинио све што је могао. У ствари, мислио је да је урадио веома добар посао и да би требало да сам му захвалан. Истакао је да је већини живих бића потребна органска материја као храна али да је то бесмислено на овој планети где постоје само један или два зачетка рашћења, остало је пустиња. Нисам био ограничен; могао сам да идем куда сам хтео по пустари. Доктор је рекао да имам неуобичајен степен слободе.

— Нисте се сложили са њим?

— Не, не тада. Зар бисте се ви сложили? Желео сам да умрем. Он је практично изменио комплетну унутрашњост мога тела. Уместо црева, стомака и плућа, имао сам пећ. У стври, то је атомска топионица покретана изотопима из моје хране... У мени је цврчало све време. Морао сам да копам неке минерале и металне руде и да их једам. Пећ их топи и издваја изотопе за енергију. Зачуђујуће је колико ми је тога потребно. Највећи део дана копам.

Очекивао сам смрт, али, ово је било горе!

— Скаутер Арнхејме, мислим да ће Ваша храброст бити упамћена.

— Ох, немам ја пуно храбрости. Био сам... па, ужаснут. Очекивао сам да будем мртав, али... ово је било горе од смрти. То сам и рекао. Проклињао сам доктора и жалио се на све могуће начине.

— И?

— Рекао је да немам права да се жалим. Ако желим да умрем, то је моја ствар. Био је доктор и дужност му је да спасе живот. Он је исправно поступио. Тада ме избацио.

— Избацио?

— Рекао ми је да се вратим ако ми било ко прави неприлике. Рекао ми је да неће бити срећан са његовим народом и да је боље да будем сам. Ничега ту није било окрутног. Тако сам и ја мислио. Они су прилично одвратни.

— Али, ви се, очигледно, нисте убили.

— Не. Нисам се ни изморио глађу, пошто би то било лако. Камена прашина и није тако неукусна. Отишао сам у пустињу наоружан ашовом. Живот се некако наставио. Говори се о вољи за животом, зар не? Знао сам да сам заувек овде, да ништа друго не постоји осим камења и јела. Било ми је драго што ме нико не види. Нико од људи, мислим. Мрзео бих да су ме жене виделе. Тада сам на њих још мислио.

Једнога дана угледах себе у води. Тиво које ствара пећ није као органско. Лагано... не баш лагано... тако некако, моје старо ткиво било је замењено новом врстом. Изгледало је као да сам од камена. Кршевит или рапав. Цртe ми нису више биле тако јасне, а очи су постале налик на зрнца живе. Тада сам знао...

— Значи, одлучили сте да тако више не може.

— Видите, проблем наказа је што живе у погрешном свету. Да су у свету где су сви исти и да их је природа створила да су срећни што су такви, било би све у реду. Они изгледају богаљи споља, али, ствар но су богаљи изнутра.

— Нисам сигуран да Вас разумем.

Народ стонога се никад не предаје

— Доктори-стоноге су много паметнији од наших земаљских доктора. Вратио сам се и жалио. Рекао сам да не желим да живим. Али, народ стонога никад не мисли на пораз, они се увек труде да схвате ствари. Доктор је схватио да мозак мора бити прилагођен условима у којима живи; услови не могу увек бити прилагођени погрешној усмерености ума. Доктор то зна. Он мења предмете жеља и задовољства.

Не можете ни поверовати какво ми је сада живот задовољство. Обожавам ово место. Црвени окер и жути окер, метално небо. И копање. Обожавам копање, забадање ашова у суво прашњаво тле.. Тешко је описати како је то лепо. И прекрасни укус стена и металних руда. Морам да пазим на линију, иначе бих све време јео.

— Официр спасилачке екипе погледа нервозно на нејасни, човеколики грумен живог камена.

— Видим... Па, хоћете ли поћи са нама? Заједно, наши и њихови лекари, можда могу да Вам помогну. Наравно, никада нећете бити... На крају крајева, бићете код куће.

— Ја и јесам код куће. Обожавам ово место. У ствари, желео бих да одете. Баш ме брига за све, за вашу врсту.. наказа. Овде сам срећан. Да. Копати, и само копати. То је највеће узбуђење које постоји.

укрштене речи

СИСАРИ — МЕСОЖДЕРИ:

1. Звер из породице паса, искључиво настањује европски континент; 2. Лисица која насељава обе Америке, добро се пење по дрвећу; 3. Преријски вук, становник америчких прерија од Аљаске до Гватемале; 4. Дивљи аустралијски пас, гипка жута животиња.

АУТОР: ВЕ-МАК	ОКРЕТНОСТ, УМЕШНОСТ	САБРАНО, СРЕЂЕНО / ПОДНЕТИ ТЕШКОЋЕ		1	СТАРИ СЛОВЕН / ИМЕ ЧЕ ТУНГА		ДОСТА НИЗАК	2	ТЕКСТИЛ
ГОТОВОСТ									
КОЈИ РАДИ ПРИВАТНО									
ДЕО ГРУДНОГ КОША						ВРСТА ВРБЕ / ИНТЕЛЕКТ			
РЕКА У ШПАНИЈИ					ТЕСАН				
РОВ ЗА КРОМПИР / ОГЛАС У НОВИНАМА					ДРЖАВА У АФРИЦИ / „АД АКТА“				
						КИНЕСКИ ИНСТРУМЕНТ			
ОТПРИЛИКЕ						ПО ОКОЛИНИ	ЗНАК САРАЈЕВА / СТАНАРИНА		
ЗНАК СИЛИЦИЈУМА			ЗНАК ЈОДА		ЈАПАНСКО ОСТРВО / ПРИ				ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ
			ЖЕНСКО ИМЕ / ГРАД У ФРАНЦУС.						
„ПОШТА-ТЕЛЕГРАФ-ТЕЛЕФОН“	НЕСТВАРАН / ПОЕН								
ЗНАК БОРА		ИВАН КРИЛОВ / ЗНАК РИЈЕКЕ			ГЛУМИЦА РЕМИК / ЗНАК КОТОРА			РЕКА У СИБИРУ	
ЦРНОГОРСКО КОЛО				3					
4						ГРУБО СУКНО			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Ђ. ЏОН МИЛТОН, артиљерци, КА, хитар, патка, скно, Робин, аис, тр, лом, Те, ја, комадић, солист, а, гарант, еј, марела, Ал, рт, италик, јарићи, аор, В, м, врста

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

КАД БИ МЕСЕЦ ПАО

Молио бих те да ми одговориш да ли би Месец могао да стане у Атлантски океан? У питању је оклада . . .

Дојчиловић Миломир, Смедерево

Драги Миломире, не знамо какав је био твој став у опклади, али, ево одговора: Месец би могао да стане у Атлантски океан али би — вирио. Пошто је пречник Месеца 3.472 километра, а највећа дубина Атлантског океана само 9.291 метар, јасно је да би само мали део Земљиног сателита могао да се смести у корито овог океана. А да ли си размишљао шта би се догодило са водом када би, каквим волшебним случајем, Месец и бућнуо у Атлантски океан? Ако не можеш да се сетиш, прелистај уџбеник из физике или се распитај о Архимедовом закону!

КАКО ЈЕ ПОСТАО МАЈМУН

Драги Забавниче, сестра ми је причала да је човек постао од мајмуна. Али, како је постао мајмун?

Вујошевић Веселин, Мојковачка 9, Титоград

Драги Веселине, вероватно све дечаке и девојчице твојих година мучи ово питање. „Забавник" је мислио на вас и зато — прочитајте текст **Ко је предак „вештог човека"?** у броју 1364 који излази 17. фебруара. Надамо се да ћеш бити задовољан одговором!

ПРВИ КОМПЛЕТАН СТРИП

Занима нас кад је и у којем броју „Политикин забавник" објавио први комплетан стрип.

Студенти собе 508, Студентски дом „Моша Пијаде", Загреб

Први комплетан стрип који се зове "Обрачун у сенци кактуса" „Забавник" је објавио у броју 883. од 30. новембра 1968.

ПАСЈЕ ВРЕМЕ

Често чујем узречицу „пасје вријеме". Занима ме што то заправо значи?

Наташа Нералић, Ванкина 8 Загреб

Зависи кад је речено. Ако би се рекло док ти пишем овај одговор, значило би — оштра зима, ружно време. Усред лета, значило би — гадна жега. Пасји, поред тога што означава нешто што припада псу, има фигуративно значење — нешто тешко подношљиво, ружно и непријатно или нешто што изазива презир и значи погрду.

КРИМИНАЛИСТИКА И КРИМИНОЛОГИЈА

Каква је разлика између криминалистике и криминологије, и где се у нашој земљи те две науке могу да студирају?

Читалац из Скопља

Зашто и сам прикриваш трагове? Ниси нам послао ни своје име, ни адресу! Убудуће ,оваква непотписана писма нећемо објављивати.

Криминалистика је наука о облицима, узроцима и циљевима кривичних дела и средствима за њихово откривање. То је наука о техници, тактици и методици оперативних истражних и других субјеката у откривању кривичних дела. Криминологија изучава узрок настанка злочина. Скуп разних дисциплина (криминална социологија, криминална биологија, антропологија, криминална психологија . . .) помажу да се што боље проуче узроци криминалитета.

Обе науке изучавају се на правним факултетима или у вишим школама органа унутрашњих послова. На вишим школама у Београду и у Загребу настава траје две године, док у Скопљу постоји и факултет.

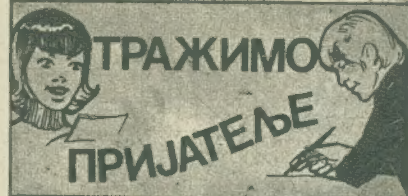

Миодраг Бјелић, 11250 Железник, Улица 8. марта 5 — 18 година, воли забавну музику и навија за „Црвену звезду".

Сафет Рајић 78000 Бањалука, Гаврила Принципа 9 — ученик II разреда средње техничке школе, скупља маркице.

Јулијана Брајановска, Гоце Делчева бб, 26360 Банатско Пландиште — 16 година, воли спорт и навија за „Партизан", скупља постере певача и група.

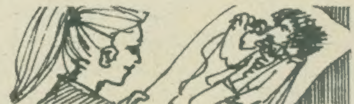

Љубиша Доганџић, 38320 Ђаковица, Основна школа „Емин Дураку" — 14 година, скупља значке и пише споменаре.

СССР, Харков — 310001, До Воспребование, Суркову Евгенију — скупља постере и ЛП плоче поп-група.

Гордана Недељковић, 15000 Шабац, П. Причиновића 501 — 16 година, воли забавну музику, скупља постере популарних певача.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење загонетке: **»КОД 1000 ЧАСОВНИКА«**

Кривац је Маршал. Он је сипао дрогу у кафу Леноару и Лиеијену, затим је убио часовничара и измислио целу причу укључујући и прекид струје . . . Али, баш ту је направио грешку. Наиме, да је струја стварно била у прекиду пола часа, ЕЛЕКТРИЧНИ САТ који се налазио изнад радње био би за то време у прекиду и не би могао да означава тачно време. А као што знамо, време на њему и на ручном часовнику инспектора Жедија потпуно се поклапало.

WALT DISNEY
МИКИ

ВАЛА... КУПИЋУ СЕБИ ЈЕДАН!
РАСПРОДАЈА СУНЧАНИХ ЧАСОВНИКА

БАР ЋУ УВЕК ЗНАТИ КО-ЛИКО ЈЕ САТИ...

...КАД СИЈА СУНЦЕ!

УЗЕЋУ ЈЕДАН! ОДАВНО ЖЕЛИМ ТАКАВ ЧАСОВ-НИК ЗА СВО-ЈУ БАШТУ!
БАШТЕНСКА ОПРЕМА
СУНЧАНИ ЧАСОВНИЦИ 200.00 Д.

ЗДРАВО, МИНИ! УПРАВО САМ КУ-ПИО...
СУНЧАНИ ЧАСОВНИК!

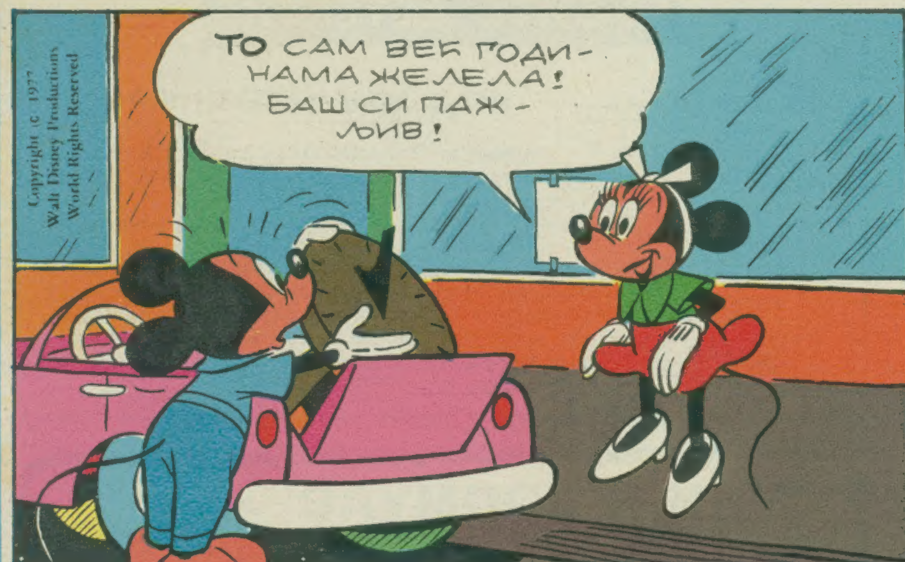
ТО САМ ВЕЋ ГОДИ-НАМА ЖЕЛЕЛА! БАШ СИ ПАЖ-ЉИВ!

БАШ ЈЕ ЛЕП... И ПРАКТИ-ЧАН!

ОХ, МИКИ! ОДУШЕВЉЕ-НА САМ! ПРОСТО НЕ ЗНАМ КАКО ДА ТИ ЗАХВАЛИМ!
10-16

КУПУЈЕМ ЈОШ ЈЕДАН!
?
$ $
БАШТ ОПРЕ
СУНЧАНИ ЧАСОВНИЦ 200.00Д